

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„UMULTOWO WSCHÓD” – REJON ULICY JASNE BŁONIE
W POZNANIU

AUTORZY OPRACOWANIA:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR INŻ. ANNA MOCZKO

MGR JOANNA ZOMERSKA – KIEROWNIK ZESPOŁU

POZNAŃ, 12 WRZEŚNIA 2023 R.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	8
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	8
2.2.	Dziedzictwo kulturowe	8
2.3.	Rzeźba terenu	8
2.4.	Budowa geologiczna i warunki gruntowe.....	8
2.5.	Zasoby naturalne	9
2.6.	Gleby.....	9
2.7.	Warunki wodne.....	9
2.8.	Jakość wód	10
2.9.	Szata roślinna i zwierzęta	11
2.10.	Klimat lokalny	15
2.11.	Jakość powietrza atmosferycznego	16
2.12.	Klimat akustyczny.....	18
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	20
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	22
4.1.	Cel opracowania projektu planu	22
4.2.	Ustalenia projektu planu	23
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami.....	25
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	27
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	28
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	32
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	32
6.2.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	35
6.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	35
6.4.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta	38
6.5.	Oddziaływanie na krajobraz	41
6.6.	Oddziaływanie na ludzi	42
6.7.	Oddziaływanie na powietrze	44
6.8.	Oddziaływanie na klimat lokalny.....	47
6.9.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	49
6.10.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe	51
6.11.	Oddziaływanie na dobra materialne	51
6.12.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	52
6.13.	Oddziaływanie transgraniczne	52
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MPZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	52
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP	53
9.	STRESZCZENIE I WNIOSKI	54

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Uwarunkowania i powiązania przyrodnicze obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Granice obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania (2022)
3. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i w porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym (SMH 2022)
4. Oświadczenie autora prognozy

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu. Obszar objęty opracowaniem położony jest w północno-wschodniej części Poznania, na Umultowie, w kwartale pomiędzy ulicami: Jasne Błonie, Urocza, Kopcowa i Naramowicka.

Projekt planu miejscowego sporządzany jest na podstawie uchwały Nr LXIX/1241/VIII/2022 Rady Miasta Poznania z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu.

Obszar projektu planu obejmuje obszar o łącznej powierzchni ok. 1,87 ha. Szczegółowy przebieg granicy projektu mpzp przedstawiono na tle zdjęcia lotniczego na załączniku nr 1 do prognozy.

Projekt planu położony jest na obszarze, na którym w znacznej części obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” - Umultowo Wschód część A w Poznaniu¹. Projekt planu od zachodu (w części nie objętej ww. obowiązującym mpzp) sąsiaduje z opracowywanym mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” -Umultowo Zachód w Poznaniu².

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z art. 46 ust. 2 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają również zmiany planów miejscowych.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

¹ Uchwała Nr XXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

² Uchwała Nr XXVII/203/IV/2003 Rady Miasta Poznania z dnia 9 września 2003 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” w Poznaniu.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i art. 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem WOO-III.411.348.2022.RJ z dnia 06.09.2022 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem NS.9011.2.107.2022.KL z dnia 03.10.2022 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wyd. Mat.-Przyr., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoneiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Seneta W. Dolatowski J., *Dendrologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997,
- Przyroda miasta Poznania, Urząd Miasta Poznania Wydział Ochrony Środowiska, Poznań 2009,
- *Wśród zwierząt i roślin*, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002.

Materiały kartograficzne:

- mapa zasadnicza z nakładką U (uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną),
- mapa glebowo-rolnicza,
- mapa ewidencyjna w skali 1: 1000,
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Mapa geomorfologiczna Niziny Wielkopolsko-kujawskiej pod red. B. Krygowskiego (edycja 2007 r. – Instytut Geoekologii i Geoinformacji Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM Poznań),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Główny Użytkowy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania – Mapy serii geologiczno-inżynierskich na głębokościach 1 m, 2 m, 4 m, 5 m w skali 1:10 000, Mapa gruntów antropogenicznych w skali 1:10 000, Mapa warunków budowlanych na głębokości 2 m p.p.t. w skali 1:10 000, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej w skali 1:10 000, arkusz Czerwonak_N-33-130-D-b-2, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2013-2017 r.,
- Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2023 r., poz. 977, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 r., poz. 916, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2022 r., poz. 699, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2023 r., poz. 682, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2519, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2021 r. poz. 845, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 lipca 2021 r. *w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. *w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Dz.U. 2023 poz. 335),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. *w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1475),
- Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla stref: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508) – akt archiwalny),
- Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. *w sprawie Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja*

- poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr IX/166/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. *w sprawie określenia „Aktualizacji Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10”* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2019 r., poz. 6238) – akt archiwalny,
 - Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku *w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20 lipca 2020 r., poz. 5956),
 - Uchwała Nr XXXIX/942/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. *w sprawie wprowadzenia, na obszarze miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r., poz. 8808),
 - Uchwała Nr XXXVI/701/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2021 r. *zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia, na obszarze Miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 9 grudnia 2021 r. poz. 9641),
 - Uchwała Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. *w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” - Umultowo Wschód część A w Poznaniu* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 września 2012 r., poz. 3756),
 - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 10 lutego 2015 r. *w sprawie rezerwatu przyrody „Żurawiniec”* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 781),
 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. *w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy* (Dz.U.U.E.L.2008.152.1),
 - Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz.U.U.E.L.2001.197.30).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,
- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, MPU, Poznań 2021 r.,
- Analiza zasadności przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Morasko – Radojewo – Umultowo część Umultowo Wschód cz. A w Poznaniu, w zakresie działki nr 20/5, arkusz 01, obręb Naramowice, MPU, Poznań, maj 2021 r.,
- *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50000, arkusz Poznań (471), Chmał R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,
- Projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, MPU sierpień 2023,
- Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” - Umultowo Wschód część A w Poznaniu, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Zespół Opracowań Środowiskowych mgr inż. A. Wieczorkiewicz, mgr J. Zomerska, Poznań, listopad 2010 r.,
- Prognoza skutków finansowych uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego UMULTOWO WSCHÓD – REJON ULICY JASNE BŁONIE W POZNANIU, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Opracowanie: Bogna Tatarkiewicz-Pawuła, Weryfikacja: rzeczoznawca

majątkowy Dorota Przybyła nr upr. 5521, Poznań, kwiecień 2023 rok, aktualizacja wrzesień 2023 rok;

- Prognoza skutków finansowych uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Dyrektor Pracowni: mgr inż. arch. Elżbieta Janus, Opracowanie: mgr inż. Janusz Andrzejewski, Poznań wrzesień 2010;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2023 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.- dokument archiwalny,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, przyjętego uchwałą Nr LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r.,
- Uchwała Nr LXIX/1241/VIII/2022 Rady Miasta Poznania z dnia 12 lipca 2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu,
- Uchwała Nr LX/927/VI/2013 Rady Miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 21 stycznia 2014 r., poz. 487), w tym *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012* (Część I) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498),
- Uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2017-2020, z perspektywą do 2024 roku”.

Inne źródła:

- wizja terenowa (sierpień 2023 r.)
- dokumentacja fotograficzna (MPU, kwiecień 2022 r., sierpień 2023 r.),
- <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/pms>
- <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>
- <http://baza.pgi.gov.pl/>
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- <http://mapy.geoportal.gov.pl>
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru – w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, warunki wodne, szatę roślinną i zwierzęta, gleby, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego oraz wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu oraz jego najbliższego otoczenia. Czynnikiem uniemożliwiającym zidentyfikowanie wszystkich przedstawicieli flory i fauny występujących na obszarze projektu mpzp była ograniczona dostępność do terenów objętych projektem planu.

Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu planu oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości.

Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz stopień szczegółowości ustaleń projektu planu miejscowego.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar objęty opracowaniem mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, o łącznej powierzchni ok. 1,87 ha, położony jest w północno-wschodniej części Poznania, na Umultowie, w kwartale pomiędzy ulicami: Jasne Błonie, Urocza, Kopcowa i Naramowicka.

W granicach projektu planu przeważającą powierzchnię zajmuje istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Projekt obejmuje również plac zabaw (leżący u zbiegu ulic Kopcowej i Uroczej) oraz niezagospodarowany pas terenu wzdłuż ulicy Naramowickiej i fragment tej ulicy.

Obszar opracowania obsługiwany jest komunikacją publiczną autobusową od ulicy Naramowickiej.

Obszar jest zaopatrzony w podstawowe sieci infrastruktury technicznej, obejmujące: sieć gazową, sieć wodociągową i sieć kanalizacji sanitarnej, linię energetyczną oraz podziemne linie telekomunikacyjne.

Projekt planu z każdej strony, poprzez ulice, sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie objętym projektem planu nie występują obiekty i dobra kultury objęte ochroną konserwatorską w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*³, w tym udokumentowane stanowiska archeologiczne oraz warstwy kulturowe.

2.3. Rzeźba terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski⁴ obszar projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu położony jest w obrębie mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51), który stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5).

Obszar opracowania stanowi fragment równiny sandrowej (najwyższy poziom tej równiny) ukształtowanej w epoce plejstocenu w wyniku typowej proglacialnej sedymentacji sandrowej. W składzie osadów występują piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego I. Rzędne terenu przy zbiegu ulic Naramowickiej i Jasne Błonie (przy północno-zachodniej granicy) osiągają 87,50 m n.p.m, a sam teren jest pochylony na południowy-wschód gdzie przy zbiegu ulic: Kopcowej i Uroczej osiągają 85,00 m n.p.m. Obszar opracowania charakteryzuje się spadkiem terenu w kierunku południowo-wschodnim, mniejszym niż 2%.

2.4. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Na obszarze opracowania w wielu miejscach przy powierzchni zalega warstwa gruntów antropogenicznych zbudowanych z nasypów niebudowlanych. Pod nią do głębokości 8 m p.p.t. zalegają czwartorzędowe osady plejstoceny zbudowane z wodnolodowcowych gruntów niespoistych (72 QpGfNsp) w skład których wchodzi głównie średnio zagęszczone i zagęszczone piaski o różnej granulacji, żwiry, sporadycznie pospółki i otoczaki. Do serii osadów wodnolodowcowych mogą

³ Dz. U. z 2022 r., poz. 840, tekst jednolity

⁴ Według najnowszego podziału z 2016 r., sporządzonego w ramach zlecenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, pod nazwą „Weryfikacja przebiegu granic regionów fizyczno-geograficznych w formacie SHP (shapefile)”, realizowanego przez Instytut Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Badawczy, na podstawie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000) (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>)

występować niewielkie przewarstwienia gruntów spoistych (głównie gliny pylaste, pyły, pyły piaszczyste, iły, iły pylaste), będące efektem wytapiania osadów z martwego lodu. Grunty zbudowane z ww. osadów charakteryzują się korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi, i stanowią dobre podłoże do bezpośredniego posadowienia zabudowy.

Na poziomie ok. 10 m p.p.t. na całym obszarze występuje jednolita warstwa spoistych, plejstocenijskich osadów lodowcowych. Litologicznie te spoiste grunty lodowcowe (70 QpGSp) tworzone są głównie przez gliny piaszczyste zwięzłe oraz gliny i piaski gliniaste o barwie brązowej, szarej lub żółtej, lokalnie z dużą ilością otoczków, często o znacznych rozmiarach. Charakteryzują się średnio korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi na potrzeby posadowienia obiektów budowlanych.

Na prawie całym analizowanym obszarze występują ograniczone warunki budowlane co oznacza, że nie zalecane jest posadowienie bezpośrednie obiektów, a wybór miejsca lokalizacji zabudowy czy też zieleni wymaga szczegółowszych analiz geomorfologicznych.

Przepuszczalność gruntów w granicach mpzp jest zróżnicowana, co spowodowane jest wspomnianą wcześniej obecnością w wielu miejscach gruntów przekształconych antropogenicznie, w tym gruntów nasypowych.

2.5. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁵, czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁶. Nie występują tu również grunty leśne⁷.

2.6. Gleby

Zgodnie z informacjami zilustrowanymi na mapie glebowo-rolniczej, analizowany obszar obejmuje grunty zabudowane (Tz ps.pl). Dawniej grunty te były użytkowane rolniczo, gdzie na występujących tam piaskach słabo gliniastych (pod którymi poniżej 50 cm zalegają piaski luźne) wykształciły się gleby brunatne kompleksu żyniego najslabszego (7Bw ps.pl). Na dotychczas niezabudowanych gruntach rolnych występują gleby VI klasy bonitacyjnej (RVI). W zasięgu zabudowanych działek występują grunty antropogeniczne.

Gleby występujące w rejonie opracowania projektu mpzp charakteryzują się odczynem obojętnym (pH 6,7-7,4)⁸.

2.7. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

W granicach projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu w Poznaniu nie występują wody powierzchniowe.

Pod względem hydrograficznym obszar projektu mpzp położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych JCWP RW Warta od Kopli do Wełny (kod RW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód.

W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania jakichkolwiek wód powierzchniowych w postaci naturalnych czy sztucznych cieków i zbiorników mogących wpływać na jakość wód powierzchniowych ww. zlewni.. Obszar znajduje się poza zasięgiem 0,2%, 1% i 10% wód powodziowych.

⁵ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁶ <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁷ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/porta/mapy>

⁸ Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005

Wody podziemne

Obszar miasta Poznania położony jest obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060).

W utworach czwartorzędowych pierwszym, mało zasobnym, poziomem jest poziom wód gruntowych. Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania, odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz budowę geologiczną. Na całym obszarze opracowania wody poziomu gruntowego zalegają na głębokości od 1 do 2 m p.p.t.⁹.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na Mapie hydrogeologicznej¹⁰, obszar przedmiotowego projektu mpzp zlokalizowany jest w obrębie jednostki hydrogeologicznej 1cTr/I (trzeciorzędowe piętro wodonośne), w obrębie której głównym poziomem wodonośnym jest mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, zbudowany z piasków drobnoziarnistych i mułkowatych. W obszarze opracowania miąższość tego poziomu mieści się w granicach od 20 m do 40 m. Poziom ten jest poziomem subartezyjskim, napiętym przez nieprzepuszczalną warstwę iłów poznańskich, którego zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości od kilku do kilkunastu metrów pod powierzchnią terenu. Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego w obrębie analizowanego obszaru wynosi 50-100 m. Zasilanie poziomu mioceńskiego zachodzi na skutek przesączania się wody z poziomów czwartorzędowych, jak również (lokalnie) poprzez przypiły w oknach hydrogeologicznych. Nadkład tego poziomu tworzą utwory słabo i bardzo słabo przepuszczalne (gliny morenowe, iły poznańskie), w związku z czym, stopień zagrożenia zanieczyszczeniem głównego poziomu wodonośnego jest bardzo niski (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń wynosi ponad 100 lat do 8000 lat).

W granicach projektu mpzp nie ma studni ujmujących wody trzeciorzędowe lub czwartorzędowe, jak również nie są zlokalizowane strefy ochronne ujęć wody. Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

2.8. Jakość wód

W granicach przedmiotowego obszaru nie występują wody powierzchniowe. Należy natomiast podkreślić, że cały obszar położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP RW Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o złym stanie wód i słabym potencjale ekologicznym, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego).

W przedmiotowej prognozie przytoczono dane określające jakość wód w obrębie wspomnianej JCWP, powołując się na opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wyniki klasyfikacji wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych. Zgodnie z informacjami zawartymi w publikowanej klasyfikacji wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników za rok 2022¹¹, wody JCWP RW Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999) dla wspomnianej JCWP brak jest danych określających klasę jakości wód za rok 2022.

W latach poprzednich ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych prowadzona była w odniesieniu do JCWP o nieco innym podziale, zgodnie z którym przedmiotowy obszar położony był w zasięgu JCWP Warta od Różanego Potoku do Dopływu z Uchorowa (kod PLRW600021185991). Zgodnie z Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 celem środowiskowym było osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Warta w obrębie JCWP. Na podstawie monitoringu¹², wody wspomnianej JCWP osiągnęły 4 klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych,

⁹ Informacje te potwierdzają dane z „Atlasu geologiczno-inżynierskiego Poznania”, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-a-1

¹⁰ Mapa hydrogeologiczna w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

¹¹ <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS>

¹² Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, <https://wody.gios.gov.pl/pjwp>

natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >2. Potencjał ekologiczny wód określono jako słaby.

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posiłkowano się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd obszar całego miasta zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60. Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto dane zebrane w roku 2022 dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych, obejmującej dane zebrane w 2022 r. dla wybranych punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego¹³ - uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – kształtowały się w następujący sposób:

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czachurki (nr 1), Biskupice (1258), Czerlejko (nr 2549), Gruszczyn (2564) i Głębocek (nr 2566) – stwierdzono występowanie wód II klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Czachurki (nr 3), Borówiec (nr 5 i 1224), Buk (nr 1279), Pobiedziska (nr 2547), Mosina (nr 3415) i Kalwy (nr 1278) – stwierdzono występowanie wód III klasy jakości,
- w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Pecna (nr 1495) stwierdzono występowanie wód IV klasy jakości.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”¹⁴, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. Według danych z roku 2016¹⁵, stan chemiczny wód JCWPd nr 60 oceniony został jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry. Dane z roku 2019 r. wskazują natomiast na dobry stan chemiczny i ilościowy wód JCWPd nr 60.

3.9. Szata roślinna i zwierzęta

Obszar opracowania cechuje się wysokim stopniem przeobrażenia naturalnych ekosystemów, a występujące w jego zasięgu kompleksy biocenotyczne to zbiorowiska roślinne pochodzenia antropogenicznego. Roślinność obszaru określa się jako typową dla terenów zurbanizowanych.

Z uwagi na całkowite, antropogeniczne przekształcenie terenów objętych projektem mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, są one pozbawione autogenicznych zbiorowisk roślinnych, a większość występującej na nich roślinności składa się z zieleni urządzonej, w tym: zieleni w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej, na placu zabaw od strony ulic Kopcowej i Uroczej oraz przy poboczu ul. Naramowickiej. Mniejsze powierzchnie porasta roślinność spontaniczna. Występuje ona głównie na dotychczas niezabudowanych działkach oraz na poboczach dróg objętych sporządzanym projektem planu.

Zieleń urządzona na większości prywatnych nieruchomości składa się z kompozycji różnych ozdobnych gatunków drzew i krzewów z udziałem powierzchni trawiastych i okrytych różnymi podłożami. Ozdobne drzewa i krzewy – w części należące do gatunków iglastych – na wielu nieruchomościach zastosowano do wzajemnego, wizualnego oddzielenia prywatnych przestrzeni. Pośród drzew iglastych można napotkać między innymi egzemplarze takich gatunków, jak: świerk pospolity (*Picea abies*), świerk serbski (*Picea omorica*), świerk srebrzysty (*Picea pungens f. glauca*), sosna pospolita (*Pinus sylvestris*), sosna czarna (*Pinus nigra*), drzewiaste odmiany żywotnika (*Thuja sp.*). Spośród liściastych gatunków w kompozycjach ogrodowych można napotkać zarówno pospolite

¹³<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>

¹⁴ IIaPGW, Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r w sprawie Planu Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023, poz. 335)

¹⁵ <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

gatunki - takie, jak: brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), klon pospolity (*Acer platanoides*), wierzba (*Salix*), lipa (*Tilia*); jak i te ozdobne.

Środkowe piętro szaty roślinnej tworzą liczne krzewy, głównie gatunków ozdobnych. Wśród ozdobnych krzewów popularne są zarówno gatunki zrzucające liście na zimę, jak i zimozielone. Egzemplarze ozdobnych odmian krzewów – ozdobnych ze względu na pokrój, kolor liści czy też kwitnienie – często sadzone są pojedynczo na tle trawników. Krzewy ozdobne często też są wykorzystywane do tworzenia strzyżonych i naturalnych żywopłotów. Spośród gatunków krzewów tworzących żywopłoty można spotkać: ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*), bukszpan wiecznie zielony (*Buxus sempervirens*), lilak pospolity (*Syringa vulgaris*), tawułę (*Spiraea sp.*), forsycję (*Forsythia sp.*), śliwa wiśniowa - ałcza (*Prunus cerasifera*) itp. Rolę żywopłotów zdarza się że pełnią rośliny pnące takich gatunków, jak np.: winorośl (*Vitis*), winobluszcz pięciolistkowy (*Parthenocissus quinquefolia*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*). Spośród krzewów owocowych najczęściej uprawiane są: porzeczek (*Ribes*) i winorośla (*Vitis*).

Drzewa i krzewy owocowe można napotkać tylko na kilku działkach. Często owocujące gatunki roślin są pozostałością po dawnych przydomowych ogrodach. Część ze starych, owocujących drzew osiągnęła już wiek „poprodukcyjny” i jest już w okresie powolnego zamierania. Wyjątkiem wśród starych egzemplarzy sadowniczych gatunków są orzechy włoskie (*Juglans regia*), które spośród wszystkich obserwowanych w terenie drzew prezentują dość dobry stan zdrowotny.

Najniższe piętro szaty roślinnej na terenie przydomowych ogrodów stanowią liczne powierzchnie trawiaste, tworzące wraz z bylinami, roślinami dwuletnimi i jednorocznymi kompozycje roślinne odrębne dla każdej działki. Podobnie jak w przypadku krzewów, zróżnicowanie gatunkowe i odmianowe w składzie ww. grup roślin jest znaczące i ulega często corocznym, jak też i sezonowym zmianom. Niewiele nieruchomości w swoim zagospodarowaniu zachowało użytkowe części, przeznaczone do uprawy warzyw.

Zieleń urządzona została również na placu zabaw dla dzieci. W tej publicznie dostępnej przestrzeni pośród drzew występują starsze egzemplarze, tj. klon jesionolistny (*Acer negundo*) i wiśnia (*Cerasus, Prunus*), oraz młode dopiero posadzone, ozdobne: czereśnie (*Prunus sp.*) i jabłonie (*Malus sp.*). Na placu zabaw przy ogrodzeniu od strony zabudowy mieszkaniowej rosną formowane żywopłoty z żywotników. Powierzchnię gruntu porasta trawnik; przy drzewach grunt okryty korą a miejsca lokalizacji konstrukcji do zabaw zostały wysypane piaskiem. Grunt na całym tym terenie jest przepuszczalny dla wód opadowych.

W pasie terenu między jezdnią ul. Naramowickiej a ogrodzeniami prywatnych posesji z dawnych nasadzeń rozwinęło się kilka skupisk krzewów. W skupiskach tych dominującym gatunkiem są krzewy lilaków (*Syringa sp.*). Pośród nich rosną również drzewa gatunków łatwo rozsiewanych przez wiatr tj. klony jesionolistne (*Acer negundo*), klony pospolite (*Acer platanoides*) i roznoszonych przez ptaki tj. ałcze (*Prunus cerasifera*) i orzechy włoskie (*Juglans regia*). W skupisku bliższym ul. Jasne Błonie licznie występują również robinie akacjowe (*Robinia pseudoacacia*). Korony drzew rozwijających się w centralnych miejscach tych skupisk sięgają do, wiszących nad nimi, kabli linii energetycznych zasilających pobliskie nieruchomości. Bezpośrednio przy wjazdach na posesje od ul. Naramowickiej rosną również celowo posadzone krzewy i drzewa ozdobne otoczone trawnikami.

Celowe nasadzenia drzew widoczne są również poza granicami prywatnych nieruchomości np. w kilku miejscach przy poboczach drogi dojazdowej do ul. Jasne Błonie. Na jej poboczu wschodnim przed wyjazdem na ul. Jasne Błonie rośnie rząd 7 brzoź brodawkowatych (*Betula pendula*). Drzewa te są w dojrzewającym wieku i mają dobrą kondycję zdrowotną – wg. standardów drzew należą do kategorii A¹⁶. O celowości ich nasadzenia świadczy fakt, że rosną w rzędzie w prawie równych odstępach i są podobnych rozmiarów – w podobnym wieku. Drzewa te należałoby zachować. Z kolei w głębi drogi dojazdowej trzy drzewa, które rosną na poboczach, to egzemplarze drzew ozdobnych o podobnych rozmiarach co ich egzemplarze rosnące na pobliskich posesjach. O celowości ich nasadzenia świadczy fakt, że reprezentują gatunki i odmiany nie występujące naturalnie lecz zachowane z wcześniejszej kompozycji zieleni. Jednym z tych drzew jest jodła jednobarna -

¹⁶ Zarządzenie Nr 399/20222/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17.05.2022 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Poznania poprzez przyjęcie standardów ochrony drzew

kalifornijska (*Abies concolor*), rosnąca po wschodniej stronie drogi. Drzewo to przedstawia wysoką wartość dendrologiczną, jest zdrowe – wg. standardów drzew należy do kategorii A¹⁷, jest w wieku dojrzewającym, ma regularny pokrój charakterystyczny dla gatunku, ładną barwę, prawidłową statykę i tylko niewielkie ubytki gałęzi niższych okółków - spowodowane ich przycinaniem dla potrzeb przejazdu samochodem. Po zachodniej stronie rośnie jeden świerk serbski (*Picea omorika*) nie zbyt okazały ze względu na zacienianie kolejnym drzewem jakim jest cyprysik nutkajski odm. płacząca (*Chamaecyparis nootkatensis*). Cyprysik jest okazałym drzewem lecz został okaleczony nieprawidłowym cieciami bocznych konarów dla potrzeb przejazdu samochodem, a przez to – wraz z naruszeniem jego statyki – zeszpecony. Spośród tych ostatnich drzew to jodle trzeba byłoby zapewnić wokół pnia jak największą powierzchnię przesiąkalną dla wód z opadów atmosferycznych, przy tym jeszcze uwzględniając zachowanie efektownego pokroju korony tego drzewa, a zatem z odsunięciem od drzewa skrajni drogi.

W obszarze opracowania bardzo widoczny jest również okaz drzewa rosnący na prywatnej posesji przy ul. Jasne Błonie nr 2 – jest nim klon pospolity (*Acer platanooides*). Drzewo to w pierśnicy posiada obwód 212 cm, ma regularny pokrój charakterystyczny dla swojego gatunku, rozłożystą koronę, jest zdrowe, przedstawia wysoką wartość dendrologiczną zdrowotną – wg. standardów drzew należą do kategorii A¹⁸ i przy zachowaniu w jego otoczeniu dotychczasowych warunków gruntowo-wodnych może nadal stanowić bardzo cenny składnik zieleni analizowanego obszaru.

Jednocześnie należy stwierdzić, że na analizowanym obszarze nie zaobserwowano drzew, które posiadałyby wyjątkowe, unikalne w skali miasta, cechy dendrologiczne, czy też inne walory kwalifikujące je do objęcia ochroną pomnikową.

Roślinność spontaniczna rozwinęła się w wyniku wtórnej sukcesji na nieruchomościach, na których już w przeszłości zaniechano upraw rolnych czy też sadowniczych i nie przystąpiono do ich zabudowy oraz wzdłuż centralnie położonej drogi dojazdowej. Stąd w składzie tej roślinności przemieszane są ze sobą zbiorowiska roślin uprawnych i ozdobnych, seminaturalnych i ruderalnych. Spośród tych pierwszych są to głównie zadrzewienia tworzone przez wiśnie (*Cerasus*, *Prunus*), zakrzewienia sumaka octowca (*Rhus typhina*), lilaka (*Syringa* sp.) i rozproszone pojedyncze egzemplarze orzecha włoskiego (*Juglans regia*) z których największy okaz rośnie już na terenie drogowym przy wschodnim poboczu drogi dojazdowej. W synantropijnych zbiorowiskach przeważają rośliny trawiaste z płatami np. mydlnicy lekarskiej (*Saponaria officinalis*), jeżyny popielicy (*Rubus caesius*) oraz innych sucholubnych roślin. Z ostatniej grupy na terenach zanieczyszczonych gruzem i kruszywami mineralnymi występują takie gatunki, jak: perz (*Elymus repens*), babka zwyczajna (*Plantago major*), komosa bi, wiechlina (*Poa* sp.), skrzyp polny (*Equisetum arvense*) itp. Widoczne są również początki inwazji nawłoci kanadyjskiej (*Solidago canadensis*) i przymiotna kanadyjskiego (*Erigeron canadensis*).

Na obszarze opracowania nie stwierdzono występowania gatunków rzadkich ani zagrożonych wyginięciem oraz wymagających ochrony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Wśród drzew rosnących w granicach opracowywanego planu nie ma drzew pomnikowych oraz drzew o wartości kwalifikującej je do objęcia ochroną jako drzewa pomnikowe, jednak występują pojedyncze drzewa o wysokiej wartości dendrologicznej. Obszar opracowania charakteryzuje się ograniczoną bioróżnorodnością lokalnej flory.

Przeważający udział powierzchni porośniętych roślinnością stwarza dogodne warunki do bytowania wielu zwierząt pospolicie występujących na terenie całego miasta. Zwierzęta występujące w obszarze opracowania reprezentowane są głównie przez gatunki synantropijne, które dobrze przystosowały się do życia w zurbanizowanym otoczeniu i bliskim sąsiedztwie człowieka.

W związku ze skupieniem na małej przestrzeni bardzo różnych gatunków drzew i krzewów ozdobnych i owocowych, istniejące ogrody przyciągają duże ilości owadów i w ślad za nimi duże ilości ptaków. Występujące tu bezkręgowce należą do gatunków bytujących w domostwach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Wspomnieć tu można, występującego na obszarach zieleni

¹⁷ Zarządzenie Nr 399/20222/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17.05.2022 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Poznania poprzez przyjęcie standardów ochrony drzew

¹⁸ Zarządzenie Nr 399/20222/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17.05.2022 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Poznania poprzez przyjęcie standardów ochrony drzew

porośniętych różnymi trawami, pasikonika zielonego (*Tettigonia viridissima*), wiele gatunków szarańczaków (*Acridoidea*), skorka pospolitego (*Forficula auricularia*), kowala bezskrzydłego (*Pyrrhocoris apterus*) oraz biedronkę siedmiokropkę (*Coccinella septempunctata*).

Duża liczba kwitnących drzew i krzewów owocowych przyciąga na te tereny przedstawicieli rzędu błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*), m.in. trzmiele (*Bombus*), spełniających istotną rolę w zapylaniu roślin. Większe bogactwo gatunków owadów, szczególnie motyli z gatunków takich jak bielunek kapustnik (*Pieris brassicae*) czy rusałka pawik (*Inachis io*), towarzyszy fragmentom porośniętym przez kwitnące rośliny uprawne i zielne oraz krzewy ozdobne, które są źródłem pokarmu dla owadów zapylających.

Na obrzeżach działek, w zacienionych miejscach, przy ogrodzeniu, gdzie gromadzą się butwiejące szczątki roślinne, obserwowana jest większa liczebność ślimaków. W miejscach tych występują takie gatunki, jak: ślimak ogrodowy (*Cepaea hortensis*), ślimak gajowy (*Cepaea nemoralis*) oraz winniczek (*Helix pomatia*). Na bardziej nasłonecznionych powierzchniach gruntu porośniętych najczęściej roślinnością kserofityczną można zaobserwować liczne osobniki ślimaka przydrożnego (*Xerolenta obvia*). Należy wspomnieć, że spośród ww. ślimaków, winniczek jest gatunkiem objętym częściową ochroną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.¹⁹

W granicach omawianego terenu nie występują żadne zbiorniki i ciekі wodne, w związku z czym tereny te nie są atrakcyjne dla przedstawicieli rodzimych płazów i gadów.

Z „Atlasu rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania”²⁰ wynika, że teren przygotowywanego planu znajduje się poza buforami ekologicznymi płazów, roztoczonymi wokół istniejących na terenie miasta zbiorników wodnych, z których najbliższe dwa znajdują się przy ul. Radłowej (poza obszarem opracowania). Należy przy tym pamiętać również, że obszar opracowania od strony tych zbiorników otacza sieć dróg. Niemniej jednak z „Atlasu rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania”²¹ wynika, że teren przygotowywanego planu jest jednocześnie w średnim zasięgu migracji kilku gatunków płazów. Na obszarze projektu planu nie można całkowicie wykluczyć występowania takich gatunków, objętych ochroną ścisłą, jak: ropucha zielona (*Bufo viridis*), żaby z kompleksu żab zielonych (*Rana esculanta complex*) [w skład grupy żab zielonych wchodzi: żaba śmieszka (*Pelophylax ridibundus*), żaba jeziorkowa (*Pelophylax lessonae*) i żaba wodna (*Pelophylax kl. esculentus*)] oraz gatunku objętego ochroną częściową, jak: ropucha szara (*Bufo bufo*).

Ogólnie, na obszarze opracowania najczęściej obserwowane są synantropijne gatunki zwierząt, które przystosowały się do życia w środowisku silnie przekształconym przez człowieka, związanym z jego działalnością oraz synantropizujące się, czyli takie, które występują zarówno w środowisku naturalnym, jak i w otoczeniu człowieka. Obecność owadów wpłynęła na znaczne zróżnicowanie gatunkowe ptaków. Wśród ptaków licznie pojawiają się gatunki zarówno żywiące się szkodnikami roślin, jak i te, które żywią się owocami. Na analizowanym terenie obserwowane są przede wszystkim takie ptaki, jak: wróble (*Passer domesticus*), mazurki (*Passer montanus*), kawki (*Corvus monedula*), szpaki (*Strunus vulgaris*) i kosy (*Turdus merula*). W koronach starych drzew owocowych, rosnących pośród ogrodów można spotkać takie gatunki jak: rudzik (*Erithacus rubecula*), sówka (*Garrulus glandarius*) i sikorki (*Parus sp.*). Bliżej ulic i miejsc składowania odpadów komunalnych można napotkać takie gatunki, jak: sroka (*Pica pica*) i gołąb miejski (*Columba livia v. Urbana*). Spośród ww. ptaków sroka i gołąb miejski są objęte ochroną częściową a pozostałe gatunki obejmują ochroną ścisłą²².

Warunki terenowe panujące na obszarze opracowania, liczne ogrodzenia (w tym ogrodzenia pełne z płyt betonowych) determinują pojawianie się gatunków ssaków o niewielkich rozmiarach, reprezentowanych głównie przez gatunki zaliczane do rzędu gryzoni (*Rodentia*) oraz ssaków owadożernych (*Insectivora*). W pobliżu zabudowań i budynków gospodarczych mogą pojawiać się zwierzęta, takie jak: mysz domowa (*Mus musculus*), mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*) i ryjówki

¹⁹ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380)

²⁰ Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014,

²¹ Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014,

²² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380)

(*Sorex sp.*). Na terenach porośniętych roślinnością spontaniczną pojawić się mogą jeże (*Erinaceus europaeus*), krety (*Talpa europaea*) i norniki (*Microtus sp.*).

Z uwagi na układ komunikacyjny i zabudowane tereny otaczające obszar projektu planu mało prawdopodobne jest by pojawiły się na nim gatunki ssaków o większych rozmiarach.

Ponadto dość ograniczona, bioróżnorodność flory obszaru opracowania - opisana powyżej - determinuje podobną, ograniczoną różnorodność gatunkową fauny bytującej na analizowanym terenie. Należy również dodać, że w części zabudowanej obszaru opracowania na kształtowanie różnorodności zwierząt znaczący wpływ ma również jego całoroczne użytkowanie przez ludzi.

Na terenie mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu sporadycznie pojawiać się mogą również gatunki zwierząt obserwowane w obrębie całego dawnego zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Morasko”, a także większe zwierzęta migrujące między terenami północnego klina zieleni, obszarem Natura 2000 „Biedrusko”, a terenami doliny Warty, która stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym.

2.10. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś, 1994) obszar całego Poznania należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

W 2018 r. w Poznaniu dominowały wiatry, których średnia roczna prędkość wahała się od 3,1 do 5,1 m/s. Według rozkładu średnich miesięcznych prędkości wiatru najwyższe prędkości występowały w styczniu – 5,0 m/s, zaś najniższe w okresie letnim (sierpień – 3,1 m/s). Cisie i wiatry do 1,5 m/s występowały przez około 6,4% czasu w roku. W 2018 r. w Poznaniu przeważały wiatry z sektorów zachodniego i wschodniego, zaś najrzadziej wiało z kierunków północnego i południowego.

Przeważają wpływy mas powietrza polarnomorskiego, napływającego znad Oceanu Atlantyckiego. Znacznie mniejsze znaczenie mają masy powietrza polarno-kontynentalnego oraz zwrotnikowego. W 2018 r. najniższą średnią miesięczną temperaturę zanotowano w lutym (-3,2°C), a najwyższą w sierpniu (20,7°C). Średnia roczna temperatura wynosiła 9,7°C, natomiast średnia roczna amplituda – 23,9°C.

Roczna suma opadów w rejonie Poznania wynosi około 500 mm. Najwyższe w ciągu 2018 roku były opady letnie (lipiec 88,1 mm). Najniższe opady wystąpiły w lutym (7,5 mm). Średnia miesięczna opadu w 2018 r. wyniosła 39,7 mm.

Poziom średniej miesięcznej wilgotności względnej powietrza wyniósł 74%. Najbardziej wilgotnymi miesiącami były miesiące zimowe (styczeń, listopad i grudzień, odpowiednio 86, 84 i 90%), najmniejszą wilgotność zanotowano w sierpniu 61%.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

Skutkiem urbanizacji miasta są zmiany klimatu lokalnego, które dotyczą przede wszystkim zmian warunków termiczno-wilgotnościowych, zmian bilansu promieniowania, wzrostu zanieczyszczeń powietrza, zmian cyrkulacji powietrza (zmiany kierunku i prędkości wiatru) oraz opadów atmosferycznych. Opisując specyfikę lokalnych warunków klimatycznych, przekładających się na warunki mikroklimatyczne istotne w skali projektu planu, należy zwrócić uwagę na ukształtowanie analizowanego obszaru oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania zarówno jego terenu jak i terenów w jego otoczeniu.

Warunki klimatu lokalnego kształtuje głównie teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej leżący na obszarze projektu planu oraz tereny w jego bliższym i dalszym otoczeniu. Istniejące wokół obszaru niskie zabudowania zapewniają dobre przewietrzanie analizowanego terenu jak również całego obszaru Umultowa. Jednocześnie – w okresie grzewczym – funkcjonowanie w szczególności starej zabudowy jednorodzinnej, powoduje że również w granicach projektu planu dochodzi do wzrostu ilości zanieczyszczeń powietrza. W zimniejszych porach roku zanieczyszczenia pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych tego rodzaju zabudowy niekorzystnie wpływają zarówno na jakość powietrza analizowanego obszaru, jak też na kształtowanie lokalnego klimatu Umultowa.

W granicach analizowanego projektu planu większość działek została już zabudowana z częstokroć dużym udziałem zieleni urządzonej a na kilku dotychczas niezabudowanych działkach rośnie zieleni użytkowa (drzewa i krzewy owocowe, uprawy warzyw) lub spontaniczna. Sumarycznie wpływa to na przeważający udział zieleni, co z kolei przekłada się na kształtowanie warunków mikroklimatyczny sprzyjających przebywaniu ludzi.

Należy równocześnie zauważyć, że obszar opracowania otaczają od południa, wschodu i północy drogi (odpowiednio ulice: Kopcowa, Uroczna i Jasne Błonie), które wraz z biegnącą w nim drogą dojazdową są drogami gruntowymi. Przy mocnych podmuchach wiatru wymienione drogi stanowią źródło silnego zapylenia powietrza. Na nieruchomościach, na których od strony tych dróg brakuje barier stworzonych z zieleni urządzonej, unoszące się drobiny pyłu obniżają jakość powietrza –przez to pogarszają warunki mikroklimatyczne tych nieruchomości. Takie niekorzystne warunki mikroklimatyczne dodatkowo pogłębiane przez silne nasłonecznienie nieruchomości (spowodowane brakiem dużych ocieniających teren egzemplarzy drzew) można zaobserwować np. na działce u zbiegu ulic: Kopcowej i Uroczej, użytkowanej jako publiczny plac zabaw dla dzieci.

2.11. Jakość powietrza atmosferycznego

Na jakość powietrza atmosferycznego w mieście główny wpływ ma emisja o charakterze antropogenicznym, na którą składają się: niezorganizowane emisje liniowe (komunikacyjne), pochodzące z transportu samochodowego, kolejowego, wodnego i lotniczego, emisje punktowe wprowadzające substancje ze źródeł energetycznych i technologicznych do powietrza emitorem (kominem) w sposób zorganizowany oraz emisje powierzchniowe, które dotyczą emisji z palenisk i instalacji grzewczych gospodarstw domowych oraz z lokali usługowych, których eksploatacja nie wymaga uzyskania pozwolenia i nie musi być formalnie zgłaszana, a także emisji niezorganizowanych z parkingów, składowisk odpadów, utylizacji ścieków itp.

Obecnie w rejonie opracowania projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu zanieczyszczanie do powietrza atmosferycznego generują liniowe emitery zanieczyszczeń (drogi) oraz lokalne, indywidualne instalacje grzewcze w zabudowie zlokalizowanej w granicy projektu i w jego otoczeniu, odpowiedzialne za powstawanie emisji niskiej (powierzchniowej).

Główne liniowe źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w rejonie opracowania stanowią drogi. W granicy projektu planu jest to ulica Naramowicka, o nawierzchni asfaltowej z nieutwardzonymi poboczami, po której obecnie odbywa się ruch samochodów o natężeniu odpowiadającym drodze głównej. Poza granicą projektu planu są to rzadziej użytkowane drogi klasy dojazdowej, gruntowe miejscami utwardzone - ulice: Jasne Błonie, Kopcowa i Uroczna.

Do głównych zanieczyszczeń emitowanych przez ruch drogowy należą: tlenki azotu (NO_x), tlenki węgla (CO_x), węglowodory alifatyczne i aromatyczne WWA (benzen, benzo(a)piren, toluen, formaldehyd). Skutkiem ruchu samochodowego jest również emisja bardzo szkodliwych pyłów zawieszonych PM różnych frakcji, powstających w wyniku ścierania opon oraz ścierania nawierzchni przez pojazdy. Największe emisje podczas spalania paliw w poruszających się pojazdach dotyczą dwutlenków azotu i to one decydują o wielkości ewentualnych przekroczeń emisji dopuszczalnej, w tym stężeń średniorocznych. Należy też podkreślić, że emisje liniowe, komunikacyjne, w odróżnieniu od sezonowej emisji powierzchniowej, ma charakter całoroczny. Poziom emisji zanieczyszczeń zależy w głównej mierze od czynników takich jak natężenie ruchu kołowego, jak i jego specyfiki.

Należy natomiast podkreślić, że wyniki wielu szczegółowych analiz stężeń zanieczyszczeń powietrza, prowadzonych na terenie Poznania w rejonie tras komunikacyjnych o podobnych parametrach i wskaźnikach natężenia ruchu pojazdów (w ramach ocen oddziaływania na środowisko realizacji inwestycji drogowych) wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń substancji poza granicami pasa drogowego. Należy więc założyć, że również wzdłuż ul. Naramowickiej nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Drogi położone w otoczeniu projektu mpzp, a więc: Kopcowa, Uroczna i Jasne Błonie prowadzą znacznie mniejszy, lokalny ruch samochodowy na obszarze Umultowa, związany głównie z dojazdami do nieruchomości. Dlatego też zakłada się, że ilość emitowanych przez pojazdy (w wyniku spalania

paliw samochodowych) zanieczyszczeń gazowych i pyłowych jest pomijalna i nie wpływa w sposób znaczący na lokalne warunki aerosanitarne.

Źródłem okresowej emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w rejonie obszaru opracowania są również budynki zaopatrywane w ciepło z indywidualnych systemów grzewczych. Eksploatacja tego rodzaju instalacji związana jest z emisją znacznych ilości zanieczyszczeń takich jak: tlenki siarki (głównie SO₂), tlenki azotu (NO_x), dwutlenki węgla (CO₂), pyły o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM₁₀, PM_{2,5}) oraz B(a)P.

Ze względu na brak punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach projektu mpzp, analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez GIOŚ (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu) rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref, wyznaczonych w oparciu o ustawę *Prawo ochrony środowiska*. Teren będący przedmiotem niniejszego opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska.

Wykonana przez GIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022 pod kątem ochrony zdrowia dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, benzo(α)pirenu B(a)P w PM₁₀, ołowiu (Pb) w PM₁₀, arsenu (As) w PM₁₀, niklu (Ni) w PM₁₀ i kadmu (Cd) w PM₁₀.

Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2022 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	BaP (PM ₁₀)	PM _{2.5}
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2023 r.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki (dla stężenia 1-godzinnego i 24-godzinnego), dwutlenku azotu (1-godzinnego i średniorocznego), benzenu (średniorocznego), tlenku węgla (dla stężenia 8-godzinnego), pyłu zawieszonego PM₁₀ (dla normy średniorocznej oraz dla stężenia 24-godzinnego) oraz poziomu docelowego ozonu, a także ołowiu, arsenu, kadmu oraz niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W przypadku średniorocznego poziomu dopuszczalnego II fazy dla pyłu PM_{2.5} strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A1 (dla poziomu dopuszczalnego I fazy – do klasy A). W roku 2022 stwierdzono natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefę zaliczono do klasy C. W odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu, strefa aglomeracja poznańska została zakwalifikowana do klasy D2 (stwierdzono przekroczenia ozonu powyżej 120µg/m³).

Ze względu na występowanie w aglomeracji poznańskiej przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(α)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego.

W latach ubiegłych opracowano programy naprawcze (zgodnie z wymogami ustawowymi), wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.²³,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁴,

²³ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny

²⁴ Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁵,
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 26 października 2015 r.²⁶,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 24 czerwca 2019 r.²⁷.

Działania naprawcze podejmowane w oparciu o powyższe dokumenty nie przyniosły oczekiwanych skutków, dlatego konieczne było opracowanie „Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”. Najnowszy Program, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.²⁸, opracowany został z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a jego integralną część stanowi Plan Działań Krótkoterminowych. Podobnie jak w przypadku wspomnianych wcześniej dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.12. Klimat akustyczny

Analizowany obszar projektu planu „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu położony jest w północno-zachodniej części miasta, na Umultowie, obejmuje nieruchomości z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, które tworzą kwartał zabudowy między: objętą projektem planu ul. Naramowicką oraz sąsiadującymi z projektem planu ulicami: Kopcową, Uroczą i Jasne Błonie. W centralnej części projektu mpzp, pośród nieruchomości, będzie obsługa je, droga dojazdowa bez przejazdu.

Należy podkreślić, że na omawianym obszarze ul. Naramowicka nie jest objęta obowiązującym mpzp a poza linią rozgraniczającą ul. Naramowickiej obowiązuje mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” - Umultowo Wschód część A w Poznaniu²⁹, w którym analizowany w prognozie obszar jest

²⁵ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

²⁶ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)

²⁷ Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)

²⁸ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

²⁹ Uchwała Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

przeznaczony wyłącznie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (28MN) z centralnie biegnącą drogą dojazdową (16KD-D). W obowiązującym planie miejscowym dla terenu 28MN jest ustalony: nakaz uzyskania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; nakaz uzyskania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, w przypadku lokalizacji zabudowy usługowej - usług oświaty oraz nakaz uzyskania wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku.

W trakcie inwentaryzacji terenu nie odnotowano hałasu związanego z usługami działającymi w budynkach istniejących w obszarze pracowania. Nie mniej jednak, z uwagi na możliwość prowadzenia działalności usługowych w lokalach mieszkalnych, należy dodać w przypadku uciążliwego akustycznie oddziaływania hałasu związanego z usługami i działalnością jw., emitowanego np. przez tzw. pozostałe obiekty i działalność będącą źródłem hałasu – na podstawie rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku³⁰ – maksymalne dopuszczalne długookresowe średnie poziomy tego rodzaju hałasu wynoszą odpowiednio: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – $L_{DWN} = 50$ dB i $L_N = 40$ dB.

W celu oceny aktualnych warunków akustycznych w środowisku panujących na obszarze projektu planu analizowano zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego, wyrażone za pomocą wskaźników L_{DWN} i L_N , odpowiednio dla pory dzieńno-wieczorno-nocnej oraz pory nocnej, zdefiniowane dla obserwatora zlokalizowanego na wysokości referencyjnej ok. 4 m powyżej poziomu terenu – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*³¹.

Dopuszczalne maksymalne długookresowe średnie poziomy hałasu komunikacyjnego (samochodowego) dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zgodnie z przepisami odrębnymi³² obecnie wynoszą $L_{DWN} = 64$ dB i $L_N = 59$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku (w porze dzieńno-wieczorno-nocnej L_{DWN}) oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy (w porze nocnej L_N).

Zasięgi oddziaływania hałasu komunikacyjnego zilustrowano w niniejszej prognozie na załączniku nr 3 – dla hałasu samochodowego od ulicy Naramowickiej.

Ruch samochodowy na ulicach: Kopcowej, Uroczej i Jasne Błonie nie został zilustrowany w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*. Droga w centralnej części analizowanego obszaru stanowi drogę bez przejazdu, obsługującą wyłącznie istniejącą przy niej zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Po ww. trzech ulicach oraz drodze dojazdowej odbywa się niewielki ruch pojazdów, a generowany przez te pojazdy hałas z pewnością nie przekracza obecnie dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku.

Ulica Naramowicka stanowi drogę prowadzącą ruch samochodowy w kierunku m.in. terenów mieszkaniowych Moraska-Radojewa-Umultowa oraz wyprowadzającą ruch samochodowy z miasta w kierunku gm. Suchy Las. Hałas samochodowy pochodzący od ulicy Naramowickiej (objętej granicami projektu planu) oddziałuje bezpośrednio na położone przy niej tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W porze dzieńno-wieczorno-nocnej poziomy hałas samochodowy od ul. Naramowickiej – na granicy z terenem zabudowy – kształtują się na ogół na poziomie od ok. $L_{DWN} = 63$ dB (na wysokości posesji ul. Naramowicka nr 260a i Jasne Błonie nr 2) do ok. $L_{DWN} = 64$ dB (na wysokości posesji ul. Naramowicka nr 256a). Zatem wzdłuż ul. Naramowickiej w stanie istniejącym poziomy hałas samochodowy nie przekracza wartości dopuszczalne w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (tj. $L_{DWN} = 64$ dB).

W porze nocnej poziomy hałas samochodowy od ul. Naramowickiej – na granicy z terenem zabudowy – kształtują się na ogół na poziomie od ok. $L_N = 54$ dB (na wysokości posesji Jasne Błonie nr 2) do ok. $L_N = 57$ dB (na wysokości posesji ul. Naramowicka nr 260a), co oznacza, że nie przekraczają

³⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

³¹ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

³² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

wartości dopuszczalnej w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (tj. $L_N = 59$ dB).

Należy zatem stwierdzić, że w stanie istniejącym – na podstawie najnowszej dokumentacji *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022* – na obszarze projektu planu nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku ustalone dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, związane z oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego – samochodowego z ul. Naramowickiej.

Porównując wyniki badań akustycznych z poprzedniej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³³ z obecnymi, przedstawionymi w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*³⁴, dla omówionej wyżej ulicy zaobserwowano spadek poziomu hałasu samochodowego w porze dziennie-wieczornie-nocnej – o ok. $\Delta L_{DWN} = 3-4$ dB oraz w porze nocnej – o ok. $\Delta L_N = 2-4$ dB.

Dokumentacja *Strategicznej Mapy Hałasu dla miasta Poznania 2022* pozwala też stwierdzić, że na obszar opracowania projektu planu nie oddziałują obecnie inne źródła hałasu komunikacyjnego, czyli hałasu tramwajowego, kolejowego oraz hałasu lotniczego z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach. Nie jest również znane i udokumentowane oddziaływanie na przedmiotowy obszar hałasu przemysłowego oraz oddziaływanie tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu nie występują zasoby przyrodnicze objęte ochroną prawną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, pomników przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*.

Obszarem prawnie chronionymi na podstawie ww. ustawy, położonym najbliżej projektu planu, oddalonym o około 1200m na południowy-zachód, jest rezerwat przyrody „Żurawiniec”. Rezerwat ten został ustanowiony w 1959 r.³⁵. Pierwotnie ta forma ochrony służyła głównie wartościom florystycznym, tj. ochronie zespołu roślinności torfowiska przejściowego. Jednak na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci, w skutek zmian stosunków wodnych wywołanych rozwojem budownictwa wielorodzinnego, doszło do naruszenia zasilania podmokłych terenów tego rezerwatu. Bazując na wynikach dwuletnich badań pracowników Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, przeprowadzono prace rewitalizacyjne – w tym w 2015 r. zakończono prace nad systemem doprowadzającym wodę do zniszczonego rezerwatu. Podniesienie poziomu wód gruntowych było konieczne w celu odbudowy pierwotnej roślinności i torfowiska. Jednak zmiany jakie już dokonały się w środowisku znacznie zubożyły cenne zbiorowiska roślinne i spowodowały zmianę przedmiotu ochrony. Obecnie rezerwat „Żurawiniec” stanowi rezerwat przyrody nieożywionej³⁶ (ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ - Geologiczny i glebowy (PGg), podtyp - skał, minerałów, osadów, gleb i wydym (smg), którego celem jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych osadów biogenicznych stanowiących zapis dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Ze względu na znaczną odległość między obszarem projektu planu a rezerwatem brak jest jakichkolwiek powiązań między terenami, które mogłyby wpływać na warunki gruntowo-wodne rezerwatu. Ponadto zrewitalizowany teren rezerwatu otoczony terenami leśnymi północnego klina zieleni miasta Poznania został zabezpieczony przed ponowną degradacją warunków środowiskowych, w tym w szczególności siedliskowych.

³³ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

³⁴ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

³⁵ Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20.10.1959 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1959r., Nr 93, poz. 497),

³⁶ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Żurawiniec” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 781)

W podobnym oddaleniu (tj. odległości ok. 1300 m na południowy wschód, w dolinie rz. Warty) od obszaru opracowania zlokalizowany jest użytek ekologiczny „Łęgi Potoku Różanego”³⁷. Celem ustanowienia użytku jest ochrona kompleksu nadrzecznych siedlisk przyrodniczych wzdłuż Potoku Różanego i naturalnych zbiorników wodnych (w tym szuwarów, łęgów jesionowo-olszowo-topolowych, łożowisk) oraz starorzecza i łąk zalewowej doliny rzeki Warty. Zakres ochrony czynnej obejmuje: utrzymanie stosunków wodnych zapewniających zachowanie istniejących siedlisk, ochronę starorzecza, zachowanie naturalnych siedlisk przyrodniczych, czynną ochronę zbiorowisk roślinnych, zapobieganie procesowi degradacji gleb, ochronę stwierdzonych stanowisk rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, utrzymanie ekosystemów szuwarowych i łąkowych, ograniczenie rozwoju roślinności inwazyjnej, zwłaszcza gatunków obcych geograficznie. Ze względu na znaczną odległość między obszarem projektu planu a użytkowaniem brak jest jakichkolwiek powiązań, które mogłyby wpływać na warunki gruntowo-wodne użytku.

Jak już wspomniano, w zasięgu granic obszaru objętego projektem mpzp nie występują również obiekty włączone do sieci Natura 2000, podlegające ochronie prawnej. Obszarem Natura 2000 zlokalizowanym w najmniejszej odległości od granic obszaru analizowanego projektu planu jest SOO (specjalny obszar ochrony siedlisk) PLH300005 Fortyfikacje w Poznaniu³⁸, a konkretnie jest to współtworzącym ten obszar Fort V (oddalony o ok. 2,3 km od południowozachodniej granicy projektu mpzp). Powyższy obszar Natura 2000 został powołany w celu ochrony miejsc zimowania nietoperzy. Do głównych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania siedlisk (zimowisk) nietoperzy zaliczyć należy przede wszystkim zmiany mikroklimatu panującego w fortach i schronach, a także zbyt częstą obecność człowieka w fortach w trakcie hibernacji nietoperzy. Działania mające na celu eliminację bezpośrednich zagrożeń dla nietoperzy – zabezpieczanie miejsc zimowania poprzez zakładanie krat na wloty do fortu, ograniczanie ruchu turystycznego i działań inwestycyjnych w trakcie hibernacji nietoperzy, zabezpieczanie odpowiedniej cyrkulacji powietrza w forcie oraz zabezpieczanie bazy pokarmowej dla nietoperzy poprzez ograniczanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin – znajdują się poza zakresem ustaleń planu miejscowego. Zagrożeniem istniejącym w Fortcie V jest nieograniczony dostęp do obiektu w związku z brakiem bezpośredniego użytkownika i jego zaśmiecanie. Potencjalne zagrożenia dla Fortu V stanowią: zwiększona penetracja obiektu związana ze wzrostem jego atrakcyjności turystycznej; pogorszenie warunków siedliskowych m. in. poprzez zmniejszenie powierzchni zimowiska, zmianę warunków mikroklimatycznych itp. w związku z częstym użytkowaniem Fortu; rozsadzanie ścian obiektu, wycinka zadrzewień stanowiących żerowiska lub trasy przelotów.

Plan zadań ochronnych dla SOO Fortyfikacje w Poznaniu³⁹, w przypadku Fortu V ustala działanie ciągłe – prowadzone w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych (przez właściciela Fortu) – polegające na usuwaniu śmieci oraz działanie prowadzone w pierwszych czterech latach obowiązywania planu (wykonywane przez sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem Fortu) polegające na edukacji ekologicznej poprzez montaż tablicy informacyjnej. W planie działań ochronnych jest również ustalony monitoring stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych oraz działania dotyczące uzupełniania stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony (w pierwszych czterech latach) polegając na uzupełnianiu stanu wiedzy o znaczeniu obiektu dla przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Podsumowując, należy stwierdzić, że realizacja ustaleń projektu planu nie wpłynie w sposób negatywny na funkcjonowanie oraz integralność ww. obszaru chronionego.

Odległości ww. chronionych obszarów od analizowanego obszaru objętego projektem planu i specyfika przedmiotów ochrony powodują, że nie są one z nim przyrodniczo powiązane. Ewentualne prognozowane skutki realizacji planu nie wskazują też na powstanie istotnych problemów związanych

³⁷ Utworzony 31.01.2017 r. uchwałą Nr XXXIX/684/VII/2016 Rady Miasta Poznania z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Łęgi Potoku Różanego” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 8380)

³⁸ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2177)

³⁹ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 maja 2018 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005 (Dz. U. Woj. Wlkp. z 2018 r. poz. 4260)

z zapewnieniem ochrony najbliższym terenom o szczególnej wartości przyrodniczej (podlegającym jednocześnie ochronie prawnej) – a zatem i na konieczność wprowadzenia do projektu planu jakichkolwiek zapisów w tym zakresie. Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp wynikających z ww. prawnych form ochrony przyrody.

Na omawianym obszarze nie występują również pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów, takie jak: lasy, grunty rolne, główne zbiorniki wód podziemnych, strefy ochronne ujęć wodnych, obszary ciche w aglomeracji.

Na omawianym obszarze mogą pojawiać się i bytować gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową, w tym przede wszystkim gatunki chronionych ptaków. W związku z powyższym, w trakcie realizacji wszelkich inwestycji, również tych stanowiących realizację ustaleń planu miejscowego, należy respektować zakazy i ograniczenia, ustanowione w przepisach odrębnych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, w tym w ustawie *o ochronie przyrody* i rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt⁴⁰. Dotyczą one m.in. zakazu niszczenia siedlisk i ostoi chronionych gatunków zwierząt, zabijania i okaleczania chronionych gatunków zwierząt, niszczenia ich gniazd, płoszenia i niepokojenia chronionych gatunków zwierząt.

W granicach projektu mpzp nie stwierdzono występowania problemów ochrony środowiska wynikających z braku dostępu do sieci infrastruktury technicznej. Tereny położone w granicach analizowanego obszaru posiadają dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, gazowej, sieci elektroenergetycznej oraz telekomunikacyjnej. Poprawne funkcjonowanie systemów zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków powstających na tym obszarze praktycznie eliminuje ryzyko istotnego zanieczyszczenia poszczególnych komponentów środowiska. Dostępność do sieci gazowej i elektroenergetycznej umożliwia natomiast korzystanie z instalacji grzewczych, wykorzystujących paliwa o niskim wskaźniku emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Z analizy uwarunkowań akustycznych w środowisku, omówionych w rozdz. 2.12 niniejszej prognozy – na podstawie dokumentacji *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022* – można stwierdzić, że w stanie istniejącym poziomy hałasu samochodowego z ul. Naramowickiej nie przekraczają wartości dopuszczalnych w środowisku, ustalonych w przepisach odrębnych dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (tj. $L_{DWN/N} = 64/59$ dB), zarówno w porze dzień-nocno i porze nocnej. Co równie istotne – porównując wyniki badań akustycznych z danymi poprzedniej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017* – dla ul. Naramowickiej zaobserwowano spadek poziomu hałasu samochodowego w porze dzień-nocno i nocnej – o ok. $\Delta L_{DWN} = 3-4$ dB oraz w porze nocnej – o ok. $\Delta L_N = 2-4$ dB. Nie ma potrzeby zaproponowania rozwiązań, służących dotrzymaniu wymaganych standardów akustycznych.

Ponadto, wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą obszaru całego miasta – a tym samym również obszaru objętego granicami projektu mpzp – wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Stąd też konieczne jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w tym zakresie. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane w Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska⁴¹.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Do analizy możliwości zmiany obowiązującego mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu przystąpiono m.in. z uwagi na wniosek osoby fizycznej wnioskującej o przesunięcie linii zabudowy w taki sposób, aby była ona zgodna z budynkiem znajdującym się na sąsiedniej działce nr 20/4, ark. 01, obr. 50, z dopuszczeniem możliwości lokalizowania zabudowy bliźniaczej.

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r., poz. 2380

⁴¹ Zatwierdzonym uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956).

Opracowanie i uchwalenie mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, stanowiącego zmianę fragmentu obowiązującego mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu ⁴² pozwoli na realizację inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na dz. nr 20/5, ark. 01, obr. 50, z uwzględnieniem zabudowy istniejącej na sąsiedniej działce. Przesunięcie linii zabudowy oraz dopuszczenie lokalizacji zabudowy bliźniaczej pozwoli na racjonalne wykorzystanie powierzchni działki niezabudowanej. W granicach planu uwzględniono również fragment ul. Naramowickiej, dla której w planie należy dokonać weryfikacji szerokości pasa drogowego pod kątem możliwości realizacji trasy tramwajowej na Umultowo.

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:500.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy w zakresie: przeznaczenia terenu, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, szczegółowych zasad i warunków scalania i podziału nieruchomości. W projekcie planu znalazły się również zapisy ustalające stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów projekt planu ustala:

- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczony na rysunku planu symbolem **MN**;
- teren zieleni urządzonej, oznaczony na rysunku planu symbolem **ZP**;
- teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyki, oznaczony na rysunku planu symbolem **IE**;
- tereny komunikacji drogowej publicznej, oznaczone na rysunku planu symbolami:
 - a) **KDG** – teren drogi głównej,
 - b) **KDL** – teren drogi lokalnej,
 - c) **KDD** – teren drogi dojazdowej.

Na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** – zajmującej zasadniczo 70,56% powierzchni projektu planu – ustala się lokalizację na działce budowlanej jednego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, z dopuszczeniem lokalizacji jednego budynku pomocniczego jako wolno stojącego lub dobudowanego do budynku mieszkalnego oraz dopuszczenie lokalizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako wolno stojących lub budynków bliźniaczych.

W zabudowie dopuszczono dachy płaskie lub strome i skorelowano z nimi wysokość budynków mieszkalnych. Wysokość budynków mieszkalnych ustalono nie większą niż 2 kondygnacje nadziemne i nie więcej niż 8,0 m w przypadku zastosowania dachu płaskiego i 10,0 m w przypadku zastosowania dachu stromego. Natomiast wysokość budynków pomocniczych nie większą niż jedna kondygnacja nadziemna i odpowiednio nie więcej niż: 3,5 m i 5,0 m. W zabudowie bliźniaczej ustalono stosowanie jednakowej wysokości oraz jednolitej formy dachów dla budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy wspólnej granicy działki budowlanej.

Projekt ustala udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 40% działki budowlanej oraz powierzchnię zabudowy działki budowlanej nie większą niż 30% w przypadku lokalizacji zabudowy wolno stojącej lub odpowiednio 30% i 40% w przypadku lokalizacji zabudowy bliźniaczej. Z formą zabudowy skorelowano również intensywność zabudowy i powierzchnię nowo wydzielanych działek, z wyłączeniem działek pod lokalizację infrastruktury technicznej, nie mniejszą niż 600 m² dla zabudowy

⁴² zatwierdzony uchwałą Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

wolnostojącej i 300 m² dla zabudowy bliźniaczej. W ustaleniach projektu planu określono również szerokość frontu działki i kata położenia granic w stosunku do pasa drogowego.

Na terenie zieleni urządzonej **ZP**, na którym obecnie funkcjonuje plac zabaw, projekt planu ustala: lokalizację parku, dopuszczenie lokalizacji placu zabaw, boiska, plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych; udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 70% powierzchni terenu oraz zakaz lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów.

Na istniejącym już terenie infrastruktury technicznej – elektroenergetyki **IE** projekt ustala lokalizację stacji transformatorowej kontenerowej wolno stojącej o wysokości nie większej niż 2 m; powierzchnię nowo wydzielonej działki budowlanej zgodną z powierzchnią terenu w obrębie linii rozgraniczających oraz udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 5% działki budowlanej.

Odnośnie kształtowania ładu przestrzennego projekt mpzp ustala lokalizację zabudowy zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, z dopuszczeniem: przekroczenia tych linii o nie więcej niż 1,5 m przez takie części i elementy budynków, jak: okapy, gzymsy, balkony, tarasy, wykusze, schody, wiatrołapy, pochylnie oraz urządzenia dla osób ze szczególnymi potrzebami, przy czym elementy te nie mogą wykraczać poza linie rozgraniczające terenów. Dopuszczono też zachowania, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków o większej intensywności zabudowy, powierzchni zabudowy oraz mniejszym udziale powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej, niż ustalone zapisami planu, a także położonych poza wyznaczonymi liniami zabudowy. Projekt planu dopuszcza lokalizację kondygnacji podziemnych; ciągów pieszych, rowerowych lub pieszo-rowerowych; urządzeń budowlanych; sieci i obiektów infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zakazem lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej; wiat przystankowych komunikacji zbiorowej oraz kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej; tablic informacyjnych oraz jednego obiektu kontenerowego – z jednoczesnym zakazem lokalizacji innych tymczasowych obiektów budowlanych oraz zakazem lokalizacji nowych wolno stojących stacji transformatorowych, poza terenem **IE**.

Projekt ustala dla terenów **MN** oraz **IE** dostęp dla samochodów do przyległych terenów komunikacji drogowej publicznej, w tym położonych poza granicą planu, z wyjątkiem dostępu dla samochodów z terenów **MN** do terenu **KDG**. Ustala również nakaz zapewnienia na działce budowlanej stanowisk postojowych dla samochodów osobowych w łącznej liczbie nie mniejszej niż 1 stanowisko postojowe na każdy lokal w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z określeniem przypadku umożliwiającego rezygnację z takich stanowisk postojowych dla samochodów. Przypadek taki dotyczy obiektów o powierzchni mniejszej lub równej 100 m² mieszczących drobne usługi, rzemiosło, handel lub gastronomię, dla których długość dojść pomiędzy istniejącym przystankiem tramwajowym i wejściem do budynku, a w przypadku obiektów niekubaturowych wejściem na teren, nie przekracza 500 m.

Dla ul. Naramowickiej, na którą składają się dwa tereny, odpowiednio oznaczające – przy skrzyżowaniu z ul. Zagajnikową i Kopcową – teren **KDG** tj. drogę klasy głównej (wraz z ustaleniem lokalizacji elementów skrzyżowania dróg położonych poza granicą planu, takich jak: jezdnie, chodniki, drogi dla rowerów lub inne rozwiązania dla ruchu pieszego lub rowerowego) oraz na odcinku sięgającym ul. Jasne Błonie – teren **KDL** tj. drogę klasy lokalnej (wraz z ustaleniem lokalizacji jezdni i obustronnych chodników). Co do gruntowej drogi – będącej dojazdem do nieruchomości od strony ul. Jasne Błonie ustalono teren **KDD** tj. drogę klasy dojazdowej (wraz z ustaleniem lokalizacji jezdni, zakończonej placem do zawracania samochodów, na nieprzelotowym zakończeniu drogi).

Dla ww. dróg w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji ustalono: parametry elementów zagospodarowania pasa drogowego zgodnie z klasyfikacją zachowanie ciągłości powiązań elementów pasa drogowego w granicach obszaru planu oraz z zewnętrznym układem drogowym. Ustalono również dopuszczenie lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustalono ogólny zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej lub innych dopuszczonych

w planie. Poniżej przedstawiono pozostałe zapisy, które odnoszą się w sposób bezpośredni lub pośredni do ochrony poszczególnych komponentów środowiska.

Wśród nich, w projekcie planu ustalono:

- ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu;
- lokalizację rzędów drzew wskazanych orientacyjnie na rysunku planu, z uwzględnieniem na terenie **KDL** możliwości zachowania istniejących zjazdów;
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych,
 - dla terenu **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe;
- na terenie **MN** zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych;
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

W zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej ustalono powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicach planu oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

Dla ochrony walorów krajobrazowych i wizualnych analizowanego obszaru istotna będzie realizacja zapisów projektu mpzp w zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, w których na terenach komunikacji drogowej publicznej i terenie **ZP** ustala się stosowanie w granicach poszczególnych terenów spójnych elementów zagospodarowania w zakresie oświetlenia oraz nawierzchni.

W przedmiotowym projekcie planu ustalono również obowiązek uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności wskazanego orientacyjnie na rysunku planu planowanego kolektora deszczowego oraz zakaz lokalizacji budynków na terenie **ZP** i terenach komunikacji drogowej publicznej.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Procedura opracowania planu miejscowego, do etapu zbierania wniosków, została przeprowadzona w trakcie obowiązywania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego miasta Poznania”, przyjętego uchwałą Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r. Ustalenia projektu planu nie naruszały zapisów Studium z 2014 r., w którym przedmiotowy obszar znajduje się na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie wolnostojącej, bliźniaczej i szeregowej, oznaczonym symbolem MN. Uzupełniający kierunek przeznaczenia stanowi zabudowa usługowa towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, zieleni (np. parki i skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej.

Zarówno wiodący jak i uzupełniający kierunek przeznaczenia został utrzymany w obowiązującym obecnie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, przyjętego uchwałą Nr LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r. (określanym w dalszej części tekstu jako *Studium*).

W ww. *Studium* obszar projektu planu nadal znajduje się na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oznaczonym symbolem MN z zabudową niską i z takim samym uzupełniającym kierunkiem przeznaczenia. Analizując ustalenia *Studium* należy też zauważyć, że obszar opracowania leży przy łączniku zieleni orientacyjnie wyznaczonym wzdłuż przebiegu ul. Kopcowej.

W *Studium*, w ramach „Zasad zagospodarowania i kształtowania systemu zieleni miasta”, wprowadza się łączniki zieleni (nowy element systemu zieleni miejskiej), które mają stanowić sieciowe powiązania „zieloną infrastrukturą” pomiędzy klinami zieleni miasta a większymi obszarami wyłączonymi z zabudowy. Orientacyjny przebieg łączników zieleni jest rozumiany jako ważniejsze połączenia piesze lub rowerowe, prowadzące wzdłuż co najmniej szpaleru drzew, krzewów, bądź innej formy zieleni wertykalnej, których przebieg zostanie uszczegółowiony na etapie sporządzania planu miejscowego”. Zważywszy na „Zasady ochrony i kształtowania terenów zieleni urządzonej” w których, w *Studium* ustalono, że: „Dodatkowo, na etapie sporządzania planów miejscowych należy dążyć do:

- wyznaczania mniejszych parków, parków kieszonkowych, skwerów lub zieleńców, w sąsiedztwie łączników zieleni, w zagłębieniach terenu, w powiązaniu z systemem powierzchniowej retencji, przeznaczania części terenów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej pod tereny zieleni (parki osiedlowe, skwery, zieleńce, zieleni towarzyszącą usługom w przestrzeniach publicznych, zieleni nieurządzonej), z uwzględnieniem wymogów dotyczących adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska, w tym wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury opartych na naturze (Nature-based solutions), takich jak: ogrody deszczowe, łąki kwietne, niecki infiltracyjne, rowy trawiaste, nawierzchnie przepuszczalne,
- adaptacji istniejącej zieleni do kształtowania zieleni urządzonej,
- wykorzystania terenów zieleni urządzonej do retencjonowania lub zagospodarowania wód opadowych.”

ustalenie w projekcie mpzp lokalizacji terenu zieleni urządzonej **ZP** wraz z dotyczącymi go zapisami w zakresie retencji itd. jest jak najbardziej właściwe.

W zakresie „Zasad ochrony zasobów wód powierzchniowych i wód podziemnych” *Studium* wskazuje m.in. na konieczność dążenia do poprawy jakości wód powierzchniowych i wód podziemnych, eliminacji zagrożeń sanitarnych oraz zapewnienia odtwarzalności zasobów wodnych i określa się następujące wytyczne do stosowania w planach miejscowych, w tym: zwiększanie retencji gruntowej, konsekwentne uzbrajanie terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska, szczególnie na obszarach w zasięgu występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – GZWP Nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska oraz GZWP Nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, poprzez realizację kanalizacji sanitarnej, a także ograniczanie zabudowy terenów, na których realizacja kanalizacji sanitarnej jest oddalona w czasie lub utrudniona, zwiększenie skuteczności ochrony zasobów wód podziemnych przed ilościową i jakościową degradacją, wynikającą z nadmiernego eksploataowania zasobów oraz przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi, w szczególności z terenów zurbanizowanych. Projekt planu w tej kwestii zawiera odpowiednie ustalenia w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej.

W zakresie „Zasad ochrony powietrza” *Studium* określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zbieżne lub uzupełniające do aktualizacji

*Programu ochrony powietrza dla Miasta Poznania*⁴³ i *Programu ochrony powietrza w zakresie benzoalfa-pirenu*⁴⁴. W ww., archiwalnych już, dokumentach, w celu dążenia do uzyskania i utrzymania najwyższej jakości powietrza, określa się m.in.: tworzenie pasów zieleni (szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych) oraz rozmieszczanie ich w sposób wspomagający przewietrzanie obszarów szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń, wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ustalenie zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), a także ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego paliwami stałymi poprzez wzrost odbiorców ciepła sieciowego, ogrzewania elektrycznego lub gazowego. Programy te utraciły swoją moc na skutek wejścia w życie kolejnych nowszych przepisów. Obecnie kwestie ochrony powietrza reguluje Uchwała nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia *Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska*. Uchwalony w 2020 r. dokument również formułuje ww. cele, zatem wytyczne *Studium* do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, odnoszące się do ochrony powietrza pozostają aktualne.

Studium – opierając się na obowiązujących zapisach *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania*⁴⁵ – określa w „Zasadach ochrony przed hałasem” wytyczne do stosowania mpzp w celu dążenia do uzyskania i utrzymania wymaganych standardów akustycznych w środowisku. *Studium* wymaga m.in.: przeznaczanie terenów odpowiednio do dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku; wprowadzanie ograniczeń w lokalizowaniu zabudowy o określonych wymaganiach akustycznych w środowisku oraz separacji zabudowy od uciążliwości, w strefach ponadnormatywnego oddziaływania hałasu; zachowywanie bezpiecznej odległości linii zabudowy od źródeł hałasu, niezbędnej dla zapewnienia wymaganych standardów akustycznych w środowisku i w budynkach; w odniesieniu do terenów istniejącej zabudowy wymagającej zachowania standardów akustycznych w środowisku, położonych wzdłuż ponadnormatywnych źródeł hałasu, stosowanie w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi zasad akustyki budowlanej i architektonicznej lub zmianę przeznaczenia terenów na tereny zabudowy nie wymagającej zachowania standardów akustycznych w środowisku.

Analizując projekt mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, należy uznać, że jego ustalenia nie naruszają ustaleń obowiązującego *Studium*.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, brak planu miejscowego dla danego terenu oznacza przede wszystkim utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy. Sytuacja taka utrudnia kształtowanie ładu przestrzennego na danym obszarze oraz często skuteczną ochronę jego środowiska przyrodniczego.

W przypadku terenów leżących poza jezdnią ul. Naramowickiej, aktualnie obowiązuje mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu⁴⁶. Sama ulica Naramowicka stanowi element układu komunikacyjnego miasta przewidywany do modernizacji czy też przebudowy, zwłaszcza przy skrzyżowaniu z ul. Zagajnikową. Zatem poza ul. Naramowicką w przypadku odstąpienia od uchwalenia mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu nie dojdzie do znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, bowiem wówczas

⁴³ Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 508) – akt archiwalny

⁴⁴ Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla strefy: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 509) – akt archiwalny

⁴⁵ Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498)

⁴⁶ zatwierdzony uchwałą Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

zasady kształtowania polityki przestrzennej i postępowania w sprawach przeznaczania terenów nadal określone będą na podstawie ustaleń ww. obowiązującego planu miejscowego, co również będzie miało swoje przełożenie na przekształcenia i stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

W ww. obowiązującym planie miejscowym obszar projektu planu znajduje się w liniach rozgraniczających terenów:

- terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 28MN,
- teren zieleni izolacyjnej - 3ZI,
- teren drogi publicznej klasy dojazdowej - 16KD-D,
- część terenu drogi publicznej klasy dojazdowej - 15KD-D
- teren infrastruktury technicznej- elektroenergetyki - 2E.

W związku z powyższym, w przypadku podjęcia działań inwestycyjnych na podstawie obowiązującego mpzp, na terenach przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, a także na terenie zieleni i komunikacyjnym należy spodziewać się szeregu oddziaływań o zróżnicowanym charakterze i natężeniu. Wśród nich należy wymienić m.in.:

- ingerencję w powierzchnię ziemi (ukształtowanie terenu, glebę, wody gruntowe) na skutek prowadzenia prac ziemnych przy wykonywaniu wykopów i realizacji fundamentów budynków, budowl, przeprowadzenie niezbędnych prac niwelacyjnych,
- trwałe przekształcenie powierzchni ziemi na skutek wprowadzenia nowej zabudowy i realizacji nowej drogi oraz niezbędnej infrastruktury technicznej i z tym związane przekształcenie terenów niezabudowanych w tereny zainwestowane obiektami kubaturowymi,
- przyrost powierzchni uszczelnionych w miejscach lokalizacji nowych budynków i nowych terenów komunikacyjnych (drogi oraz dojeżdż, dojazdów i miejsc postojowych na terenach przeznaczonych do zabudowy), a tym samym likwidacja powierzchni biologicznie czynnych, umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych,
- usunięcie części obecnie istniejącej zieleni, w tym również drzew, wprowadzenie nowych nasadzeń w ramach wymaganych powierzchni biologicznie czynnych,
- zmiana uwarunkowań krajobrazowych.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do dokumentów stworzonych na szczeblu międzynarodowym oraz wspólnotowym, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Konwencję krajobrazową z dnia 20 października 2000 r. (sporządzoną we Florencji), której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Cele określone we wspomnianym powyżej dokumencie zostały uwzględnione w omawianym projekcie mpzp m.in. poprzez wyznaczenie terenów zieleni urządzonej **ZP**, jak również wprowadzenie odpowiednich zapisów dotyczących zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, a także zapisów określających w sposób szczegółowy parametry i wskaźniki kształtowania oraz zagospodarowania terenów.
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy, stanowiącą o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania programu ochrony powietrza („Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”) w zakresie pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Cele określone we wspomnianym powyżej dokumencie zostały uwzględnione w omawianym projekcie mpzp m.in. poprzez: zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych, powiązanie infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym, zapewnienie dostępu do sieci (w tym sieci

gazowej i ciepłowniczej), zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁴⁷, wyznaczenie terenu zieleni urządzonej **ZP** oraz pośrednio również poprzez wszystkie ustalenia zapewniające ochronę zieleni oraz uzupełnieniu i zagospodarowaniu zieleni – zwłaszcza zieleni wysoką – możliwie największych powierzchni terenów.

- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwaną dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA). Jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia m.in. strategiczny dokument jakim jest Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030).

PEP2030, przyjęta przez Radę Ministrów 16 lipca 2019 r., doprecyzowuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem PEP2030 jest „rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, natomiast wśród wskazanych celów szczegółowych wskazano cele dotyczące zdrowia, gospodarki oraz klimatu. Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji, wśród których strategia wskazuje m.in.:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki poprzez osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochronę powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Należy podkreślić, że szereg ustaleń omawianego projektu mpzp – w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego – wpisuje się w wymienione powyżej kierunki interwencji. Można tu wskazać chociażby ustalenie wymogu zagospodarowania zieleni wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej, ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu, lokalizację rzędów drzew wskazanych orientacyjnie na rysunku planu, ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych itd.

⁴⁷ z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

W kontekście kształtowania polityki klimatycznej wspomnieć można również o Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020).

SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodziami. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, realizujących cele wskazane w ww. PEP2030 i SPA2020 wymienić można m.in.: wyznaczenie terenu zieleni urządzonej **ZP**, dla którym ustalono zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie, w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych, dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych, nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz ochronę istniejących drzew i krzewów ⁴⁸, a także ustalenie powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym, zapewnienia dostępu do sieci oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Na szczeblu gminnym wyraz realizacji strategii i polityk krajowych stanowi Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):

- poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
- zagrożenie hałasem – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
- pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
- gospodarowanie wodami – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;

⁴⁸ z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu

- gospodarka wodno-ściekowa – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- ochrona zasobów geologicznych – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
- ochrona gleb – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- zasoby przyrodnicze – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
- zagrożenia poważnymi awariami – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
- monitoring środowiska – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego w prognozie projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu, wśród których wskazać należy ustalenia takie, jak:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej lub innych dopuszczonych w planie;
- ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu;
- lokalizację rzędów drzew wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia;
- określony udział powierzchni biologicznie czynnej na terenach: **MN**, **ZP** i **IE**;
- zakaz lokalizacji budynków na terenie **ZP**,
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych,
 - dla terenu **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe;
- na terenie **MN** zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych;
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicach planu oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej;
- obowiązek uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności wskazanego orientacyjnie na rysunku planu planowanego kolektora deszczowego.

Dokumentem rangi regionalnej, o charakterze strategicznym, przenoszącym założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej, jest „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym ustalono cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Przy ustalaniu celów środowiskowych JCW brano pod uwagę aktualny stan JCW w związku z wymaganym zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla JCW będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ze względu na istotne różnice między naturalnymi oraz silnie zmienionymi i sztucznymi częściami wód, zróżnicowano cele środowiskowe wymagane do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów wód. W przypadku naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, a w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału wymagane jest jednocześnie utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

W kontekście analizowanego projektu mpzp istotne jest uwzględnienie ustaleń „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁴⁹ dla JCWP RW Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999). Głównymi źródłami nadania tej zlewni status SZCW – silnie zmienionej części wód są presje: presja troficzna – spowodowana przez odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) oraz presja hydromorfologiczna – spowodowana przez prostowanie koryta, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) na rzece Warcie. Zgodnie z ww. Planem dla ww. JCWP RW Warta od Kopli do Wełny brakuje możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych oraz brakuje alternatyw dla pełnionych funkcji.

Analizując wpływ realizacji ustaleń omawianego projektu mpzp na osiągnięcie celu środowiskowego dla wspomnianej JCWP nie przewiduje się wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania w tym zakresie – pod warunkiem przestrzegania ustaleń omawianego projektu mpzp oraz obowiązujących przepisów prawa, jak również stosowania rozwiązań najbardziej korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska. Wśród wprowadzonych do projektu mpzp zapisów, których docelowa realizacja ograniczy antropopresję w zlewni, wymienić należy ustalenie powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, jak również wprowadzenie zapisów odnoszących się do retencjonowania wód opadowych i roztopowych oraz sposobu kształtowania zieleni w granicach obszaru opracowania.

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, a także lokalnym, należy uznać, że poprzez wprowadzenie do projektu odpowiednich zapisów cele te zostały uwzględnione w sposób właściwy.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W kontekście oceny oddziaływań na środowisko przyrodnicze, przekształcenia powierzchni ziemi, rozumianej zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* jako ukształtowanie terenu, gleby, ziemia i wody gruntowe, są szczególnie istotne, powodują bowiem szereg zmian wśród pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego, a poza tym należą do zmian trwałych. Antropogeniczne przeobrażenia powierzchni ziemi związane są z działaniami techniczno-inżynierskimi, a zasięg tych zmian warunkowany jest skalą projektowanych inwestycji, zwłaszcza przewidywanej powierzchni nowej inwestycji oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych.

⁴⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023, poz. 335).

Niekorzystne przeobrażenia ziemi dotyczą głównie właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych gleby i występują na skutek umieszczania pod powierzchnią terenu fundamentów, elementów konstrukcji budowlanych oraz doprowadzania do budynków podziemnej infrastruktury technicznej, powodując jednocześnie nieodwracalną utratę naturalnych ww. właściwości. Do najważniejszych z nich możemy zaliczyć zakłócanie obiegu wód podziemnych poprzez ingerencję w skład oraz zagęszczenie poszczególnych warstw profilu glebowego, przemieszanie warstw, a także umieszczanie szeregu elementów sieci infrastruktury technicznej w profilu glebowym.

Realizacji ustaleń mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu spowoduje oddziaływanie na powierzchnię ziemi na terenach, na których projekt ustala lub dopuszcza możliwość przekształceń funkcjonalno-przestrzennych. Mogą one zatem wystąpić na terenach, na których ustalono lokalizację zabudowy, a do tej pory nie zrealizowano ustaleń obowiązującego mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu⁵⁰, a więc na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN**.

Do przekształceń powierzchni ziemi dojdzie również na skutek przebudowy ul. Naramowickiej na jej części stanowiącej drogę lokalną **KDL** i na części stanowiącej drogę główną **KDG** oraz na skutek realizacji drogi dojazdowej **KDD** (prostopadłej do ul. Jasne Błonie).

Realizacja nowej zabudowy na terenie **MN** wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą spowodują trwałe zniszczenie powierzchni ziemi. Zasięg przewidywanych zmian będzie zależał od projektowanej głębokości realizacji elementów fundamentowych obiektów i elementów infrastruktury. Większe oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe dotyczyć będą tych działek, na których realizowane będą kondygnacje podziemne, dopuszczone w ustaleniach projektu planu⁵¹.

Prace realizacyjne w okresie budowy planowanych inwestycji, związanych z lokalizacją budynków, spowodują zarówno trwałe, jak i chwilowe przeobrażenia powierzchni ziemi w obrębie terenu objętego pracami ziemnymi. Ingerencja ta będzie spowodowana:

- przeprowadzeniem niezbędnych prac niwelacyjnych,
- naruszeniem powierzchni terenu, związanym z pracami ziemnymi przy wykonywaniu wykopów i wykonywaniu fundamentów budynków,
- umieszczaniem w profilu glebowym elementów konstrukcji budowlanych, a także różnego rodzaju materiałów budowlanych, służących wzmocnieniu stabilności podłoża, wpływających na jego właściwości, w tym na przepuszczalność,
- wytworzeniem określonej ilości różnego rodzaju odpadów i ścieków w obrębie terenów inwestycji,
- ewentualnym krótkotrwałym obniżeniem zwierciadła wód podziemnych, powstałym na skutek konieczności wykonania odwodnień związanych z wykonywaniem fundamentów obiektów inżynierskich (ograniczone do przestrzeni poszczególnych wykopów).

Biorąc pod uwagę fakt, że teren przeznaczony w projekcie pod zabudowę jest nieznacznie nachylony a zabudowa zasadniczo może powstać na ok. pięciu dotychczas niezabudowanych działkach, przeobrażenia w obrębie rzeźby terenu nie będą zaliczane do znaczących. Również biorąc pod uwagę na ograniczone warunki budowlane⁵² możliwe są, dodatkowe ograniczenia w realizacji założonych w projekcie prac ziemnych i budowlanych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

Zmiany w ukształtowaniu terenu (krótkotrwałe) oraz we właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża (trwałe) wystąpią też w przypadku przeprowadzenia dopuszczonych w planie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, związanych z koniecznością doprowadzenia do budynków podziemnych sieci infrastruktury. Tego typu prace skutkować będą powstaniem lokalnych, czasowych przekształceń powierzchni ziemi, wynikających z konieczności dokonania wykopów, a także wprowadzania nowych elementów sieci. Umieszczenie ich pod powierzchnią terenu powodować może także oddziaływanie o długoterminowym charakterze,

⁵⁰ zatwierdzony uchwałą Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

⁵¹ niewykraczające poza linie zabudowy wyznaczone na rysunku planu

⁵² co oznacza, że nie zalecane jest posadowienie bezpośrednie obiektów, a wybór miejsca lokalizacji zabudowy czy też zieleni wymaga szczegółowych analiz geomorfologicznych

wynikające z konieczności dogęszczenia gruntów, co spowodować może zmniejszenie przepuszczalności i natlenienia podłoża – a to z kolei będzie miało znaczenie dla utrzymania optymalnych warunków wzrostu dla roślinności (w tym zwłaszcza drzew), w otoczeniu sieci instalacji podziemnych.

Jednym z ważniejszych negatywnych i trwałych skutków realizacji inwestycji budowlanych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy, jak też przebudową i budową dróg, będzie usunięcie wierzchniej warstwy gleby oraz uszczelnienie części powierzchni terenów.

Wykopy związane z fundamentowaniem obiektów budowlanych spowodują również powstawanie mas ziemnych, które będzie trzeba w odpowiedni sposób zagospodarować. Wskazane jest, aby niezanieczyszczona ziemia pochodząca z wykopów została w miarę możliwości wykorzystana do celów budowlanych w granicach działki inwestorskiej, nie powodując jednak naruszenia istniejących wpływów powierzchniowych w stosunku do terenów sąsiadujących.

Prowadzenie prac budowlanych powoduje również potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu na placu budowy.

Krótkoterminowe oddziaływania na powierzchnię ziemi, zwłaszcza w zakresie przekształceń właściwości chemicznych i fizycznych podłoża, dotyczyć będą również terenów bezpośrednio sąsiadujących z planowanymi inwestycjami. Ich czasowe obciążenie na skutek wykorzystania ciężkiego sprzętu budowlanego spowoduje degradację naturalnego systemu kapilarnego, decydującego o retencji wody, jej dostępności dla roślin oraz wymianie gazowej w profilu glebowym. Należy tu jednak zaznaczyć, że oddziaływania te ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Biorąc pod uwagę potrzebę ograniczania skali oraz zasięgu trwałych zmian w środowisku przyrodniczym na poziomie planu miejscowego szczególnie istotne są ustalenia w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, które pozwalają na ograniczenie skali ingerencji w przestrzeń, a tym samym i ograniczenie negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

W ww. zakresie dla terenu o funkcji mieszkaniowej **MN** ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 40% działki budowlanej oraz powierzchnię zabudowy działki budowlanej nie większą niż 30% w przypadku lokalizacji zabudowy wolno stojącej lub odpowiednio 30% i 40% w przypadku lokalizacji zabudowy bliźniaczej.

Powyższe ustalenia planistyczne pozwalają na ograniczenie przestrzeni, na której dochodzi do nieodwracalnych zmian powierzchni ziemi i pozostawienie na każdej działce budowlanej biologicznie czynnych fragmentów terenów, a więc powierzchni nieutwardzonych i niezabudowanych, które zgodnie z kolejnym ustaleniem planistycznym zawartym w analizowanym projekcie należy zagospodarować zielenią.

W kontekście ochrony powierzchni ziemi istotna będzie dbałość o zachowane powierzchnie biologicznie czynne w obrębie poszczególnych działek budowlanych. W projekcie planu ustalono zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia. Zapis ten jest istotny z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi, ponieważ roślinność pozwala na uniknięcie lub przynajmniej znaczne ograniczenie wymywania gruntów, a także sprzyja absorpcji części ładunków zanieczyszczeń i blokuje ich przedostawanie się do głębszych warstw gleby.

W powyższym zakresie ważny będzie odpowiedni dobór gatunków roślin, wprowadzanych na terenach nieutwardzonych, odpowiadających lokalnym wymaganiom siedliskowym oraz tych odpornych na specyficzne, miejskie warunki podłoża i zanieczyszczenia środowiska, co zapewni lepszy rozwój wprowadzanej zieleni i jednocześnie wpłynie pozytywnie na komfort zamieszkania oraz użytkowania poszczególnych terenów.

Ponadto, do działań minimalizujących negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi i środowisko gruntowo-wodne na etapie realizacyjnym poszczególnych inwestycji budowlanych zaliczyć można:

- ograniczenie do niezbędnego minimum terenów zajętych techniczną ingerencją, w tym terenu zaplecza budowy i parku maszyn, a także czasu trwania robót budowlanych,
- zastosowanie odpowiednich odwodnień budowlanych,

- organizację zaplecza do parkowania ciężkiego sprzętu budowlanego na terenie utwardzonym i odwadnianym, albo – w razie braku możliwości znalezienia takiego terenu – na terenie nieutwardzonym, lecz zabezpieczonym warstwą nieprzepuszczalną,
- zapewnienie funkcjonalności systemu gospodarowania odpadami i odzyskanymi materiałami,
- racjonalne gospodarowanie odpadami na etapie eksploatacji inwestycji nadążające za postępem robót zagospodarowywanie powierzchni terenów zdegradowanych w wyniku działalności związanej z budową i utrzymaniem urządzeń i instalacji.

Powyższe działania dotyczą już etapu prowadzenia konkretnej inwestycji i wykraczają poza zakres merytoryczny ustaleń planistycznych, niemniej warto je w ogólnym zakresie wskazać, jako zagadnienia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska gruntowo-wodnego na terenach przewidywanych w projekcie mpzp pod zabudowę i układ drogowy.

Sumarycznie, opisane wyżej przewidywane inwestycje kubaturowe, komunikacyjne i infrastrukturalne będą wpływać na zmianę powierzchni ziemi oraz zmianę struktury i funkcjonowania innych elementów środowiska w sposób znaczący, trwały lub co najmniej długoterminowy. Dlatego szczególnie istotne będzie dotrzymanie ustalonych w planie wskaźników dotyczących zachowania na każdej działce budowlanej lub terenie powierzchni biologicznie czynnej, które należy zagospodarować dodatkowo zielenią.

6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Z uwagi na brak w granicach analizowanego obszaru udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin, zbiorników wód podziemnych (GZWP), gruntów leśnych nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na powyższe zasoby naturalne na skutek realizacji ustaleń projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu.

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ze względu na brak na obszarze projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu cieków oraz zbiorników wodnych, nie zaistniała konieczność wprowadzenia do tekstu projektu ustaleń odnoszących się do zagadnień związanych z ochroną zasobów wód powierzchniowych, a realizacja zapisów projektu planu nie spowoduje oddziaływania na wody powierzchniowe.

Obszar opracowania zlokalizowany jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 60. Ochrona wód podziemnych w obrębie jednolitych części wód polega m.in. na unikaniu niekorzystnych zmian ich stanu ilościowego i chemicznego, zachowaniu równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem wód podziemnych i utrzymaniu lub osiągnięciu ich dobrego stanu ilościowego i chemicznego.

Prognozując oddziaływanie na zasoby wód podziemnych należy wziąć pod uwagę zakres i skalę zmian funkcjonalno-przestrzennych przewidzianych na obszarze planu takich, jak: zabudowanie kilku nieruchomości na terenie **MN**, przebudowy ul. Naramowickiej **KDL**, **KDG** oraz budowa drogi dojazdowej **KDD**.

Prowadzenie prac budowlanych, niezbędnych do zrealizowania projektowanej zabudowy, ale również robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi, w tym warunki gruntowe, a co za tym idzie, w sposób pośredni oddziałuje również na kształtowanie lokalnych warunków wodnych. Jak już wskazano w rozdziale 6.1. prognozy, zasięg przewidywanych zmian będzie zależał od projektowanej głębokości realizacji elementów fundamentowych obiektów budowlanych i elementów infrastruktury i będzie większy tam, gdzie będą realizowane kondygnacje podziemne.

Realizacja dopuszczonych kondygnacji podziemnych spowoduje większe oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne, niż lokalizacja obiektów wyłącznie naziemnych, ponieważ realizacja takich inwestycji wiąże się z prowadzeniem prac ziemnych na dużo większej powierzchni oraz na większej głębokości. Znaczące oddziaływania na środowisko wodne - stosunki wodne oraz jakość wód

podziemnych, mogą wynikać z prowadzenia prac odwodnieniowych oraz nieprawidłowego odprowadzania wód opadowych i roztopowych lub też ścieków z rejonu budowy. Budowa obiektów podziemnych, w zależności od warunków gruntowo-wodnych, a zwłaszcza głębokości zalegania wód podziemnych, spowodować może zmianę reżimu ich przepływu. Dlatego w przypadku realizacji kondygnacji podziemnych niezbędne będzie wykonanie szczegółowych badań geotechnicznych i geologiczno-inżynierskich z elementami badań hydrogeologicznych. W zależności od wyników tych badań, zwłaszcza w zakresie głębokości i rodzaju wód gruntowych oraz kierunku ich przepływu, niezbędne może okazać się wskazanie metody odwodnienia terenu inwestycji, która pozwoli na utrzymanie w możliwie niezmiennym stanie warunków wodnych w rejonie inwestycji. Brak takiego odwodnienia spowodować może podniesienie się poziomu wód gruntowych (w strefie położonej przed przegrodą podziemną) oraz zmianę warunków geotechnicznych podłoża gruntowego na terenach położonych za inwestycją podziemną⁵³.

Ponadto, oddziaływanie na jakość zasobów wodnych na etapie realizacyjnym poszczególnych inwestycji może być również wynikiem: nieodpowiedniego odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz ścieków z rejonu budowy oraz nieodpowiedniego prowadzenia samych prac budowlanych.

Na terenach projektowanych inwestycji zarówno mieszkaniowych jak i drogowych niezbędne będzie odpowiednie zorganizowanie placów zaplecza budowy. Poza zaspokojeniem potrzeb socjalnych, place budowy będą służyły jako miejsca postojowe dla maszyn budowlanych i pojazdów ciężarowych. Podczas tankowania maszyn budowlanych oraz podczas ich awarii i napraw istnieje potencjalne zagrożenie występowania wycieków paliwa, olejów (szczególnie oleju hydraulicznego) i innych płynów eksploatacyjnych, które potencjalnie mogą zanieczyścić grunt i wody podziemne. W związku z powyższym, podczas realizacji należy zabezpieczyć teren budowy, a wszelkie prace budowlane wykonywać w sposób jak najmniej inwazyjny dla zachowania stosunków wodnych i jakości wód na przedmiotowych terenach. Na etapie sporządzania projektów budowlanych poszczególnych inwestycji należy przewidzieć wykonywanie prac budowlanych w taki sposób, aby ich realizacja nie stanowiła źródła uciążliwości dla zasobów wodnych w fazie budowy, w tym m.in. lokalizować zaplecze techniczne, miejsca magazynowania materiałów budowlanych i odpadów wyłącznie na terenie utwardzonym.

Powyższe zagadnienia i wytyczne dotyczą już etapu prowadzenia konkretnej inwestycji i wykraczają poza zakres merytoryczny ustaleń planów miejscowych, niemniej warto je w ogólnym zakresie wskazać, jako zagadnienia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska gruntowo-wodnego na terenach przewidywanych inwestycji.

Podstawowym skutkiem rozwoju terenów zabudowanych jest zmniejszenie powierzchni umożliwiającej swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych, ograniczenie zasilania gruntowego wód podziemnych w obrębie zlewni, zwiększenie tempa spływu powierzchniowego z terenów utwardzonych (np. dachów, parkingów, placów, dojazdów, dojazdów do budynków), co z kolei może powodować zwiększenie przepływów w ciekach stanowiących odbiorniki wód z opadów.

Dlatego mając na uwadze konieczność ograniczenia negatywnych oddziaływań na zasoby wodne, zwłaszcza w kontekście zmian klimatu i coraz częściej obserwowanych zjawisk ekstremalnych, takich jak np. deszcze nawalne, należy dołożyć wszelkich starań, aby jak największa część opadu została zagospodarowana w granicach działek budowlanych i terenów. Niezbędne jest zatem zachowanie powierzchni biologicznie czynnych, chłonnych, które będą w stanie opóźnić odpływ wód z opadu, odciążyć system kanalizacji deszczowej i częściowo zredukować przepływ w przypadku opadów ekstremalnych.

O zmianach w zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę będą decydowały rozwiązania przyjęte przez poszczególnych inwestorów w zakresie sposobu gospodarowania wodą z opadów atmosferycznych. Z pewnością zachowanie powierzchni przesiąkalnych sprzyja możliwości zagospodarowania wód opadowych w granicy działki budowlanej, a retencjonowanie sprzyja rezygnacji z odprowadzania ich do sieci kanalizacji deszczowej. Należy podkreślić, że

⁵³ Problem piętrzenia wód gruntowych na przykładach głębokiego posadowienia obiektów w Poznaniu, dr hab. Antoni Florkiewicz, mgr Maciej Troć, Politechnika Poznańska; Inżynieria i Budownictwo nr 7/2002.

zagospodarowanie wód w granicach działek jest oceniane pozytywnie z ekologicznego punktu widzenia, gdyż umożliwia zatrzymanie wód na terenie ich opadu i tym samym utrzymanie odpowiednich warunków hydrogeologicznych sprzyjających rozwojowi zaprowadzonej zieleni, zapewnia również naturalne oczyszczanie wód oraz zasilanie warstw wodonośnych.

Należy też podkreślić, że zachowanie powierzchni przepuszczalnych dla wód z opadów stanowi obecnie jeden z podstawowych działań planistycznych służących adaptacji do zmian klimatu w obrębie terenów zurbanizowanych, ponieważ to właśnie od rodzaju pokrycia powierzchni ziemi zależy wielkość spływu wód opadowych i roztopowych.

W tym zakresie do najważniejszych zapisów projektu planu należy zaliczyć ustalenia w zakresie wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, w tym minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych, jakie muszą być zachowane w granicach działek budowlanych lub terenów. Wielkość wymaganego minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych została zróżnicowana w zależności od terenu i ustalona na poziomie:

- dla terenu **ZP** nie mniejszym niż 70% powierzchni terenu,
- dla terenu **MN** nie mniejszym niż 40% w przypadku lokalizacji zabudowy wolno stojącej i nie mniejszym niż 30% w przypadku lokalizacji zabudowy bliźniaczej powierzchni działki budowlanej,
- dla terenu **IE** nie mniejszym niż 5% powierzchni działki budowlanej.

Z ekologicznego punktu widzenia za szczególnie korzystne uznaje się również rozwiązania sprzyjające możliwie maksymalnemu utrzymaniu wód opadowych i roztopowych w granicach poszczególnych terenów, a tym samym i danej zlewni⁵⁴, co pozwala na odciążenie kanalizacji deszczowej. Z tego powodu w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych, do projektu planu wprowadzono ustalenie dla terenu **ZP** zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie oraz na wszystkich terenach: dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych oraz dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,

Zaproponowane retencionowanie wód wpłynie pozytywnie: na możliwość ograniczenia odprowadzania wód z opadów atmosferycznych, czy też spowolnienia tempa ich spływu poprzez kanalizację deszczową do zlewni rzeki Warty, na warunki gruntowo-wodne, mikroklimat analizowanych terenów, a także na wzrost lokalnej bioróżnorodności.

Pozytywnie ocenia się również wszystkie ustalenia projektu planu w zakresie ochrony istniejącej zieleni i kształtowania jej nowych elementów. Roślinność odgrywa ważną rolę w cyklu hydrologicznym terenów, pozwala na zwiększenie powierzchni chłonnej dla wód opadowych i roztopowych, a w konsekwencji również na ograniczenie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk, takich jak deszcze nawalne. Zieleń zapobiega erozji gleby, a przez to spowalnia odpływ powierzchniowy. Dodatkowo dzięki temu, że pobiera i magazynuje wilgoć, wspomaga też retencję gruntową i glebową i uczestniczy w procesie infiltracji wody opadowej do wód gruntowych. Poza tym, woda zatrzymuje się na powierzchni roślin, co pozwala w pewnym stopniu zmniejszyć wielkość opadu, który następnie albo spada na ziemię z opóźnieniem, albo wchłaniany jest częściowo przez samą roślinę albo z niej odparowuje.

W tym zakresie do istotnych ustaleń planu zaliczyć należy:

- wyznaczenie terenu wyłączanego z zabudowy przeznaczonego pod zieleń urządzoną (**ZP**), na którym ustalono lokalizację parku oraz zakazy lokalizacji: budynków i stanowisk postojowych dla samochodów,

⁵⁴ Należy jednak pamiętać, że obowiązujące obecnie przepisy prawa uniemożliwiają wprowadzenie wyłącznego wymogu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach działek budowlanych, na których lokalizowana jest zabudowa, przy jednoczesnym dostępie do sieci kanalizacji deszczowej. Zgodnie z zapisem §28 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065), teren, na którym będzie lokalizowany budynek powinien być wyposażony w kanalizację umożliwiającą odprowadzanie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. Natomiast wyłącznie w przypadku budynków niskich (do 12 m) lub budynków, dla których nie ma możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych.

- na terenach: **KDL i ZP** ustalenie lokalizacji rzędów drzew orientacyjnie wskazanych na rysunku planu,
- ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu,
- nakaz zagospodarowania zieleni wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia.

Rozwój terenów zabudowanych nierozdzielnie wiąże się z koniecznością rozwiązania zagadnień związanych z dostarczeniem wody do budynków (do celów bytowych lub ewentualnie związanych z prowadzoną działalnością usługową), odprowadzeniem ścieków powstających na skutek ich funkcjonowania oraz sposobem zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Sposób prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej na terenach przeznaczonych pod zabudowę określają przepisy odrębne. Zagadnienia związane z odprowadzaniem ścieków reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2, właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku poprzez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Biorąc pod uwagę fakt, że tereny objęte projektem planu posiadają dostęp do sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej, należy przyjąć, że zaopatrzenie terenów w wodę pitną odbywać się będzie wyłącznie z sieci wodociągowej, a odprowadzanie ścieków wyłącznie za pośrednictwem kanalizacji sanitarnej. Dodatkowo w ustaleniach projektu wprowadzono zapis o powiązaniu sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w oparciu o sieci wodociągowe i kanalizacyjne powinna wyeliminować ryzyko powstawania zanieczyszczeń zasobów wodnych, zarówno na etapie realizacyjnym, jak i eksploatacyjnym. Zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego w związku z budową i funkcjonowaniem systemu kanalizacji sanitarnej może powstać w zasadzie głównie w sytuacji awarii sieci.

Istotnymi ustaleniami ograniczającymi możliwość zanieczyszczenia wód na obszarze projektu planu jest również zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej lub innych dopuszczonych w planie.

Podsumowując, nie przewiduje się, by realizacja projektu planu spowodowała znaczące, negatywne oddziaływania na stan wód podziemnych. Ustalenia projektu planu sprzyjają zatrzymaniu możliwie największej ilości wód na terenie opadu i zapewnieniu możliwie stabilnych warunków hydrogeologicznych środowiska w obszarze opracowania. Realizacja zabudowy, dróg i zagospodarowanie ich terenów wykorzystujące proekologiczne ustalenia planu minimalizuje prawdopodobieństwo wywołania znaczących negatywnych oddziaływań w stosunku do zasobów i jakości wód podziemnych.

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzętą

Powstanie nowej zabudowy na kilku działkach terenu **MN**, na których do tej pory nie zrealizowano ustaleń obowiązującego mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu ⁵⁵, ze względu na ich naturalne zarastanie będzie wiązać się z koniecznością usunięcia z nich spontanicznej, często wieloletniej, szaty roślinnej. W przypadku tego typu inwestycji mieszkaniowych zasięg powierzchni, z których zostaje usunięta roślinność częstokroć wykracza poza samo miejsce lokalizacji budynków i wynika z indywidualnych potrzeb inwestora.

⁵⁵ Uchwała Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

Podobnie, do usunięcia części skupisk roślinności dojdzie na terenach dróg. Choć w przypadku dróg ich parametry umożliwiają takie zaprojektowanie elementów ulicy (jezdni, chodników, ścieżek rowerowych itp.) by zachować większość wartościowych drzew czy też krzewów w przeszłości celowo posadzonych przy ich poboczach. Konsekwencją ww. działań inwestycyjnych będzie uszczuplenie przestrzeni życiowej dla występującej tam fauny. Należy jednak pamiętać, że te skutki realizacji projektu planu będą dotyczyć gatunków roślin i zwierząt pospolicie występujących w obszarach zurbanizowanych.

Docelowej realizacji zabudowy na terenie **MN** towarzyszyć będzie urządzenie nowej zieleni, ponieważ projekt planu ustala udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 40% powierzchni działki budowlanej w przypadku lokalizacji zabudowy wolno stojącej i 30% w przypadku lokalizacji zabudowy bliźniaczej. Zieleni wprowadzona na powierzchniach biologicznie czynnych poszczególnych nieruchomości zapewne stanowić będzie typowe kompozycje złożone z powierzchni trawników z udziałem ozdobnych drzew, krzewów i bylin, a być może również z udziałem roślin użytkowych. Nowe nasadzenia zieleni urządzonej, jak pokazuje praktyka, bazować będą zapewne na dość ograniczonym doborze gatunków spośród tych najbardziej przystosowanych do warunków miejskich. Skład roślin użytych do nasadzeń, ze względu na niezależne zagospodarowywanie poszczególnych nieruchomości, być może będzie się nieco różnił, jednak różnorodność biologiczna flory w stosunku do obecnej raczej nie ulegnie zwiększeniu.

Realizacja projektu planu pozwoli na ochronę roślinności istniejącej w zasięgu wyznaczonego terenu zieleni urządzonej **ZP**. Projekt planu ustala na nim lokalizację parku z udziałem powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszym niż 70% powierzchni działki budowlanej, lokalizację rzędu drzew (wskazanych orientacyjnie na rysunku planu) oraz – co równie ważne – ustala zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie. Zachowanie dotychczasowej zieleni urządzonej tego terenu i uzupełnienie jej o zieleni wysoką (rząd drzew) zgodnie z ustaleniami *Studium* nawiąże do projektowanego łącznika zieleni przebiegającego wzdłuż ul. Kopcowej (sąsiadującej z projektem planu) – łącznika między rozproszonymi częściami północnego klina zieleni miasta Poznani⁵⁶.

Realizacja projektu planu zakłada również kształtowanie nowych elementów szaty roślinnej, w tym zieleni wysokiej na fragmencie ul. Naramowickiej, gdzie na terenie **KDL** projekt wskazuje orientacyjną lokalizację rzędu drzew wraz z uwzględnieniem możliwości zachowania istniejących zjazdów. Ważne jest to, że lokalizacja rzędu drzew w granicach projektu planu łączy się z pasami zieleni już istniejącymi na wschodnim poboczu dalszych odcinków tej ulicy. Realizacja mpzp wpłynie zatem pozytywnie na kształtowanie zieleni na wschodnim poboczu ul. Naramowickiej, a lokalnie przyczyni się do powstania kolejnego, trwałego elementu systemu zieleni miejskiej, kształtowanego wzdłuż ulic układu drogowego na Umultowie.

Pozytywnie na kształtowanie zieleni, w szczególności zieleni wysokiej, wpłynie realizacja zapisu ustalającego nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz ustalenie ochrony istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu. Zapis ten powinien pozwolić na rekompensatę utraconej zieleni analizowanego obszaru w sposób, który w ogólnym bilansie nowych nasadzeń nie obniży jego bioróżnorodności.

Kolejną możliwością wzbogacenia szaty roślinnej – i w ślad za tym różnorodności występujących gatunków zwierząt – jest również realizacja zapisów w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Projekt planu w tym zakresie ustala na wszystkich terenach dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych oraz dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych. Realizacja ww. ustaleń umożliwi stworzenie wodnych czy też podmokłych siedlisk – dotychczas nie występujących na analizowanym obszarze, co z pewnością przyczyni się do pojawienia nowych gatunków roślin i nowych gatunków zwierząt preferujących ww. siedliska.

⁵⁶ tj. między terenami zieleni otwartej przy ul. Młeczowej i doliną rz. Warty

Realizacja obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód z opadów atmosferycznych umożliwi zabezpieczenie dobrych warunków gruntowo-wodnych dla dalszego rozwoju zachowanej i nowej szaty roślinnej, a w przypadku wytworzenia siedlisk wodnych czy też podmokłych umożliwi zwiększenie bioróżnorodności zarówno flory, jak i fauny. Podkreślić też należy, że realizacja ww. ustaleń nawet w skali ograniczonej do analizowanego obszaru, łącznie z podobnymi działaniami zachodzącymi poza granicami obszaru opracowania, pozytywnie oddziałuje na rozwój błękitno-zielonej infrastruktury miasta, decydującej z kolei o spowolnieniu niepożądanych zjawisk klimatycznych.

Ponieważ realizacja projektu planu będzie przebiegać zasadniczo na kilku dotychczas niezainwestowanych nieruchomościach stan różnych populacji zwierząt dotychczas je zasiedlający nie powinien wpłynąć w znaczący sposób na ich zubożenie i przyczynić się do obniżenia bioróżnorodności całego analizowanego obszaru. Realizacja odrębnych inwestycji zgodnie z projektem planu, przy jednoczesnym kształtowaniu różnorodnych wcześniej opisanych form zieleni łącznie z nowymi siedliskami, w sposób bezpośredni i pośredni wpłynie na stworzenie nowych miejsc występowania i żerowania większej liczby gatunków zwierząt. Dla utrzymania różnorodności zwierząt równie ważne będzie respektowanie zapisów projektu mpzp sprzyjających ochronie i zachowaniu występującej na obszarze opracowania zieleni wysokiej.

W przypadku małych zwierząt (których zdolności migracyjne są niewielkie) zmniejszenie powierzchni życiowej, poprzez usunięcie dotychczasowej szaty roślinnej z terenów objętych inwestycjami oraz ograniczenie dostępności do bazy pokarmowej, może spowodować ich czasowe przemieszczenie na najbliższe, jeszcze niezagospodarowane działki czy też działki przylegające do obszaru opracowania, posiadające podobną w swoim składzie gatunkowym szatę roślinną. Docelowy stan fauny w obrębie nowych zabudowań będzie zapewne składał się z mniejszej liczby przedstawicieli gatunków wymagających większych powierzchni do żerowania i rozmnażania, natomiast może powiększyć się o przedstawicieli gatunków bardziej przystosowanych do życia w siedliskach zurbanizowanych i lepiej przystosowanych do częstych zmian uwarunkowań środowiskowych. Jak już wcześniej wspomniano w przypadku stworzenia na terenach zabudowy siedlisk wodnych czy też podmokłych skład gatunkowy fauny może ulec większemu urozmaiceniu. Jednak w każdym przypadku będzie to zapewne dotyczyć głównie gatunków zwierząt pospolicie występujących na obszarach zurbanizowanych.

Można założyć, że po zakończeniu realizacji projektowanych inwestycji oraz założeniu zieleni w ramach minimalnych powierzchni biologicznie czynnych, występujące tu dotychczas zwierzęta ponownie zasiedlą powierzchnie zieleni towarzyszące nowej zabudowie.

Dodatkowo, realizacja ustaleń projektu mpzp w zakresie ochrony drzew i krzewów, jak również wskazanie terenów, w obrębie których proponuje się wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni wysokiej, będzie miała korzystny wpływ na zachowanie zieleni, stanowiącej najbardziej atrakcyjne miejsca występowania i przemieszczania się w szczególności awifauny. Nasadzenia drzew, stanowiące uzupełnienie systemu zieleni miejskiej, przyczynią się do kształtowania na Umultowie lokalnych korytarzy sprzyjających przemieszczaniu się zwierząt.

Negatywnych skutków w odniesieniu do zwierząt zamieszkujących obszar opracowania można spodziewać się lokalnie i czasowo w czasie realizacji inwestycji, w szczególności na etapach wymagających użycia ciężkiego sprzętu, emitującego hałas, będący czynnikiem płoszącym dla zwierząt. Negatywne oddziaływania procesów inwestycyjnych, w tym zjawiska wywołane użyciem maszyn budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i ustaną po zakończeniu prac budowlanych, i nie powinny wpłynąć na zmniejszenie składu gatunkowego występujących w granicach obszaru opracowania lokalnych populacji zwierząt.

Podsumowując, realizacja zabudowy i zagospodarowania terenu zgodnie z ustaleniami projektu mpzp, mimo zmniejszenia powierzchni zajmowanej przez szatę roślinną i mniej zróżnicowanego składu gatunkowego nowo założonej zieleni, przy wyznaczeniu terenów zieleni urządzonej, wykształceniu nowych siedlisk, wprowadzeniu nowych nasadzeń zieleni wysokiej wraz z prawdopodobnymi, równoczesnymi zmianami ilościowymi i gatunkowymi populacji zwierząt, nie powinna doprowadzić do znaczącego zmniejszenia bioróżnorodności gatunkowej flory i fauny w granicach projektu planu. Realizacja projektu planu w skali lokalnej, po pojawieniu się kolejnych elementów błękitno-zielonej

infrastruktury miasta, z upływem czasu może przyczynić się do stopniowego wzrostu bioróżnorodności analizowanego obszaru.

6.5. Oddziaływanie na krajobraz

Obszar analizowanego projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu położony jest w zespole zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Umultowa. Realizacja ustaleń planu ograniczająca się do uzupełnienia zabudowy na kilku działkach nie spowoduje znaczących zmian lokalnego krajobrazu.

W przypadku zabudowy projektowanej na terenie **MN** realizacja projektu planu przyczyni się do powstania niskiej zabudowy harmonizującej wysokością z zabudową mieszkaniową już istniejącą w granicach projektu planu, a także tą która istnieje i może powstać zgodnie z obowiązującym mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu ⁵⁷, w bezpośrednim i dalszym sąsiedztwie projektu planu.

Realizacja zabudowy zapewne wpłynie na ukształtowanie nowych mikrokrajobrazów wzdłuż drogi dojazdowej **KDD**, gdzie powstaną budynki otoczone zielenią urządzoną a zanikowi ulegnie dotychczasowa, spontaniczna roślinność.

Projekt na terenie **MN** ustala gabaryty brył budynków i koreluje ich wysokości z kształtem dachów. Co ważne w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w projekcie planu, projekt dopuszcza zachowania, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków o większej intensywności zabudowy, powierzchni zabudowy oraz mniejszym udziale powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej, niż ustalone zapisami planu, a także położonych poza wyznaczonymi liniami zabudowy.

Docelowo o jakości krajobrazu decydują walory wizualne uzyskane dzięki uszczegółowieniu zasad zagospodarowania terenów oraz zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, dlatego też istotne są zapisy m.in. ustalające lokalizację zabudowy zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, z określonym dopuszczeniem przekroczenia tych linii⁵⁸. W projekcie dopuszczono też m.in. lokalizację ciągów pieszych, rowerowych lub pieszo-rowerowych; urządzeń budowlanych; sieci i obiektów infrastruktury technicznej z jednoczesnym zakazem lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej; wiat przystankowych komunikacji zbiorowej oraz kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej; tablic informacyjnych oraz jednego obiektu kontenerowego – z jednoczesnym zakazem lokalizacji innych tymczasowych obiektów budowlanych oraz zakazem lokalizacji nowych wolno stojących stacji transformatorowych, poza terenem **IE**.

Ostateczna ocena wszystkich zmian funkcjonalno-przestrzennych zaproponowanych w projekcie planu i ich wpływu na walory krajobrazowe obszaru, może być zróżnicowana i w dużym stopniu będzie zależna od wyglądu i charakteru nowej zabudowy, zastosowanych dla niej rozwiązań architektonicznych i materiałów wykończeniowych, standardu i jakości realizacji przestrzeni publicznych, a także indywidualnych, subiektywnych oczekiwań, gustów i upodobań potencjalnych odbiorców. Projekt planu wprowadzając powyższe ustalenia sprzyja zharmonizowaniu nowych inwestycji z istniejącym otoczeniem przy jednoczesnym poprawianiu ich wzajemnej funkcjonalności co niewątpliwie poprawia walory krajobrazów Umultowa.

Pozytywnie na kształtowanie krajobrazu w skali lokalnej wpłynie również rozwijanie i uzupełnianie błękitno-zielonej infrastruktury miejskiej m.in. poprzez założenie parku na terenie zieleni urządzonej **ZP** i wskazuje na nim przy granicy z zabudową mieszkaniową lokalizację rzędu drzew (orientacyjnie wskazanego na rysunku planu). Założenie parku przy samej ul. Kopcowej pozytywnie wpłynie także na wizualne walory łącznika zieleni, który w systemie zieleni miejskiej został wyznaczony wzdłuż tej ulicy.

⁵⁷ zatwierdzony uchwałą Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

⁵⁸ o nie więcej niż 1,5 m przez takie części i elementy budynków, jak: okapy, gzymsy, balkony, tarasy, wykusze, schody, wiatrotapy, pochylnie oraz urządzenia dla osób ze szczególnymi potrzebami, przy czym elementy te nie mogą wykraczać poza linie rozgraniczające terenów

Należy też wspomnieć, że projekt planu w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych⁵⁹ dopuszcza lokalizacje obiektów i urządzeń, w tym m.in.: rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych, które odpowiednio wkomponowane w otoczenie nie tylko wzmocnią błękitno-zieloną infrastrukturę mogą urozmaicać mikrokrajobrazy obszaru.

Korzystne oddziaływanie zrealizowanych założeń zieleni na miejską przestrzeń będzie widoczne zwłaszcza wzdłuż ulicy Naramowickiej. Nowa zabudowa wraz z zielenią wysoką (na odcinku **KDL**) pozytywnie wpisze się m.in. w panoramę zabudowy Umultowa widoczną na pierwszym planie z tej – ulicy. Wizualnemu uporządkowaniu przestrzeni tej ulicy – poza oczywistym ustaleniem zachowania ciągłości powiązań elementów pasa drogowego w granicach obszaru planu oraz z zewnętrznym układem drogowym – służy m.in. wskazanie orientacyjnej lokalizacji rzędu drzew tak, by był on kontynuacją terenów zieleni izolacyjnej 1ZI i 2ZI ustalonych w obowiązującym mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu⁶⁰. Realizacja zaproponowanych powyżej założeń zieleni – na i przy ulicach – pozytywnie wpłynie na wzajemne, trwałe zharmonizowanie ich przestrzeni publicznych również w zakresie system zieleni miejskiej.

Należy również podkreślić, że w ogólnym odczuciu, realizacja zieleni urządzonej na terenie **ZP**, rzędów drzew (na terenach **ZP** i **KDL**), konsekwentne urządzenie zieleni na wszystkich terenach z ustalonym udziałem minimalnej powierzchni biologicznie czynnej jak też zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia, poprawia estetykę otoczenia i pozytywnie wpłynie na kształtowanie mikrokrajobrazów obszaru opracowania.

Na etapie realizacyjnym, w wyniku organizacji placów budowy oraz prowadzenia prac budowlanych związanych z lokalizacją nowych inwestycji kubaturowych, drogowych oraz infrastruktury technicznej, oddziaływania na krajobraz będą negatywne. Będzie to jednak oddziaływanie krótkoterminowe.

Reasumując, realizacja ustaleń analizowanego projektu planu nie spowoduje znaczących zmian w lokalnym krajobrazie, które z uwagi na obecny stan zagospodarowania części terenów przeznaczonych pod lokalizację nowych inwestycji budowlanych, może mieć zdecydowanie pozytywny skutek. Oczekuje się, że realizacja ustaleń poprzez szczegółowe ustalenie zasad zagospodarowania terenów i ich warunków zabudowy, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz ochrony i kształtowania zieleni wpłyną pozytywnie na kształtowanie walorów krajobrazowych przedmiotowego obszaru. Docelowo przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne w granicach projektu planu przyczynią się do powstania struktury o czytelnym układzie przestrzennym, wzbogaconym zielenią i korzystnie oddziałującym na krajobraz Umultowa.

6.6. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja ustaleń projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu spowoduje zróżnicowane oddziaływania na obecnych i przyszłych mieszkańców i użytkowników analizowanego obszaru. Wpływ na ludzi należy rozważać zarówno w wymiarze oddziaływań pozytywnych, jak i negatywnych.

Za korzystne z punktu widzenia oddziaływania na ludzi należy uznać ustalenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego. Tym samym uniemożliwiono lokalizację na obszarze projektu planu nowych inwestycji związanych z przedsięwzięciami, których realizacja mogłaby powodować znaczące, negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego (np. powierzchni ziemi, warunków wodnych, szaty roślinnej, powietrza, klimatu akustycznego) oraz dla ludzi.

Pozytywne oddziaływania na ludzi wynikać będą z realizacji na terenie **ZP** parku służącego wypoczynkowi mieszkańców pobliskiej zabudowy oraz realizacji ustaleń w zakresie zieleni

⁵⁹ z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych

⁶⁰ zatwierdzony uchwałą Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

i retencjonowania wód z opadów atmosferycznych, skutkujących rozbudowaniem błękitno-zielonej infrastruktury miejskiej i poprawie komfortu zamieszkania na Umultowie.

Negatywne oddziaływania na ludzi wynikające z realizacji ustaleń mpzp związane będą natomiast z etapem realizacji poszczególnych inwestycji, prowadzonych na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i drogi. Negatywne oddziaływania polegać będą przede wszystkim na emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza, a także na utrudnieniach w ruchu, zarówno pojazdów, jak i pieszych. Dlatego na etapie sporządzania projektów budowlanych poszczególnych inwestycji należy przewidzieć wykonywanie prac budowlanych w taki sposób, aby wszelkie działania, zwłaszcza te z użyciem ciężkiego sprzętu, powodowały możliwie najmniejsze uciążliwości dla terenów położonych w otoczeniu inwestycji i ich mieszkańców bądź użytkowników. Prace powinny być prowadzone w porze dziennej, rozumianej jako przedział czasu od godziny 6:00 do 22:00, aby nie stanowiły uciążliwości w godzinach nocnych. Należy przestrzegać zasady wyłączania silników samochodów i maszyn budowlanych w czasie przerw w pracy, maksymalnie ograniczyć czas budowy poszczególnych etapów poprzez odpowiednie zaplanowanie procesu budowlanego, stosować sprzęt w dobrym stanie technicznym, zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych. Powyższe zasady dotyczą już etapu prowadzenia konkretnej inwestycji i wykraczają poza zakres merytoryczny ustaleń planów miejscowych, niemniej warto je w ogólnym zakresie wskazać, jako zagadnienia istotne z punktu widzenia oddziaływań możliwych inwestycji na ludzi.

Oddziaływania związane z etapem realizacji poszczególnych inwestycji będą krótkotrwałe, które ustaną po zakończeniu prac budowlanych. Zasięg oddziaływania powinien być ograniczony do działki budowlanej, by nie stanowić znaczącego dyskomfortu dla otoczenia. Wzmożony ruch samochodowy, związany z prowadzeniem większych inwestycji np. drogowych, niekiedy oddziałuje nie tylko na teren samej inwestycji, ale również na tereny położone w najbliższym sąsiedztwie, powodując utrudnienia w przemieszczaniu się mieszkańców okolicznych terenów oraz poruszaniu się ich pojazdów. Należy zatem założyć, że negatywne oddziaływania na ludzi na etapie realizacyjnym, głównie w zakresie oddziaływań akustycznych i utrudnień w ruchu, wystąpią z dużym prawdopodobieństwem. Oczekuje się jednak, że utrudnienia te będą występowały tylko w porze dziennej, umożliwiając wypoczynek nocą.

Docelowo, niewielkie zwiększenie intensywności zainwestowania obszaru planu zabudową mieszkaniową jednorodzinną na etapie eksploatacyjnym nie spowoduje odczuwalnego zwiększenia ruchu samochodowego wewnątrz obszaru planu, a co za tym idzie nie spowoduje też wzrost emisji hałasu komunikacyjnego (samochodowego). Należy tu dodać, że w projekcie ustalono nakaz zapewnienia na działce budowlanej określonej liczby stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz ustalono dla obiektów o powierzchni mniejszej lub równej 100 m² mieszczących drobne usługi, rzemiosło, handel lub gastronomię, dla których długość dojść pomiędzy istniejącym przystankiem tramwajowym⁶¹ i wejściem do budynku, a w przypadku obiektów niekubaturowych wejściem na teren, nie przekracza 500 m dopuszczenie rezygnacji ze stanowisk postojowych dla samochodów.

Przewiduje się również, że planowane zmiany organizacji w ruchu docelowo-źródłowym nie powinny spowodować na obszarze planu uciążliwości akustycznych, które mogą decydować o przekroczeniach dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku.

Z uwagi na planowaną przebudowę ul. Naramowickiej – inwestycji, której celem jest przekierowanie obecnego nasilonego ruchu pojazdów na ulicę Zagajnikową i wybudowanie w obu tych ulicach linii tramwajowej Naramowice – „Umultowo” – oczekuje się zmniejszenia ruchu samochodowego na ul. Naramowickiej, zwłaszcza na jej odcinku drogi lokalnej **KDL**. Odcinek ul. Naramowickiej stanowiący teren drogi głównej **KDG** jest przewidywany na wykonanie skrajnych elementów nowego skrzyżowania, w którym będzie przebiegać ww. projektowana linia tramwajowa.

Projekt mpzp w związku z ww. inwestycją ustala dopuszczenie lokalizacji wiat przystankowych komunikacji zbiorowej. Realizacja tych ustaleń, w następstwie realizacji inwestycji komunikacyjnych, (bezpośrednio przy południowo-zachodniej granicy projektu planu) wpłynie niewątpliwie na

⁶¹ projektowanej linii tramwajowej Naramowice – „Umultowo”

udogodnienie przemieszczania się mieszkańców zwłaszcza Umultowa na obszarze miasta, a zatem również na poprawę ich warunków życia w mieście.

Zapewnieniu odpowiedniego standardu życia i bezpieczeństwa mieszkańcom i użytkownikom analizowanych terenów służyć będą również ustalenia w zakresie zapewnienia wszystkim terenom dostępu do niezbędnych sieci infrastruktury technicznej. W tym miejscu należy przypomnieć, że obszar projektu ma zapewniony dostęp do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, w tym do sieci: rozdzielczych wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, elektroenergetycznej, gazowej, telekomunikacyjnej a w dalszej perspektywie kanalizacji deszczowej. W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej na wszystkich terenach ustalono powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci oraz dopuszczono także roboty budowlane w zakresie sieci infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

W celu zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru, niezbędne jest też podejmowanie działań pozwalających na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska przyrodniczego. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców miasta, gdyż zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza i klimatu akustycznego) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności. Analizowany projekt mpzp, w ramach możliwego ustawowego zakresu, zawiera ustalenia, które pozwalają na zapewnienie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, a tym samym ich realizacja będzie również pozytywnie oddziaływać na zdrowie ludzi lub też będzie ograniczać negatywne oddziaływanie wynikające ze wzrostu intensywności zainwestowania analizowanego obszaru.

Są to głównie ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni, m.in. takie jak: wyznaczenie terenu zieleni urządzonej **ZP** ze wskazaniem na lokalizację parku oraz ustalenie lokalizacji rzędów drzew (wskazanych orientacyjnie na rysunku planu) na terenach **ZP** i **KDL**. Realizacja ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania zieleni, zwłaszcza tej wysokiej, pozwoli jednocześnie na poprawę jakość powietrza w granicach planu dzięki ograniczeniu sporadycznych uciążliwości wywołanych podczas wietrznej pogody przez pył unoszony z otaczających go dróg o gruntowych nawierzchniach.

Reasumując, realizacja ustaleń analizowanego projektu mpzp będzie oddziaływać w różnorodny sposób na ludzi. Realizacja ustaleń mpzp w zakresie uzupełniania zabudowy na terenie **MN** oraz przebudowy dróg, z uwagi na ograniczony zasięg i skalę planowanych inwestycji, niewątpliwie będzie oddziaływać na ludzi negatywnie na etapie realizacyjnym głównie w zakresie wzrostu emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza (głównie ze źródeł komunikacyjnych) oraz wzrostu natężenia ruchu komunikacyjnego jednak na etapie eksploatacyjnym przyczyni się do poprawy lokalnych warunków zamieszkania i użytkowania Umultowa.

6.7. Oddziaływanie na powietrze

Projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu przewiduje lokalizację nowej zabudowy na terenie **MN**. Wszystkie nowe budynki będą musiały mieć zapewnioną dostawę energii cieplnej, co może spowodować nową emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Nieruchomości na analizowanym terenie posiadają dostęp do istniejących sieci gazowej i energetycznej w ulicy Naramowickiej i pozostałych ulicach sąsiadujących z projektem planu, a w przyszłości będą miały dostęp do tych sieci (projektowanych) również w drodze dojazdowej prostopadłej do ul. Jasne Błonie. W związku z tym jedną z możliwości zapewnienia dostawy ciepła do budynków jest podłączenie nowej zabudowy do ww sieci, co z ekologicznego punktu widzenia jest rozwiązaniem korzystnym, ponieważ eliminuje się w ten sposób powstanie nowej emisji na danym terenie.

W powyższym zakresie istotne są zapisy projektu mpzp ustalające nakaz powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, a także dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Dostęp do sieci infrastruktury technicznej w przypadku nowej zabudowy umożliwia wykorzystanie innych niż tradycyjne źródeł dostarczania ciepła, np. z zastosowaniem instalacji gazowych, elektrycznych itp. Wpływa to w sposób bezpośredni na ograniczenie możliwości pojawienia się źródeł emisji niskiej, wpływających na wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza. Zapis ten jest istotny z uwagi na konieczność eliminowania niekorzystnych (z punktu widzenia ochrony środowiska i ochrony zdrowia) zjawisk, związanych z przekraczaniem dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu. Zapis ten nawiązuje do ustaleń zawartych w „Programie ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀”. Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P.

W sytuacji, kiedy nowa zabudowa będzie zaopatrywana w ciepło z indywidualnych systemów grzewczych, wielkość nowej emisji będzie głównie uzależniona od zastosowanego w instalacji paliwa, co na tym etapie planowania utrudnia ocenę potencjalnego oddziaływania. Niemniej, stosowanie paliw do ogrzewania obiektów o jak najlepszych parametrach emisyjnych pozwoli ograniczyć tego typu oddziaływania.

W tym zakresie pozytywnie należy ocenić ustalenie w projekcie planu dopuszczenia stosowania indywidualnych systemów grzewczych, z jednoczesnym zakazem stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.

Poza tym, niezależnie od zapisów mpzp, w przypadku użytkowania instalacji na paliwo stałe, takich jak kotły, piece, kominki (o mocy poniżej 1 MW), obowiązują również przepisy uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze Miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw⁶².

Lokalizacja nowej zabudowy spowoduje również nieznaczny wzrost emisji zanieczyszczeń z niezorganizowanych źródeł komunikacyjnych, wynikającej ze wzrostu dojazdów do nowych obiektów mieszkalnych.

Jednak co ważniejsze projekt planu przewiduje również rozbudowę układu drogowego przy skrzyżowaniu ulicy Naramowickiej z Zagajnikową (skrzyżowaniu zlokalizowanym poza obszarem opracowania) poprzez realizację fragmentu ulicy Naramowickiej jako drogi klasy głównej **KDG**. Co z kolei ma przyczynić się do odciążenia ul. Naramowickiej na jej dalszym odcinku drogi lokalnej **KDL**.

Stężenie zanieczyszczenia powietrza w otoczeniu nowej drogi zależeć będzie od wielu czynników, zarówno tych obiektywnych, niezależnych od samego projektu drogowego, w tym: natężenia ruchu na trasie, struktury rodzajowej pojazdów, szybkości i płynności ruchu pojazdów, stanu technicznego pojazdów, obciążenia silników, składu chemicznego paliwa, warunków klimatycznych, a także od czynników w większym stopniu zależnych od projektu, tj.: ukształtowania drogi, sposobu usytuowania drogi w terenie oraz zagospodarowania samego pasa drogowego. Szczególne znaczenie dla wielkości emisji w otoczeniu drogi, zwłaszcza w kontekście sąsiedztwa istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej, będzie miało natężenie ruchu pojazdów, mające przełożenie na powstawanie ewentualnych przekroczeń przepustowości na trasie. Brak płynności ruchu na danej trasie komunikacyjnej (przejawiający się częstym zatrzymywaniem i ruszaniem pojazdów), spowodowany zbyt dużym natężeniem ruchu, powoduje dodatkowy wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Największy wpływ na jakość powietrza w otoczeniu nowej drogi będzie miała wielkość emisji tlenków azotu (głównie tlenku NO i dwutlenku NO₂). Wielkość ich emisji decyduje o rozpiętości

⁶² Uchwała Nr XXXIX/942/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 grudnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze Miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Wlkp. poz. 8808), zmieniona uchwałą Nr XXXVI/701/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2021 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia, na obszarze Miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Wlkp. dnia 9 grudnia 2021 r. poz. 9641).

ewentualnego obszaru ponadnormatywnego oddziaływania w pobliżu dróg, a stężenie dwutlenku azotu odgrywa zasadniczą rolę w tworzeniu zjawiska smogu fotochemicznego. Ponadto, samochody mogą emitować do powietrza atmosferycznego metale ciężkie (przede wszystkim ołów, kadm), a także zanieczyszczenia pyłowe - drobinki pyłu ze ścierania materiałów hamulcowych i opon.

Na podstawie wyników wielu analiz, prowadzonych w związku z oceną zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego – wymaganą w procedurze uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji drogowych, należy założyć, że emisja zanieczyszczeń z eksploatacji drogi na terenach **KDG** i **KDL** nie będzie przekraczała w przyszłości obowiązujących wartości odniesienia już na powierzchni pasów jezdni lub przy granicy pasa drogowego (wyznaczonego w projekcie planu liniami rozgraniczającymi). Ponadto, emisja zanieczyszczeń z poruszających się pojazdów powinna być rekompensowana zmniejszającymi się z roku na rok jednostkowymi wskaźnikami emisji z poszczególnych typów pojazdów.

Projekt planu nie ustala, ani nie dopuszcza lokalizacji na analizowanych terenach obiektów produkcyjnych, magazynów, składów, a więc inwestycji, w obrębie których mogłyby funkcjonować instalacje generujące punktowe emisje zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza o różnej charakterystyce, stężeniach i poziomach emisji. Dodatkowo na obszarze projektu planu ustalono również zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej lub innych dopuszczonych w planie.

Wśród zapisów projektu planu, których realizacja będzie pozytywnie wpływać na lokalną jakość powietrza atmosferycznego, oprócz wyżej już wymienionego zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w indywidualnych systemach grzewczych, wymienić należy wszystkie ustalenia z zakresu ochrony i kształtowania zieleni.

W tym zakresie należy wskazać zapisy, które ustalają: przeznaczenie terenu **ZP** pod zieleń urządzoną, ochronę istniejących drzew i krzewów, z określonymi dopuszczeniami⁶³; lokalizację rzędów drzew wskazanych orientacyjnie na rysunku planu, oraz zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia.

Z uwagi na planowany rozwój zabudowy analizowanych terenów, przy projektowaniu nowego zainwestowania terenów należy dążyć do zachowania możliwie jak największych enklaw zieleni, co będzie sprzyjać utrzymaniu lepszej jakości powietrza atmosferycznego, ponieważ obecność różnorodnej zieleni – a w szczególności roślinności wysokiej – wpływa na zmniejszenie udziału dwutlenku węgla w powietrzu atmosferycznym oraz ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych.

Lokalnego i krótkoterminowego wzrostu emisji zanieczyszczeń spodziewać się można na etapie realizacji poszczególnych inwestycji mieszkaniowych i drogowych. We wspomnianym przypadku źródłami emisji będą maszyny budowlane i środki transportu wykorzystywane przy pracach budowlanych oraz przemieszczane masy ziemne i materiały budowlane. Wielkość emisji substancji gazowych i pyłowych uzależniona będzie od warunków meteorologicznych i fazy realizacji zadania. Na tym etapie inwestycyjnym oddziaływanie na powietrze będzie jednak chwilowe. Okresowo wymienione emisje mogą być dokuczliwe, ale biorąc pod uwagę ich przejściowy charakter należy uznać, że etap ten nie spowoduje długotrwałych negatywnych zmian w jakości powietrza. Należy również zwrócić uwagę, że wielkość emisji zanieczyszczeń na etapie realizacyjnym zależy będzie od organizacji przedsięwzięcia, od tego czy budowę będzie realizować jeden czy wielu wykonawców, czy będzie wykonywana etapami, od ilości i jakości zastosowanego sprzętu budowlanego.

W celu ograniczenia na etapie realizacyjnym emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza niezwykle istotny będzie sposób prowadzenia prac budowlanych, a także sposób organizacji placu budowy. Istnieje szereg zasad, zakazów, ograniczeń, które należy zastosować w celu ograniczania emisji zanieczyszczeń. Należą do nich m. in.: odpowiednie utrzymanie dróg dojazdowych do miejsca inwestycji w celu ograniczenia pylenia materiałów budowlanych (czyszczenie jezdni), ograniczenie mieszania kruszyw na placu budowy poprzez stosowanie gotowych mieszanek

⁶³ z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu

budowlanych, transportowanie sypkich materiałów budowlanych odpowiednimi wywrotkami, posiadającymi elementy ograniczające pylenie, minimalizowanie emisji spalin z maszyn budowlanych i samochodów ciężarowych poprzez wyłączanie silników w trakcie postoju bądź załadunku.

Powyższe zasady nie stanowią zakresu ustaleń planów miejscowych, ale powinny być uwzględnione na późniejszym etapie inwestycyjnym (na etapie realizacji inwestycji).

Podsumowując, przewiduje się, iż docelowa i pełna realizacja ustaleń projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu nie spowoduje pojawienia się w granicach przedmiotowego obszaru nowych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do znaczącego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego w skali lokalnej Umultowa.

6.8. Oddziaływanie na klimat lokalny

Negatywne oddziaływania na klimat lokalny pojawiają się zazwyczaj na skutek znaczących zmian w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów, wynikających z antropopresji. Wśród najważniejszych czynników, które wpływają na kształtowanie lokalnych warunków klimatycznych, wymienić można m.in.: zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, zwłaszcza zabudową średniowysoką i wyższą, zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnych, w tym zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, stosowanie w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach emisji.

W przypadku projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu realizacja jego ustaleń będzie wiązała się ze zmianami przestrzenno-funkcjonalnymi, polegającymi głównie na lokalizacji nowych budynków mieszkalnych na kilku obecnie niezabudowanych nieruchomościach (w większości lub całkowicie) porośniętych zielenią, rezygnacji z zabudowy działki na której funkcjonuje plac zabaw – przy zbiegu ulic Kopcowej i Uroczej (nr 24, ark.01, obręb 50) i przeznaczenie jej na teren **ZP**. Projekt planu przewiduje również przebudowę i modernizację układu komunikacyjnego ul. Naramowickiej. Realizacja ustaleń planistycznych w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów: **MN, KDG, KDL i KDD** przyczyni się niewątpliwie do zmiany uwarunkowań mikroklimatycznych omawianego obszaru jednak docelowo nie powinny one wywołać zmian parametrów klimatu lokalnego Umultowa.

Analizując poziomy przepływ powietrza nad obszarami miejskimi należy zwrócić uwagę na fakt, że jest on modyfikowany przez lokalne czynniki podłoża: rzeźbę terenu oraz szorstkość podłoża, jaką wywołują budynki i budowle⁶⁴. Przepływ powietrza w obszarach zabudowanych ulega widocznym przekształceniom w stosunku do terenów otwartych. W wyniku znacznej szorstkości powierzchni miasta prędkość wiatru ulega osłabieniu w centrum średnio o 30%, w zabudowie osiedlowej strefy zewnętrznej o 15-20%⁶⁵. Ponieważ obszar opracowania obejmuje prawie płaski teren a niezabudowane dotychczas działki leżą we wnętrzu analizowanego obszaru przy drodze dojazdowej **KDD** lokalizacja kolejnych niskich budynków nie utrudni swobodnego przemieszczania się mas powietrza w rejonie opracowania.

Analizując wzrost temperatury podłoża, który wiąże się ze zwiększeniem intensywności zagospodarowania terenu, tj. gęstości zabudowy i wysokości budynków, a także zwiększeniem udziału powierzchni sztucznych (betonu, asfaltu) oraz z koniecznością usunięcia części szaty roślinnej, w tym również tej wysokiej, kolidującej z projektowaną zabudową i zagospodarowaniem terenów – realizacja ustaleń projektu planu początkowo spowoduje pogorszenie warunków mikroklimatycznych objawiające się m.in. występowaniem wyższych temperatur powietrza w ciągu roku i jego mniejszą wilgotnością. Skala tego negatywnego oddziaływania będzie proporcjonalna do zmniejszenia powierzchni zajmowanej obecnie przez roślinność i w miarę zwiększenia powierzchni uszczelnionych. Z upływem lat – w miarę rozrastania się zieleni zaprowadzonej zgodnie z projektem planu tj. zarówno

⁶⁴ Klimat obszarów zurbanizowanych, Lewińska J., Zgud K., Baścik J., Wiatrak W., Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa 1990.

⁶⁵ Wpływ zmian w układzie zabudowy na przepływ powietrza, Katarzyna Klemm, Fizyka budowli w teorii i praktyce, Tom VI, nr 2 – 2011 (str. 53,54).

zieleni wysokiej jak i założonej na powierzchniach biologicznie czynnych, na skutek zacieniania terenu (zwłaszcza przez drzewa) i parowania – amplitudy temperatur powinny być niższe, wilgotność powinna wzrosnąć a warunki mikroklimatyczne powinny się stopniowo poprawiać.

W obliczu prognozowanego początkowego pogorszenie warunków mikroklimatu, należy dołożyć zatem wszelkich starań, aby nowe zagospodarowanie poszczególnych nieruchomości charakteryzowało się dużym udziałem zieleni, zwłaszcza tej wysokiej, ponieważ jej obecność poprawia warunki klimatyczne i aerosanitarne. Dla poprawy nawilżania powietrza zasadne jest też wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury

Równie istotna dla kształtowania warunków klimatycznych jest minimalizacja wpływu potencjalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza na obszarze planu. W tej kwestii ważną rolę odgrywa nie tylko rodzaj, ale i jakość paliw wykorzystywanych do celów grzewczych i technologicznych.

W tekście projektu mpzp zawarto kilka ustaleń, dotyczących ochrony i kształtowania zieleni i również ochrony powietrza atmosferycznego, których realizacja w sposób bezpośredni jak też i pośredni przyczyni się do ograniczenia negatywnego oddziaływania realizacji planowanych zamierzeń na warunki klimatyczne zarówno w skali jak i w skali lokalnej. Należą do nich ustalenia dotyczące:

- ustalenia zakazu stosowania paliw stałych w piecach i trzonach kuchennych w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych,
- powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienia dostępu do sieci,
- ustalenia na terenie **ZP** lokalizacji parku, z zakazem lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów,
- ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu,
- ustalenia minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych na terenie przeznaczonym pod zabudowę **MN** oraz na terenie zieleni urządzonej **ZP**, infrastruktury technicznej **IE**, a także ustalenie dodatkowo nakazu zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia,
- wprowadzenie nasadzeń drzew na terenach: **ZP** i **KDL**, zgodnie z rysunkiem planu,
- dopuszczonych w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych: lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych, dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych oraz dla terenu **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie.

Dla ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki mikroklimatyczne niezwykle istotne będzie respektowanie zapisów projektu mpzp dotyczących parametrów zabudowy i wskaźników zagospodarowania terenu **MN**, dla którego przewiduje się wprowadzenie nowych obiektów kubaturowych. Wśród najważniejszych z nich należy wskazać ograniczenie maksymalnej powierzchni zabudowy działki budowlanej, ustalenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaka musi zostać zachowana w granicach działki oraz ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia.

Szczególnie ważne są też ustalenia nakazujące ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu. Należy podkreślić, że obecność zieleni, zwłaszcza drzew i ich skupisk, wśród terenów zabudowanych i komunikacyjnych wpływa korzystnie na zmniejszenie udziału zanieczyszczeń powietrza, w tym przede wszystkim CO₂ oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych, stanowiących jądra kondensacji, których zwiększona obecność wpływa z kolei na pojawianie się w granicach miasta niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Dlatego w przypadku analizowanego obszaru, z uwagi na przewidywane przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne, istotne będzie szybkie wprowadzenie jak największej ilości nowej zieleni -

zwłaszcza drzew sadzonych w ramach rekompensacji zieleni utraconej podczas budowy, przebudowy i modernizacji układu drogowego.

Realizacja projektu planu, głównie na skutek powstania zabudowy i inwestycji drogowych, początkowo przyczyni się do ukształtowania na zainwestowanych terenach niekorzystnych warunków mikroklimatycznych. Jednak, z upływem lat i wzrostem zieleni wysokiej oraz wzmocnieniem obszaru o kolejne elementy błękitno-zielonej infrastruktury miasta, warunki mikroklimatyczne ulegną poprawie i nie będą odbiegały od tych, jakie ukształtowały się pośród zabudowy otaczającej obszar opracowania. Docelowo zmiany dokonane na opracowywanym terenie, zgodnie z ustaleniami planu miejscowego, nie wpłyną w sposób znaczący na parametry klimatu lokalnego Umultowa.

6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Realizacja ustaleń projektu planu „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu zasadniczo nie zmienia obecnego zagospodarowania i przeznaczenia terenów w granicach opracowania. Zmiana dotyczy niewielkiej części terenu, przeznaczonego w obowiązującym mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” - Umultowo Wschód część A w Poznaniu⁶⁶ pod teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (28MN), na którym w zasięgu działki przy zbiegu ulic Kopcowej i Uroczej – obecnie użytkowanej jako plac zabaw – w analizowanym projekcie ustalono teren zieleni urządzonej **ZP**, z przeznaczeniem na park. Pozostała część terenu 28 MN w projekcie mpzp również przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (**MN**).

Projekt mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu adekwatnie do rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych zabezpiecza realizację wymogów z dziedziny ochrony środowiska, w tym m.in. w zakresie ochrony akustycznej.

Na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁶⁷ oraz obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku⁶⁸, ochroną akustyczną w środowisku zewnętrznym objęto w granicach projektu planu teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN**. W związku z tym, w ustaleniach projektu planu ustalono zapewnienie na terenie **MN** dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dopuszczalne wartości poziomów hałasu w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** w przypadku oddziaływania hałasu komunikacyjnego samochodowego, dla wskaźników dopuszczalnego maksymalnego równoważnego poziomu hałasu komunikacyjnego wynoszą: $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku (czyli w porze dzieńno-wieczorno-nocnej) oraz wszystkim porom nocy.

Należy w tym miejscu wspomnieć, że w celu minimalizowania niekorzystnych oddziaływań akustycznych w środowisku, związanych z emisją hałasu od pojazdów przejeżdżających przez obszar projektu planu dla terenów dróg ustala dopuszczenie stosowania innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego - co przy realizacji projektu mpzp umożliwia m.in. ograniczenie emisji hałasu poprzez lokalizację elementów powodujących uspokojenie ruchu pojazdów.

W przypadku oddziaływania źródeł hałasu zakwalifikowanych do tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu (do których zalicza się urządzenia techniczne, m.in. takie jak: czerpnie i wyrzutnie wentylatorów, agregaty prądotwórcze itp., a także hałasy związane z działalnością usługową – usług oświaty lub zdrowia, w tym dot. np. zwiększonego parkowania), dopuszczalne poziomy dźwięku kształtują się na podstawie obowiązującego rozporządzenia jw. – w zależności od kryterium – następująco: $L_{Aeq D/N}^* = 50/40$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym oraz przedziale czasu odniesienia równym 1 najmniej korzystnej godzinie nocy, tudzież $L_{DWN}^* = 50$ dB i $L_N^* = 45$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku (w porze dzieńno-

⁶⁶ Uchwała Nr XXXV/510/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lipca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 września 2012 r., poz. 3756)

⁶⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556, tekst jednolity z późn. zm)

⁶⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

wieczorno-nocnej) oraz wszystkim porom nocy. Wymagania te muszą być zapewnione w granicach działki budowlanej, na terenie której takie źródło hałasu będzie funkcjonowało.

W związku z występującą w otoczeniu obszaru projektu planu zabudową mieszkaniową jednorodzinną, na co wskazano w rozdz. 2.12. niniejszej prognozy, w przypadku oddziaływania akustycznego na środowisko źródeł hałasu zlokalizowanych w granicach opracowania, związanych np. z działalnością usługową, czyli oddziaływania tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu, wymagane jest zapewnienie takich samych dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów **MN** w obszarze projektu planu.

Na podstawie wyników badań hałasu przedstawionych w dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁶⁹, można stwierdzić, że obecne warunki akustyczne w środowisku – w obszarze projektu planu są korzystne dla realizacji planowanej funkcji terenów. Jak wskazano w rozdz. 2.12 niniejszej prognozy, poziomy hałasu samochodowego na teren **MN** od strony ul. Naramowickiej, nie przekraczają wartości dopuszczalnych: $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Przewiduje się, również że w przyszłości poziom hałasu generowany z ul. Naramowickiej będzie utrzymywał się na obecnym poziomie lub – w związku z realizacją linii tramwajowej Naramowice – „Umultowo” – będzie niższy zwłaszcza na jej odcinku stanowiącym drogę klasy lokalnej **KDL**. Należy tu wspomnieć, że porównanie danych z najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁷⁰ z danymi publikowanymi na *Mapie akustycznej miasta Poznania 2017*⁷¹, już wykazuje na nieznaczny spadek natężenia hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej – o ok. $\Delta L_{DWN} = 3-4$ dB oraz w porze nocnej – o ok. $\Delta L_N = 2-4$ dB.

Odnosnie wyznaczonego w granicach opracowania terenu zieleni **ZP**, w projekcie mpzp nie ustalono jego ochrony akustycznej w środowisku – w tym wypadku jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, dla których ww. rozporządzenie definiuje dopuszczalne poziomy hałasu na poziomie: $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku (czyli w porze dzieńno-wieczorno-nocnej) oraz wszystkim porom nocy.

Natomiast (zgodnie z przepisami nadrzędnymi) z racji bezpośredniego sąsiedztwa terenów zieleni urządzonej **ZP** i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** w projekcie planu ustalono: na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych. Oznacza to, że poziom hałasu na granicy terenu zieleni urządzonej **ZP** z zabudową mieszkaniową jednorodzinną **MN** – nie może przekraczać zgodnie z przepisami odrębnymi⁷² poziomu $L_{DWN} = 64$ dB i $L_N = 59$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku (w porze dzieńno-wieczorno-nocnej L_{DWN}) oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy (w porze nocnej L_N).

Ponadto nie przewiduje się, by na obszar projektu planu – tak jak obecnie – oddziaływały pozostałe uciążliwe akustycznie źródła hałasu komunikacyjnego, tj. hałasu samochodowego od najbliższej położonej ul. Kopcowej i Zagajnikowej, hałasu lotniczego z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach, hałasu kolejowego oraz hałasu tramwajowego.

Co do tego ostatniego – mając na uwadze projektowane w przyszłości poprowadzenie linii tramwajowej Naramowice – „Umultowo” – należy podkreślić, że inwestycja tego typu wymaga wcześniejszego sporządzenia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy trasy tramwajowej, w której będą zawarte wszelkie ustalenia mające na celu jej dostosowanie do docelowych realizacji ustaleń opracowywanego projektu planu w tym wymogów z zakresu potrzeb

⁶⁹ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

⁷⁰ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

⁷¹ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

⁷² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

ochrony klimatu akustycznego w środowisku przed uciążliwościami akustycznymi i wibroakustycznymi ww. inwestycji komunikacyjnej.

Mimo przewidywanych korzystnych warunków akustycznych w środowisku, w ustaleniach projektu planu dopuszczono stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi – ze względu na zwrócenie uwagi na problem zagrożenia hałasem w budynkach (w pomieszczeniach zamkniętych).

Ustalenie to odnosi się do budynków, które znajdują się w strefach o poziomie dźwięku w środowisku przekraczającym wartości $L_{Aeq D/N} = 60/50$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej i nocnej, a tym bardziej w przedziałach czasu odniesienia wymaganych w polskich normach stosowanych w dziedzinie akustyki budowlanej (tj. w czasie 8-miu najniekorzystniejszych, kolejno po sobie następujących godzin pory dziennej, od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰, oraz 0,5 najmniej korzystnej godziny w porze nocy, od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Poziomy dźwięku w środowisku wyższe niż powyższe wartości nie gwarantują, jak to było dotąd – na mocy rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku⁷³, które przestało obowiązywać w październiku 2012 r. – uzyskania wymaganych poziomów dźwięku wewnątrz pomieszczeń zamkniętych, wyposażonych w okna (nie tylko o standardowej izolacyjności akustycznej), przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem (zgodnie z wymaganiami przepisów polskich norm, stosowanych w dziedzinie akustyki budowlanej).

Dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi wiąże się z potrzebą stosowania odpowiedniego rozkładu stosowania pomieszczeń w budynkach oraz potrzebą stosowania przegród zewnętrznych w tych budynkach o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej, zapewniając jednocześnie wymianę powietrza z otoczeniem.

W okresie prowadzenia prac budowlanych może dokuczać hałas związany z pracą ciężkich urządzeń budowlanych i pojazdów transportowych. Oczekuje się jednak, że prace te nie będą prowadzone w porze nocnej. Hałas ten ustąpi po zakończeniu prac budowlanych.

Podsumowując należy stwierdzić, że w przyszłości – po zrealizowaniu planowanego zagospodarowania obszaru projektu planu „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu oraz w wyniku realizacji jego ustaleń szczegółowych, sformułowanych m.in. w dziedzinie kształtowania klimatu akustycznego w środowisku oraz w budynkach – warunki akustyczne pozostaną korzystne dla planowanych funkcji terenów.

6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Na terenie objętym projektem planu nie występują obiekty i dobra kultury objęte ochroną konserwatorską w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁷⁴, jak również nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne oraz warstwy kulturowe. Nie przewiduje się zatem występowania jakichkolwiek oddziaływań w tym zakresie.

6.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu zapewne przyczyni się do przyrostu ilości dóbr materialnych. Oddziaływań w tym zakresie można spodziewać się na skutek powstania zabudowy na kilku działkach na terenie MN oraz na skutek docelowej przebudowy i budowy elementów układu drogowego. Przyrostu ilości dóbr materialnych można spodziewać się również na skutek rozbudowy obsługujących te inwestycje sieci infrastruktury technicznej (m.in. projektowanego kolektora deszczowego na terenach KDL i KDG).

Oceniając przyrost ilości dóbr materialnych w skali obszaru opracowania – na skutek zmian zagospodarowania, które mogą objąć budowę kolektora deszczowego w ul. Naramowickiej na

⁷³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny

⁷⁴ Dz. U. z 2022 r., poz. 840, tekst jednolity.

odcinkach **KDL** i **KDG** i jej przebudowę na odcinku **KDG** (związaną z poprowadzeniem linii tramwajowej) oraz zabudowanie kilku nieruchomościach i budowę drogi dojazdowej **KDD** – zmiany wywołane realizacją projektu planu wpłyną pozytywnie na zwiększenie ilości dóbr materialnych analizowanego obszaru. Również w skali lokalnej Umultowa zmiany wynikające z realizacji projektu planu będą miały charakter pozytywny i znaczącą wartość materialną.

Ze względu na charakter proponowanej zabudowy (zabudowa niska) i możliwość stopniowego realizowania zabudowy na poszczególnych nieruchomościach, ewentualny ruch samochodów ciężarowych towarzyszący inwestycjom nie powinien powodować uszkodzenia nawierzchni dróg i uszkodzenia podziemnych sieci uzbrojenia. Zważywszy na gruntową nawierzchnię drogi **KDD** i dróg otaczających analizowany obszar, jak i planowaną przebudowę czy też modernizację objętej projektem planu ul. Naramowickiej na odcinkach **KDL** i **KDG** ewentualne uszkodzenia dróg i biegnącego pod nimi uzbrojenia technicznego będzie można dokonać bez dużych kosztów w ramach przebudowy i modernizacji układu drogowego.

Ogólnie, realizowane na podstawie planu inwestycje nie powinny wywołać niekorzystnych oddziaływań na dobra materialne istniejące zarówno w granicach opracowania jak i w jego otoczeniu.

6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano w rozdziale 3 prognozy, w granicach obszaru mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu nie występują obszary objęte ochroną prawną w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody*, w tym obszary objęte siecią Natura 2000.

Analizując położenie i uwarunkowania środowiskowe obszaru opracowania w stosunku do najbliższych obszarów chronionych (wymienionych w rozdziale 3. niniejszej prognozy), należy zauważyć, że najbliższym położonym w stosunku do granic projektu planu obszarem chronionym jest rezerwat przyrody „Żurawiniec”. Jednak wzajemna odległość obu terenów decyduje o tym, że realizacja projektu planu nie wpłynie na ww. obszar chroniony.

Również, ze względu na znaczną odległość obszaru opracowania od użytku ekologicznego „Łęgi Potoku Różanego” stwierdzono brak powiązań, które mogłyby wpływać na warunki gruntowo-wodne tego chronionego obszaru. Podobnie, w przypadku analizowania wymogów niezbędnych do prawidłowej ochrony siedlisk (zimowisk) nietoperzy w Forcie V współtworzącym SOO PLH300005 Fortyfikacje w Poznaniu realizacja projektu planu nie wpłynie w sposób negatywny na jego funkcjonowanie oraz integralność z pozostałymi obiektami obszaru Natura 2000.

Wszystkie prognozowane w powyższych rozdziałach skutki realizacji planu, zważywszy na samo znaczne oddalenie granic projektu mpzp od ww. obszarów chronionych oraz specyfikę ich przedmiotów ochrony powodują, że nie są one bezpośrednio, przyrodniczo powiązane z obszarem opracowania – a to z kolei nie wskazuje na konieczność wprowadzenia do projektu planu jakichkolwiek zapisów w zakresie ich ochrony.

6.13. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MPZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji ustaleń planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie

istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania. Należy tylko podkreślić, że analiza wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMŚ, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu), Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania (pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego), prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach zlokalizowanych na analizowanym obszarze, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach, a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Należy jednocześnie zaznaczyć, iż ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ustalają przeznaczenie i możliwy sposób zagospodarowania terenu, nie są jednak jednoznaczne z ich realizacją w momencie uchwalenia planu. Z uwagi na powyższe, szczegółowe i precyzyjne określenie zakresu i częstotliwości monitoringu nie jest możliwe na obecnym etapie projektowania, bowiem powinny być one dostosowane do stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych ustaleń mpzp, zwłaszcza dotyczących lokalizacji nowych inwestycji budowlanych.

W związku z powyższym, monitoring skutków realizacji analizowanego projektu mpzp w zakresie oddziaływania na środowisko powinien polegać na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (lub w ramach indywidualnych zamówień), a także na monitorowaniu realizacji proekologicznych ustaleń mpzp na etapie wydawania decyzji pozwoleń na budowę, dotyczących np.: wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną zgodnie z ustaleniami planu (co jest istotne m.in. wobec zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwa stałe w indywidualnych systemach grzewczych), ochrony istniejących drzew i odpowiednio wysokich powierzchni biologicznie czynnych oraz zapewnienia dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach wymagających ochrony akustycznej (realizowanych zgodnie z częstotliwością sporządzania standardowej mapy hałasu dla miasta, raz na 5 lat).

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Możliwość rozważania odmiennych sposobów zagospodarowania terenu znajdującego się w granicach projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu została ograniczona przez obowiązujące *Studium*, które wyznaczało kierunki zagospodarowania przestrzennego poszczególnych terenów znajdujących się w granicach miasta. W związku z powyższym, ilość możliwych do wprowadzenia alternatywnych sposobów zagospodarowania tego obszaru jest ograniczona.

Zaproponowanie wariantów alternatywnych dotyczyło ustaleń w zakresie lokalizacji zieleni na projektowanym terenie **KDL**, w kontekście obowiązującego terenu **3ZI**⁷⁵. Na etapie opiniowania wewnętrznego, w przedstawionym wariantcie pierwszym zaprojektowano dwa rzędy drzew wskazane orientacyjnie na rysunku planu. Po szczegółowej analizie przebiegu sieci uzbrojenia i uwzględnieniu

⁷⁵ terenu zieleni izolacyjnej wyznaczonego, w obowiązującym mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu, przeznaczonym pod zieleni izolacyjną, tworzącą gęste nasadzenia zieleni niskiej, średniej oraz wysokiej, głównie zimozielonej.

niezbędnych funkcji użytkowych tego odcinka ulicy Naramowickiej⁷⁶, również w kontekście istniejących warunków hydrogeologicznych ograniczających możliwości rozwoju systemu korzeniowego, zaproponowano lokalizację jednego rzędu drzew wskazanego orientacyjnie na rysunku planu. Wariant pierwszy umożliwiłby użycie do nasadzeń drzew o niewielkim systemie korzeniowym co wiąże się z wyborem gatunków o niskich lub wąskostożkowych koronach nie zapewniających odpowiedniego zacielenia ulicy. Drugi wariant umożliwia posadzenie drzew wysokich o rozłożystych koronach skuteczniej zacieleniających grunt i powierzchnię użytkową ulicy. Jednocześnie posadzenie takich drzew nawiązuje do dawnych tradycyjnych nasadzeń zachowanych jeszcze w krajobrazie Moraska-Radojewa-Umultowa (terenów dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”), gdzie przy ulicach sadzono rodzime gatunki wysokich drzew⁷⁷.

Biorąc pod uwagę propozycje posadzenia co najmniej drzew, bez ograniczania innych możliwości wykonania zieleni przyulicznej (np. nasadzeń krzewów), stwierdzono, że drugi przyjęty wariant projektu planu nie wymaga wskazania nowych rozwiązań alternatywnych w zakresie rozwiązań funkcjonalnych oraz ustaleń w zakresie ochrony środowiska i przyrody.

Nie ma zatem potrzeby proponowania innych rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie planu, a niniejsza prognoza nie przewiduje dodatkowej analizy alternatywnych rozwiązań minimalizujących lub eliminujących zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

9. STRESZCZENIE I WNIOSKI

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu.

Projekt planu opracowany został na podstawie uchwały Nr LXIX/1241/VIII/2022 Rady Miasta Poznania z dnia 12 lipca 2022 r.

Obszar objęty opracowaniem, o łącznej powierzchni ok. 1,87 ha, położony jest w północno-wschodniej części Poznania, na Umultowie, w kwartale pomiędzy ulicami: Jasne Błonie, Uroczą, Kopcowa i Naramowicka. Obejmuje obszar, na którym w znacznej części obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” - Umultowo Wschód część A w Poznaniu. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 września 2012 r., poz. 3756).

W granicach projektu planu przeważającą powierzchnię zajmuje istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Projekt obejmuje również plac zabaw (leżący u zbiegu ulic Kopcowej i Uroczej) oraz niezagospodarowany pas terenu wzdłuż ulicy Naramowickiej i fragment tej ulicy.

Obszar jest zaopatrzony w podstawowe sieci infrastruktury technicznej i obsługiwany jest komunikacją publiczną autobusową od ulicy Naramowickiej. Z każdej z każdej strony, poprzez ulice, sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W drugim rozdziale prognozy oddziaływania na środowisko została przedstawiona charakterystyka elementów środowiska w granicach obszaru projektu planu.

Obszar opracowania stanowi fragment równiny sandrowej ukształtowanej w epoce plejstocenu w wyniku typowej proglacialnej sedymentacji sandrowej. W składzie osadów występują piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego I. Rzędne terenu kształtują się na poziomie od 87,50 m n.p.m., do 85,00 m n.p.m. ze spadkiem terenu w kierunku południowo-wschodnim, mniejszym niż 2%.

Na obszarze opracowania w wielu miejscach przy powierzchni zalega warstwa gruntów antropogenicznych zbudowanych z nasypów niebudowlanych. Pod nią do głębokości 8 m p.p.t. zalegają czwartorzędowe osady plejstocenyjskie zbudowane z wodnolodowcowych gruntów niespoistych. Na poziomie ok. 10 m p.p.t. na całym obszarze występuje jednolita warstwa spoistych, plejstocenyjskich osadów lodowcowych. Obszar charakteryzują się średnio korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi na potrzeby posadowienia obiektów budowlanych. Na prawie całym analizowanym obszarze występują ograniczone warunki budowlane co oznacza, że nie zalecane jest posadowienie

⁷⁶ wynikających przedstawionej przez Zarząd Transportu Miejskiego koncepcji planowanej trasy tramwajowej Na Naramowice – etap III wraz z niezbędnym układem drogowym – koncepcji przygotowanej do opiniowania przez miejskie jednostki organizacyjne.

⁷⁷ których przykładem są drzewa rosnące po północnej stronie obszaru opracowania przy zbiegu ulic: Naramowickiej i Jasne Błonie.

bezpośrednie obiektów, a wybór miejsca lokalizacji zabudowy czy też zieleni wymaga szczegółowszych analiz geomorfologicznych. Przepuszczalność gruntów w granicach mpzp jest zróżnicowana.

Obszar obejmuje grunty zabudowane (Tz ps.pl). Dawniej grunty te były użytkowane rolniczo, gdzie na występujących tam piaskach słabo gliniastych (pod którymi poniżej 50 cm zalegają piaski luźne) wykształciły się gleby brunatne kompleksu żytniego najsłabszego (7Bw ps.pl). Na dotychczas niezabudowanych gruntach rolnych występują gleby VI klasy bonitacyjnej (RVI). W zasięgu zabudowanych działek występują grunty antropogeniczne.

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin, udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych oraz gruntów leśnych.

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych JCWP RW Warta od Kopli do Wełny (kod RW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód.

W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania jakichkolwiek wód powierzchniowych w postaci naturalnych czy sztucznych cieków i zbiorników.

Na całym obszarze opracowania wody poziomu gruntowego zalegają na głębokości od 1 do 2 m p.p.t. Cały analizowany teren położony jest w zasięgu trzeciorzędowego piętra wodonośnego 1cTr/I. Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego w obrębie analizowanego obszaru wynosi 50-100 m. W granicach obszaru opracowania brak jest studni czwartorzędowych i trzeciorzędowych.

Obszar opracowania cechuje się wysokim stopniem przeobrażenia naturalnych ekosystemów, a występujące w jego zasięgu kompleksy biocenotyczne to zbiorowiska roślinne pochodzenia antropogenicznego. Roślinność obszaru określa się jako typową dla terenów zurbanizowanych.

Na obszarze opracowania nie stwierdzono występowania gatunków rzadkich ani zagrożonych wyginięciem oraz wymagających ochrony zgodnie z rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w *sprawie ochrony gatunkowej roślin*. Wśród drzew rosnących w granicach opracowywanego planu nie ma drzew pomnikowych oraz drzew o wartości kwalifikującej je do objęcia ochroną jako drzewa pomnikowe, jednak występują pojedyncze drzewa o wysokiej wartości dendrologicznej. Obszar opracowania charakteryzuje się ograniczoną bioróżnorodnością lokalnej flory.

Z uwagi na całkowite, antropogeniczne przekształcenie terenów objętych projektem planu, większość występującej na nich roślinności składa się z zieleni urządzonej w tym: zieleni w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej, na placu zabaw od strony ulic Kopcowej i Uroczej oraz przy poboczu ul. Naramowickiej. Mniejsze powierzchnie porasta roślinność spontaniczna. Występuje ona głównie na dotychczas niezabudowanych działkach oraz na poboczach dróg objętych sporządzanym projektem planu.

Zieleń urządzona na większości prywatnych nieruchomości składa się z kompozycji różnych ozdobnych gatunków drzew i krzewów z udziałem powierzchni trawiastych i okrytych różnymi podłożami. Ozdobne drzewa i krzewy na wielu nieruchomościach zastosowano do wzajemnego, wizualnego oddzielenia prywatnych przestrzeni. Drzewa i krzewy owocowe można napotkać tylko na kilku działkach. Często owocujące gatunki roślin są pozostałością po dawnych przydomowych ogrodach. Wśród starych egzemplarzy sadowniczych gatunków są orzechy włoskie (*Juglans regia*), które spośród wszystkich obserwowanych w terenie drzew prezentują dość dobry stan zdrowotny. Najniższe piętro szaty roślinnej na terenie przydomowych ogrodów stanowią liczne powierzchnie trawiaste, tworzące wraz z bylinami, roślinami dwuletnimi i jednorocznymi kompozycje roślinne odrębne dla każdej działki. Niewiele nieruchomości w swoim zagospodarowaniu zachowało użytkowe części, przeznaczone do uprawy warzyw.

Zieleń urządzona na placu zabaw dla dzieci tworzą starsze oraz młode dopiero posadzone egzemplarze drzew i formowane żywopłoty. Gruntu porośnięty jest trawnikiem; przy drzewach okryty korą a w miejscu lokalizacji konstrukcji do zabaw wysypany piaskiem. W pasie terenu między jezdnią ul. Naramowickiej a ogrodzeniami prywatnych posesji z dawnych nasadzeń rozwinęło się kilka skupisk krzewów z nielicznymi drzewami. Korony tych drzew sięgają do kabli linii energetycznych zasilających pobliskie nieruchomości.

Celowe nasadzenia drzew widoczne są również poza granicami prywatnych nieruchomości przy poboczach drogi dojazdowej KDD. Na poboczach tej drogi i na jednej z przylegających do niej nieruchomości stwierdzono pojedyncze egzemplarze drzew o wysokiej wartości dendrologicznej.

Roślinność spontaniczna rozwinęła się w wyniku wtórnej sukcesji na nieruchomościach, na których już w przeszłości zaniechano upraw rolnych czy też sadowniczych i nie przystąpiono do ich zabudowy oraz wzdłuż centralnie położonej drogi dojazdowej. Stąd w składzie tej roślinności przemieszane są ze sobą zbiorowiska roślin uprawnych i ozdobnych, seminaturalnych i ruderalnych.

Przeważający udział powierzchni porośniętych roślinnością stwarza dogodne warunki do bytowania wielu zwierząt pospolicie występujących na terenie całego miasta. Zwierzęta występujące w obszarze opracowania reprezentowane są głównie przez gatunki synantropijne, które dobrze przystosowały się do życia w zurbanizowanym otoczeniu i bliskim sąsiedztwie człowieka.

W związku ze skupieniem na małej przestrzeni bardzo różnych gatunków drzew i krzewów ozdobnych i owocowych, istniejące ogrody przyciągają duże ilości owadów i w ślad za nimi duże ilości ptaków. Na obrzeżach działek, w zacienionych miejscach, przy ogrodzeniu, gdzie gromadzą się butwiejące szczątki roślinne, obserwowana jest większa liczebność ślimaków. W granicach omawianego terenu nie występują żadne zbiorniki i ciek wodny, w związku z czym tereny te nie są atrakcyjne dla przedstawicieli rodzimych płazów i gadów.

Z „Atlasu rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania” wynika, że teren przygotowywanego planu znajduje się poza buforami ekologicznymi płazów, roztoczonymi wokół istniejących na terenie miasta zbiorników wodnych, z których najbliższe dwa znajdują się przy ul. Radłowej (poza obszarem opracowania). Jednak na obszarze projektu planu nie można całkowicie wykluczyć występowania tych zwierząt, objętych ochroną gatunkową, ponieważ z ww. atlasu wynika, również, że obszar opracowania pozostaje w średnim zasięgu migracji kilku ich gatunków. Warunki terenowe panujące na obszarze opracowania, liczne ogrodzenia (w tym ogrodzenia pełne z płyt betonowych) determinują pojawianie się gatunków ssaków o niewielkich rozmiarach, reprezentowanych głównie przez gatunki zaliczane do rzędu gryzoni (*Rodentia*) oraz ssaków owadożernych (*Insectivora*). Ponadto dość ograniczona, bioróżnorodność flory obszaru opracowania - opisana powyżej - determinuje podobną, ograniczoną różnorodność gatunkową fauny bytującej na analizowanym terenie. Należy również dodać, że w części zabudowanej obszarze opracowania na kształtowanie różnorodności zwierząt znaczący wpływ ma również jego całoroczne użytkowanie przez ludzi.

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego. W 2018 r. w Poznaniu przeważały wiatry z sektorów zachodniego i wschodniego, zaś najrzadziej wiało z kierunków północnego i południowego. W strefie aglomeracji poznańskiej przeważają wpływy mas powietrza polarnomorskiego, napływającego z Oceanu Atlantyckiego. Średnia roczna temperatura w całej strefie wynosiła 9,7°C, natomiast średnia roczna amplituda – 23,9°C. Roczna suma opadów w rejonie Poznania wynosi około 500 mm. Poziom średniej miesięcznej wilgotności względnej powietrza na obszarze strefy aglomeracji poznańskiej w 2018 roku wyniósł 74%. Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

Warunki klimatu lokalnego kształtuje głównie teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej leżący na obszarze projektu planu oraz tereny w jego bliższym i dalszym otoczeniu. Niskie zabudowania zapewniają dobre przewietrzanie analizowanego terenu. Jednocześnie – w okresie grzewczym – funkcjonowanie w szczególności starej zabudowy jednorodzinnej, powoduje że również w granicach projektu planu dochodzi do wzrostu ilości zanieczyszczeń powietrza. Obszar opracowania otaczają drogi, które wraz z biegnącą w nim drogą dojazdową są drogami gruntowymi. Przy mocnych podmuchach wiatru wymienione drogi stanowią źródło silnego zapylenia powietrza. Niekorzystne warunki mikroklimatyczne dodatkowo pogłębiane przez silne nasłonecznienie nieruchomości (spowodowane brakiem dużych ocieniających teren egzemplarzy drzew) można zaobserwować np. na działce u zbiegu ulic: Kopcowej i Uroczej, użytkowanej jako publiczny plac zabaw dla dzieci.

Obecnie w rejonie opracowania projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu zanieczyszczania do powietrza atmosferycznego generują liniowe emitory zanieczyszczeń

(drogi) oraz lokalne, indywidualne instalacje grzewcze w zabudowie zlokalizowanej w granicy projektu i w jego otoczeniu, odpowiedzialne za powstawanie emisji niskiej (powierzchniowej). Wyniki wielu szczegółowych analiz stężeń zanieczyszczeń powietrza, prowadzonych na terenie Poznania w rejonie tras komunikacyjnych o podobnych parametrach i wskaźnikach natężenia ruchu pojazdów (w ramach ocen oddziaływania na środowisko realizacji inwestycji drogowych) wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń substancji poza granicami pasa drogowego. Należy więc założyć, że również wzdłuż ul. Naramowickiej nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Z uwagi na brak w obszarze opracowania wód powierzchniowych, stwierdzono brak możliwości wpływania na jakość i stan ilościowy wód zlewni jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych JCWP RW Warta od Kopli do Wełny (kod RW600012185999) – w zasięgu której leży analizowany obszar i skrótkowo opisano jakość jej wód. Jednocześnie, odnośnie oddziaływania na jakość i stan ilościowy wód podziemnych stwierdzono, że warunki hydrogeologiczne panujące w analizowanym obszarze zapewniają bardzo niski stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód podziemnych głównego, trzeciorzędowego piętra wodonośnego – 1cTr/l. Niezależnie od powyższych ustaleń, opierając się na publikowanych danych zebranych w roku 2022 przeanalizowano także jakość wód podziemnych JCWPd nr 60, dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

Opierając się między innymi na publikacji: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2022* przeanalizowano także jakość powietrza, zwracając jednocześnie uwagę na odnotowywane w granicach Poznania przekroczenia dopuszczalnych stężeń benzo(α)pirenu (BaP).

Warunki akustyczne w środowisku w obszarze opracowania – w zakresie oddziaływania hałasu samochodowego, czyli najbliższej zlokalizowanego źródła hałasu komunikacyjnego – przeanalizowano na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*. Na obszarze projektu planu nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku ustalone dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, związane z oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego – samochodowego z ul. Naramowickiej.

Porównując wyniki badań akustycznych z poprzedniej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017* z obecnymi, przedstawionymi w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*, dla wskazanej wyżej ulicy Naramowickiej stwierdzono spadek poziomu hałasu samochodowego, zarówno w porze dziennie-wieczorno-nocnej, jak i w porze nocnej.

Na obszar projektu planu nie oddziałują obecnie inne źródła hałasu komunikacyjnego, czyli hałasu tramwajowego, kolejowego oraz hałasu lotniczego z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach. Nie jest również znane i udokumentowane oddziaływanie na przedmiotowy obszar hałasu przemysłowego oraz oddziaływanie tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu.

W trzecim rozdziale prognozy stwierdzono, że obszarze objętym granicami projektu mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu nie występują zasoby przyrodnicze objęte ochroną prawną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, pomników przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, jak również pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów, takie jak: lasy, grunty rolne, główne zbiorniki wód podziemnych, strefy ochronne ujęć wodnych, obszary ciche w aglomeracji.

Odległości obszarów chronionych takich, jak: rezerwat przyrody „Żurawiniec”, użytek ekologiczny „Łęgi Potoku Różanego” oraz Fort V współtworzącym OZW PLH300005 „Fortyfikacje w Poznaniu”, od analizowanego obszaru objętego projektem planu i specyfika przedmiotów ich ochrony powodują, że nie są one z nim przyrodniczo powiązane. Ewentualne prognozowane skutki realizacji planu nie wskazują też na powstanie istotnych problemów związanych z zapewnieniem ochrony ww. najbliższym terenom o szczególnej wartości przyrodniczej (podlegającym jednocześnie ochronie prawnej) – a zatem i na konieczność wprowadzenia do projektu planu jakichkolwiek zapisów

w tym zakresie. Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp wynikających z ww. prawnych form ochrony przyrody.

Na omawianym obszarze mogą pojawiać się i bytować gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową, w tym przede wszystkim gatunki chronionych ptaków. W związku z powyższym, w trakcie realizacji wszelkich inwestycji, również tych stanowiących realizację ustaleń planu miejscowego, należy respektować zakazy i ograniczenia, ustanowione w przepisach odrębnych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, w tym w ustawie *o ochronie przyrody* i rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*.

W granicach projektu mpzp nie stwierdzono występowania problemów ochrony środowiska wynikających z braku dostępu do sieci infrastruktury technicznej.

Wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą obszaru całego miasta – a tym samym również obszaru objętego granicami projektu mpzp – wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. W prognozie ustalono, że konieczne jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu. Głównym założeniem analizowanego projektu planu jest zmiana przeznaczenia zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (28MN) poprzez dopuszczenie realizacji inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na dz. nr 20/5, ark. 01, obr. 50, z uwzględnieniem zabudowy istniejącej na sąsiedniej działce. Przesunięcie linii zabudowy oraz dopuszczenie lokalizacji zabudowy bliźniaczej pozwoli na racjonalne wykorzystanie powierzchni działki niezabudowanej. W granicach planu uwzględniono również fragment ul. Naramowickiej, dla której w planie należy dokonać weryfikacji szerokości pasa drogowego pod kątem możliwości realizacji trasy tramwajowej na Umultowo.

W zakresie przeznaczenia terenów projekt planu ustala: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczony na rysunku planu symbolem **MN**; teren zieleni urządzonej, oznaczony na rysunku planu symbolem **ZP**; teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyki, oznaczony na rysunku planu symbolem **IE**; tereny komunikacji drogowej publicznej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **KDG** – teren drogi głównej, **KDL** – teren drogi lokalnej oraz **KDD** – teren drogi dojazdowej.

Na terenie **MN** ustalono lokalizację na działce budowlanej jednego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, z dopuszczeniem lokalizacji jednego budynku pomocniczego jako wolno stojącego lub dobudowanego do budynku mieszkalnego oraz dopuszczenie lokalizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako wolno stojących lub budynków bliźniaczych. W zabudowie dopuszczono dachy płaskie lub strome i skorelowano z nimi wysokość budynków mieszkalnych. Wysokość budynków mieszkalnych ustalono nie większą niż 2 kondygnacje nadziemne i nie więcej niż 8,0 m w przypadku zastosowania dachu płaskiego i 10,0 m w przypadku zastosowania dachu stromego. Natomiast wysokość budynków pomocniczych nie większą niż jedna kondygnacja nadziemna i odpowiednio nie więcej niż: 3,5 m i 5,0 m. W zabudowie bliźniaczej ustalono stosowanie jednakowej wysokości oraz jednolitej formy dachów dla budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy wspólnej granicy działki budowlanej. Projekt ustala udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 40% działki budowlanej oraz powierzchnię zabudowy działki budowlanej nie większą niż 30% w przypadku lokalizacji zabudowy wolno stojącej lub odpowiednio 30% i 40% w przypadku lokalizacji zabudowy bliźniaczej.

Na terenie zieleni urządzonej **ZP**, na którym obecnie funkcjonuje plac zabaw, projekt planu ustala: lokalizację parku, dopuszczenie lokalizacji placu zabaw, boiska, plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych; udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 70% powierzchni terenu oraz zakaz lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów.

Projekt ustala dla terenów **MN** oraz **IE** dostęp dla samochodów do przyległych terenów komunikacji drogowej publicznej, w tym położonych poza granicą planu, z wyjątkiem dostępu dla samochodów z terenów **MN** do terenu **KDG** (ul. Naramowickiej).

Dla ul. Naramowickiej, na którą składają się dwa tereny: teren **KDG** tj. droga klasy głównej (wraz z ustaleniem lokalizacji elementów skrzyżowania dróg położonych poza granicą planu, takich jak:

jezdnie, chodniki, drogi dla rowerów lub inne rozwiązania dla ruchu pieszego lub rowerowego) oraz teren **KDL** tj. droga klasy lokalnej (wraz z ustaleniem lokalizacji jezdni i obustronnych chodników). Co do gruntowej drogi – będącej dojazdem do nieruchomości od strony ul. Jasne Błonie ustalono teren **KDD** tj. drogę klasy dojazdowej (wraz z ustaleniem lokalizacji jezdni, zakończonej placem do zawracania samochodów, na nieprzelotowym zakończeniu drogi).

W projekcie planu w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustalono ogólny zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz szereg zapisów, które odnoszą się w sposób bezpośredni lub pośredni do ochrony poszczególnych komponentów środowiska.

Wśród nich, w projekcie planu ustalono:

- ochronę istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu;
- lokalizację rzędów drzew wskazanych orientacyjnie na rysunku planu, z uwzględnieniem na terenie **KDL** możliwości zachowania istniejących zjazdów;
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych,
 - dla terenu **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe;
- na terenie **MN** zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych;
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Z punktu widzenia zapewnienia właściwej ochrony poszczególnych komponentów środowiska istotne będzie także przestrzeganie ustaleń projektu mpzp w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym m.in.: powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicach planu oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

W czwartym rozdziale prognozy przeanalizowano także zgodność zapisów projektu mpzp z ustaleniami nowego, obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania* oraz stwierdzono, że proponowana lokalizacja terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** i terenu zieleni urządzonej **ZP** nie naruszy jego ustaleń.

W prognozie stwierdzono również, że w przypadku odstąpienia od uchwalenia mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu nie dojdzie do znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, bowiem wówczas zasady kształtowania polityki przestrzennej i postępowania w sprawach przeznaczania terenów nadal określone będą na podstawie ustaleń obowiązującego mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu, co również będzie miało swoje przełożenie na przekształcenia i stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

W piątym rozdziale prognozy przeanalizowano zapisy odnoszące się do celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym oraz wspólnotowym, krajowym,

regionalnym i gminnym, istotne z punktu widzenia omawianego projektu mpzp. Odniesiono się między innymi do zapisów „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” oraz „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku”. Wskazano, że wyżej przytoczone ustalenia projektu planu, istotne z punktu widzenia ochrony środowiska, uwzględniają ustalenia dokumentów wyższego szczebla.

W szóstym rozdziale prognozy analizowano oddziaływanie realizacji projektu planu na środowisko.

Realizacji ustaleń mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu spowoduje oddziaływanie na powierzchnię ziemi na terenach, na których do tej pory nie zrealizowano ustaleń obowiązującego mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu – tj. na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN**. Do przekształceń powierzchni ziemi dojdzie również na skutek przebudowy ul. Naramowickiej na jej częściach stanowiących drogi: lokalną **KDL** i główną **KDG** oraz na skutek realizacji drogi dojazdowej **KDD**.

Realizacja nowej zabudowy na terenie **MN** wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą spowodują trwałe zniszczenie powierzchni ziemi. Większe oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe dotyczyć będą tych działek, na których realizowane będą kondygnacje podziemne. Prace realizacyjne w okresie budowy planowanych inwestycji, związanych z lokalizacją budynków, spowodują zarówno trwałe, jak i chwilowe przeobrażenia powierzchni ziemi w obrębie terenu objętego pracami ziemnymi. Biorąc pod uwagę fakt, że teren przeznaczony w projekcie pod zabudowę jest nieznacznie nachylony a zabudowa zasadniczo może powstać na około pięciu dotychczas niezabudowanych działkach, przeobrażenia w obrębie rzeźby terenu nie będą znaczące.

Przeprowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej może skutkować powstaniem lokalnych, czasowych przekształceń powierzchni ziemi, zmniejszeniem przepuszczalności i natlenienia podłoża – co z kolei będzie miało znaczenie dla utrzymania optymalnych warunków wzrostu dla roślinności.

Negatywnym i trwałym skutkiem realizacji inwestycji budowlanych związanych z lokalizacją zabudowy, jak też przebudową i budową dróg będzie usunięcie wierzchniej warstwy gleby oraz uszczelnienie części powierzchni terenów. Dla ograniczenia skali negatywnych zjawisk dla terenu **MN** ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 40% działki budowlanej oraz powierzchnię zabudowy działki budowlanej nie większą niż 30% w przypadku lokalizacji zabudowy wolno stojącej lub odpowiednio 30% i 40% w przypadku lokalizacji zabudowy bliźniaczej.

Sumarycznie opisane wyżej przewidywane inwestycje kubaturowe, komunikacyjne i infrastrukturalne będą wpływać na zmianę powierzchni ziemi oraz zmianę struktury i funkcjonowanie innych elementów środowiska w sposób znaczący, trwały lub co najmniej długoterminowy. Dlatego szczególnie istotne będzie dotrzymanie ustalonych w planie wskaźników dotyczących zachowania na każdej działce budowlanej lub terenie powierzchni biologicznie czynnej, które należy zagospodarować dodatkowo zielenią.

Wspomniane wskaźniki zapewniają również możliwość ograniczenia wielkości powierzchni objętych przekształceniami gruntu i pozostawienie w niezmienionym stanie możliwie największych powierzchni, umożliwiających wegetację roślin oraz powierzchni przesiąkalnych dla wód opadowych i roztopowych.

Mając na uwadze konieczność ograniczenia negatywnych oddziaływań na zasoby wodne, zwłaszcza w kontekście zmian klimatu i coraz częściej obserwowanych zjawisk ekstremalnych w projekcie zawarto zapisy w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Zaproponowane retencionowania wód wpłynie pozytywnie na możliwość ograniczenia odprowadzania wód z opadów atmosferycznych, czy też spowolnienia tempa ich spływu poprzez kanalizacje deszczową oraz na warunki gruntowo-wodne, mikroklimat analizowanych terenów a także na wzrost lokalnej bioróżnorodności.

Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w oparciu o sieci wodociągowe i kanalizacyjne powinno wyeliminować ryzyko powstawania zanieczyszczeń zasobów wodnych, zarówno na etapie realizacyjnym, jak i eksploatacyjnym. Z tego też względu w ustaleniach projektu wprowadzono zapis

o powiązaniu sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci a także dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Istotnymi ustaleniami ograniczającymi możliwość zanieczyszczenia wód na obszarze projektu planu jest również zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej lub innych dopuszczonych w planie.

Nie przewiduje się, by realizacja projektu planu spowodowała znaczące, negatywne oddziaływania na stan wód podziemnych. Ustalenia projektu planu sprzyjają zatrzymaniu możliwie największej ilości wód na terenie opadu i zapewnieniu możliwie stabilnych warunków hydrogeologicznych środowiska w obszarze opracowania. Realizacja zabudowy, dróg i zagospodarowanie ich terenów wykorzystujące proekologiczne ustalenia planu minimalizuje prawdopodobieństwo wywołania znaczących negatywnych oddziaływań w stosunku do zasobów i jakości wód podziemnych.

Projekt planu spowoduje różnorakie oddziaływania na szatę roślinną i zwierzęta analizowanego obszaru. Powstanie nowej zabudowy na kilku działkach terenu **MN** będzie wiązać się z koniecznością usunięcia z nich spontanicznej, często wieloletniej, szaty roślinnej. Podobnie, do usunięcia części skupisk roślinności dojdzie na terenach dróg. Docelowej realizacji zabudowy na terenie **MN** towarzyszyć będzie urządzenie nowej zieleni w ramach powierzchni biologicznie czynnej. Realizacja projektu planu pozwoli na ochronę roślinności na terenie zieleni urządzonej **ZP**, na którym ustalono lokalizację parku z udziałem powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszym niż 70% powierzchni działki budowlanej. Ustalono również lokalizację rzędu drzew oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie.

Realizacja projektu planu zakłada również kształtowanie nowych elementów szaty roślinnej, na fragmencie ul. Naramowickiej, gdzie na terenie **KDL** projekt wskazuje orientacyjną lokalizację rzędu drzew. Pozytywnie na kształtowanie zieleni wpłynie realizacja zapisu ustalającego nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz ustalenie ochrony istniejących drzew i krzewów, z dopuszczeniem ich usunięcia w przypadku wystąpienia kolizji z infrastrukturą techniczną lub zabudową, z jednoczesnym wymogiem przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń w granicy planu.

Realizacja obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód z opadów atmosferycznych umożliwia łącznie z podobnymi działaniami zachodzącymi poza granicami obszaru opracowania, pozytywnie oddziałuje na rozwój błękitno-zielonej infrastruktury miasta, decydującej z kolei o spowolnieniu niepożądanych zjawisk klimatycznych.

Negatywnych skutków w odniesieniu do zwierząt zamieszkujących obszar opracowania można spodziewać się lokalnie i czasowo w czasie realizacji inwestycji, w szczególności na etapach wymagających użycia ciężkiego sprzętu, emitującego hałas, będący czynnikiem płoszącym dla zwierząt.

W Prognozie stwierdzono, że realizacja zabudowy i zagospodarowania terenu zgodnie z ustaleniami projektu mpzp, mimo zmniejszenia powierzchni zajmowanej przez szatę roślinną i mniej zróżnicowanego składu gatunkowego nowo założonej zieleni, przy wyznaczeniu terenów zieleni urządzonej, wykształceniu nowych siedlisk, wprowadzeniu nowych nasadzeń zieleni wysokiej wraz z prawdopodobnymi, równoczesnymi zmianami ilościowymi i gatunkowymi populacji zwierząt, nie powinna doprowadzić do znaczącego zmniejszenia bioróżnorodności gatunkowej flory i fauny w granicach projektu planu. Realizacja projektu planu w skali lokalnej, po pojawieniu się kolejnych elementów błękitno-zielonej infrastruktury miasta, z upływem czasu może przyczynić się do stopniowego wzrostu bioróżnorodności analizowanego obszaru.

Znaczne oddalenie najbliższych projektowi planu obszarów objętych ochroną prawną takich, jak: rezerwat przyrody „Żurawiniec”, użytek ekologiczny „Łęgi Potoku Różanego”, Forct V współtworzącym SOO PLH300005 Fortyfikacje w Poznaniu oraz specyfika ich przedmiotów ochrony powodują, że nie są one bezpośrednio, przyrodniczo powiązane z obszarem opracowania. Zatem, wszystkie prognozowane skutki realizacji planu nie spowodują oddziaływań na obszary chronione – a to z kolei nie wskazuje na konieczność wprowadzenia do projektu planu jakichkolwiek zapisów w zakresie ich ochrony.

W Prognozie stwierdzono, że nieruchomości na analizowanym terenie posiadają dostęp do istniejących sieci: gazowej i energetycznej w ulicy Naramowickiej i pozostałych ulicach sąsiadujących z projektem planu, a w przyszłości będą miały dostęp do tych sieci (projektowanych) również w drodze dojazdowej **KDD**. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania oraz zapisy projektu w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, realizacja projektu planu umożliwia wykorzystanie innych niż tradycyjne źródeł dostarczania ciepła, np. z zastosowaniem instalacji gazowych czy też elektrycznych. Wpływa to w sposób bezpośredni na ograniczenie możliwości pojawienia się źródeł emisji niskiej, wpływających na wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza.

W sytuacji, kiedy nowa zabudowa będzie zaopatrywana w ciepło z indywidualnych systemów grzewczych, wielkość nowej emisji będzie głównie uzależniona od zastosowanego w instalacji paliwa. Dlatego też ustalenie w projekcie planu dopuszczenia stosowania indywidualnych systemów grzewczych, z jednoczesnym zakazem stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe powinno pozytywnie wpłynąć na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza.

W Prognozie stwierdzono również, że lokalnego i krótkoterminowego wzrostu emisji zanieczyszczeń spodziewać się można na etapie realizacji poszczególnych inwestycji mieszkaniowych i drogowych oraz, że docelowa i pełna realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje pojawienia się w granicach przedmiotowego obszaru nowych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do znaczącego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego w skali lokalnej Umultowa.

W Prognozie stwierdzono, że realizacja projektu planu, głównie na skutek powstania zabudowy i inwestycji drogowych, początkowo przyczyni się do ukształtowania na zainwestowanych terenach niekorzystnych warunków mikroklimatycznych. Jednak, z upływem lat i wzrostem zieleni wysokiej oraz wzmocnieniem obszaru o kolejne elementy błękitno-zielonej infrastruktury miasta, warunki mikroklimatyczne ulegną poprawie i nie będą odbiegały od tych, jakie ukształtowały się pośród zabudowy otaczającej obszar opracowania. Docelowo, zmiany dokonane na opracowywanym terenie, zgodnie z ustaleniami planu miejscowego, nie wpłyną w sposób znaczący na parametry klimatu lokalnego Umultowa.

Projekt mpzp „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” w Poznaniu adekwatnie do rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych zabezpiecza realizację wymogów w zakresie ochrony przed hałasem poprzez objęcie ochroną akustyczną w środowisku zewnętrznym terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** i ustalenie na nim zapewnienia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Odnośnie wyznaczonego w granicach opracowania terenu zieleni **ZP**, w projekcie mpzp nie ustalono jego ochrony akustycznej w środowisku – w tym wypadku jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych.

Z racji bezpośredniego sąsiedztwa terenów zieleni urządzonej **ZP** i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** w projekcie planu ustalono: na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych – w tym przypadku jak dla terenu z zabudową mieszkaniową jednorodzinną **MN**.

W projekcie planu stwierdzono, że nie przewiduje się, by na obszar projektu planu – tak jak obecnie – oddziaływały pozostałe uciążliwe akustycznie źródła hałasu komunikacyjnego, tj.: hałasu samochodowego od najbliższej położonej ul. Kopcowej i Zagajnikowej, hałasu lotniczego z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach, hałasu kolejowego oraz hałasu tramwajowego.

Mimo przewidywanych korzystnych warunków akustycznych w środowisku, w ustaleniach projektu planu dopuszczono stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi – ze względu na zwrócenie uwagi na problem zagrożenia hałasem w budynkach (w pomieszczeniach zamkniętych).

W okresie prowadzenia prac budowlanych może dokuczać hałas związany z pracą ciężkich urządzeń budowlanych i pojazdów transportowych. Oczekuje się jednak, że prace te nie będą prowadzone w porze nocnej. Hałas ten ustąpi po zakończeniu prac budowlanych.

W podsumowaniu stwierdzono, że w przyszłości – po zrealizowaniu planowanego zagospodarowania obszaru projektu planu „Umultowo Wschód – rejon ulicy Jasne Błonie” A w Poznaniu oraz w wyniku realizacji jego ustaleń szczegółowych, sformułowanych m.in. w dziedzinie kształtowania klimatu akustycznego w środowisku oraz w budynkach – warunki akustyczne pozostaną korzystne dla planowanych funkcji terenów.

W Prognozie stwierdzono, że wpływ realizacji projektu planu na ludzi należy rozważać zarówno w wymiarze oddziaływań pozytywnych, jak i negatywnych.

Analizowany projekt mpzp, w ramach możliwego ustawowego zakresu, zawiera ustalenia, które pozwalają na zapewnienie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, a tym samym ich realizacja będzie również pozytywnie oddziaływać na zdrowie ludzi lub też będzie ograniczać negatywne oddziaływanie wynikające ze wzrostu intensywności zainwestowania analizowanego obszaru.

Pozytywne oddziaływania na ludzi wynikać będą z realizacji na terenie **ZP** parku służącego wypoczynkowi mieszkańców pobliskiej zabudowy oraz realizacji ustaleń w zakresie zieleni i retencjonowania wód z opadów atmosferycznych, skutkujących rozbudowaniem błękitno-zielonej infrastruktury miejskiej i poprawie komfortu zamieszkania na Umultowie.

Negatywne oddziaływania na ludzi wynikające z realizacji ustaleń mpzp związane będą z etapem realizacji poszczególnych inwestycji, prowadzonych na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i drogi. Negatywne oddziaływania polegać będą przede wszystkim na emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza, a także na utrudnieniach w ruchu, zarówno pojazdów, jak i pieszych. Jednocześnie będą one krótkotrwałe i ustaną po zakończeniu prac budowlanych.

Docelowo, niewielkie zwiększenie intensywności zainwestowania obszaru planu zabudową mieszkaniową jednorodzinną na etapie eksploatacyjnym nie spowoduje odczuwalnego zwiększenia ruchu samochodowego wewnątrz obszaru planu, a co za tym idzie nie spowoduje też wzrost emisji hałasu komunikacyjnego (samochodowego). Z uwagi na planowane wybudowanie linii tramwajowej Naramowice – „Umultowo” – oczekuje się zmniejszenia ruchu samochodowego na ul. Naramowickiej, a realizacja ustaleń projektu planu związanych z komunikacją zbiorową wpłynie niewątpliwie na udogodnienie przemieszczania się mieszkańców zwłaszcza Umultowa na obszarze miasta, a zatem również na poprawę ich warunków życia w mieście.

W Prognozie stwierdzono, że realizacja ustaleń mpzp w zakresie uzupełniania zabudowy na terenie **MN** oraz przebudowy dróg, na etapie eksploatacyjnym przyczyni się do poprawy lokalnych warunków zamieszkania i użytkowania Umultowa.

W przypadku zabudowy projektowanej na terenie **MN** realizacja projektu planu przyczyni się do powstania niskiej zabudowy harmonizującej wysokością z zabudową mieszkaniową już istniejącą w granicach projektu planu, a także tą która istnieje i może powstać zgodnie z obowiązującym mpzp obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” Umultowo Wschód część A w Poznaniu, w bezpośrednim i dalszym sąsiedztwie projektu planu. Realizacja zabudowy wpłynie na ukształtowanie nowych mikrokrajobrazów wzdłuż drogi dojazdowej **KDD**, gdzie powstaną budynki otoczone zielenią urządzoną a zanikowi ulegnie dotychczasowa, spontaniczna roślinność.

Realizacja ustaleń analizowanego projektu planu nie spowoduje znaczących zmian w lokalnym krajobrazie, które z uwagi na obecny stan zagospodarowania części terenów przeznaczonych pod lokalizację nowych inwestycji budowlanych, może mieć zdecydowanie pozytywny skutek. Oczekuje się, że realizacja ustaleń poprzez szczegółowe ustalenie zasad zagospodarowania terenów i ich warunków zabudowy, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz ochrony i kształtowania zieleni wpłyną pozytywnie na kształtowanie walorów krajobrazowych przedmiotowego obszaru. Docelowo przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne w granicach projektu planu przyczynią się do powstania struktury o czytelnym układzie przestrzennym, wzbogaconym zielenią i korzystnie oddziałującym na krajobraz Umultowa.

W Prognozie, oceniając przyrost ilości dóbr materialnych w skali obszaru opracowania – na skutek zmian zagospodarowania, które mogą objąć budowę kolektora deszczowego w ul. Naramowickiej na odcinkach **KDL** i **KDG** i jej przebudowę na odcinku **KDG** oraz zabudowanie kilku

nieruchomościach i budowę drogi dojazdowej **KDD** – stwierdzono, że zmiany wywołane realizacją projektu planu wpłyną pozytywnie na zwiększenie ilości dóbr materialnych analizowanego obszaru. Również w skali lokalnej Umultowa zmiany wynikające z realizacji projektu planu będą miały pozytywny charakter i znaczącą wartość materialną.

Stwierdzono również, że realizowane na podstawie planu inwestycje nie powinny wywołać niekorzystnych oddziaływań na dobra materialne istniejące zarówno w granicach opracowania jak i w jego otoczeniu.

W siódmym rozdziale niniejszej prognozy odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego oraz częstotliwości jej przeprowadzania, wskazując przede wszystkim na możliwość wykorzystania istniejącego już systemu monitoringu.

W prognozie zaznaczono, że ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ustalają przeznaczenie i możliwy sposób zagospodarowania terenu, nie są jednak jednoznaczne z ich realizacją w momencie uchwalenia planu.

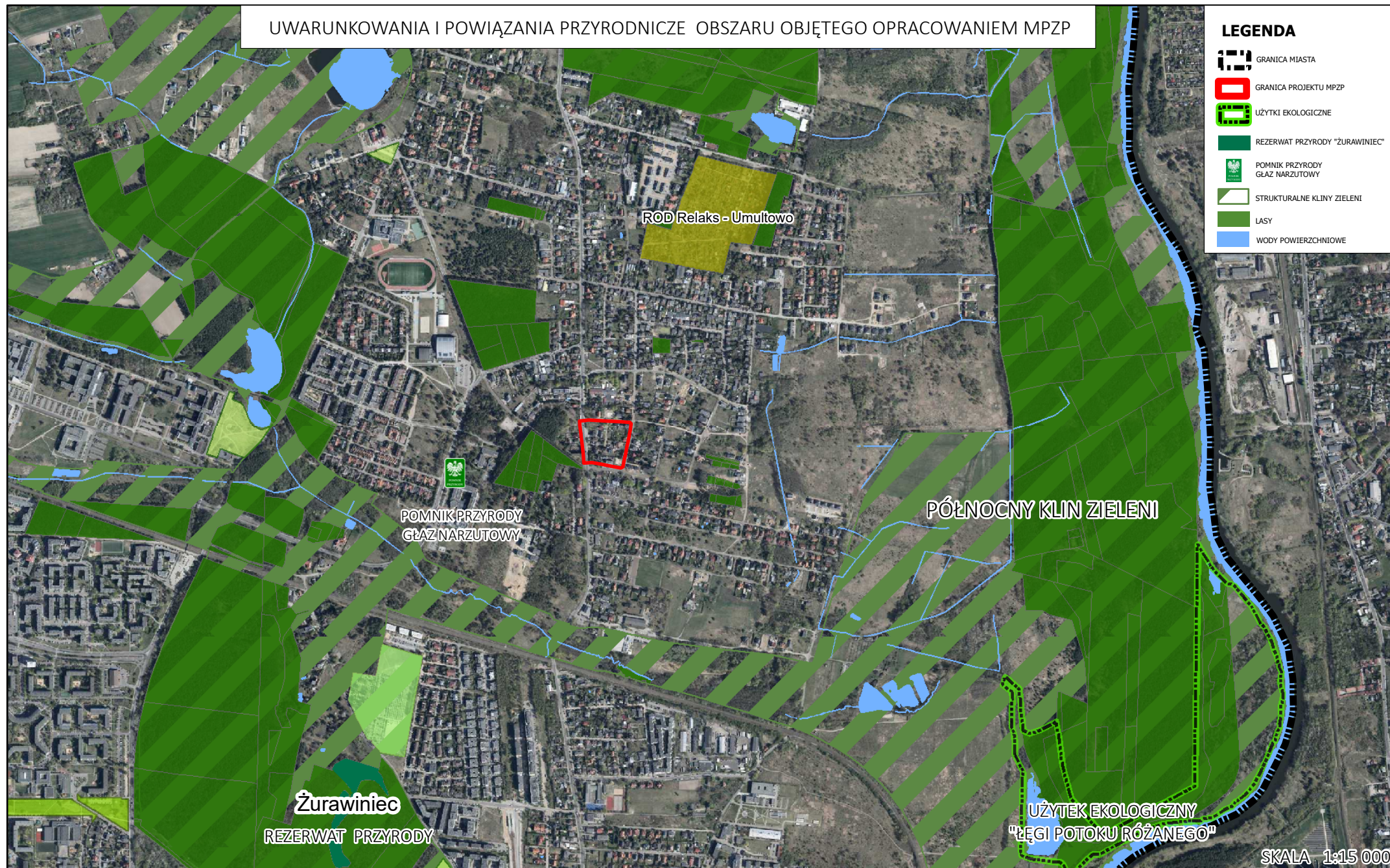
Zatem monitoring skutków realizacji analizowanego projektu mpzp w zakresie oddziaływania na środowisko powinien polegać na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (lub w ramach indywidualnych zamówień), a także na monitorowaniu realizacji proekologicznych ustaleń mpzp na etapie wydawania decyzji pozwoleń na budowę, dotyczących np.: wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną zgodnie z ustaleniami planu (co jest istotne m.in. wobec zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwa stałe w indywidualnych systemach grzewczych), ochrony istniejących drzew i odpowiednio wysokich powierzchni biologicznie czynnych oraz zapewnienia dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach wymagających ochrony akustycznej (realizowane zgodnie z częstotliwością sporządzania standardowej mapy hałasu dla miasta, raz na 5 lat).

W części ósmej uzasadniono wybór jednego z dwóch wariantów projektu planu, różniących się propozycjami w zakresie lokalizacji zieleni na terenie **KDL**, w kontekście obowiązującego terenu 3ZL. W pierwszym wariantcie proponowano lokalizację dwóch rzędów drzew. Po uwzględnieniu przebiegu sieci uzbrojenia, niezbędnych funkcji użytkowych tego odcinka ulicy Naramowickiej, warunków hydrogeologicznych oraz potrzeby nawiązania do dawnych nasadzeń wysokich drzew zachowanych jeszcze w krajobrazie Moraska-Radojewa-Umultowa (terenów dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”) zdecydowano o wyborze drugiego wariantu, w którym zaproponowano lokalizację jednego rzędu drzew wskazanego orientacyjnie na rysunku planu.

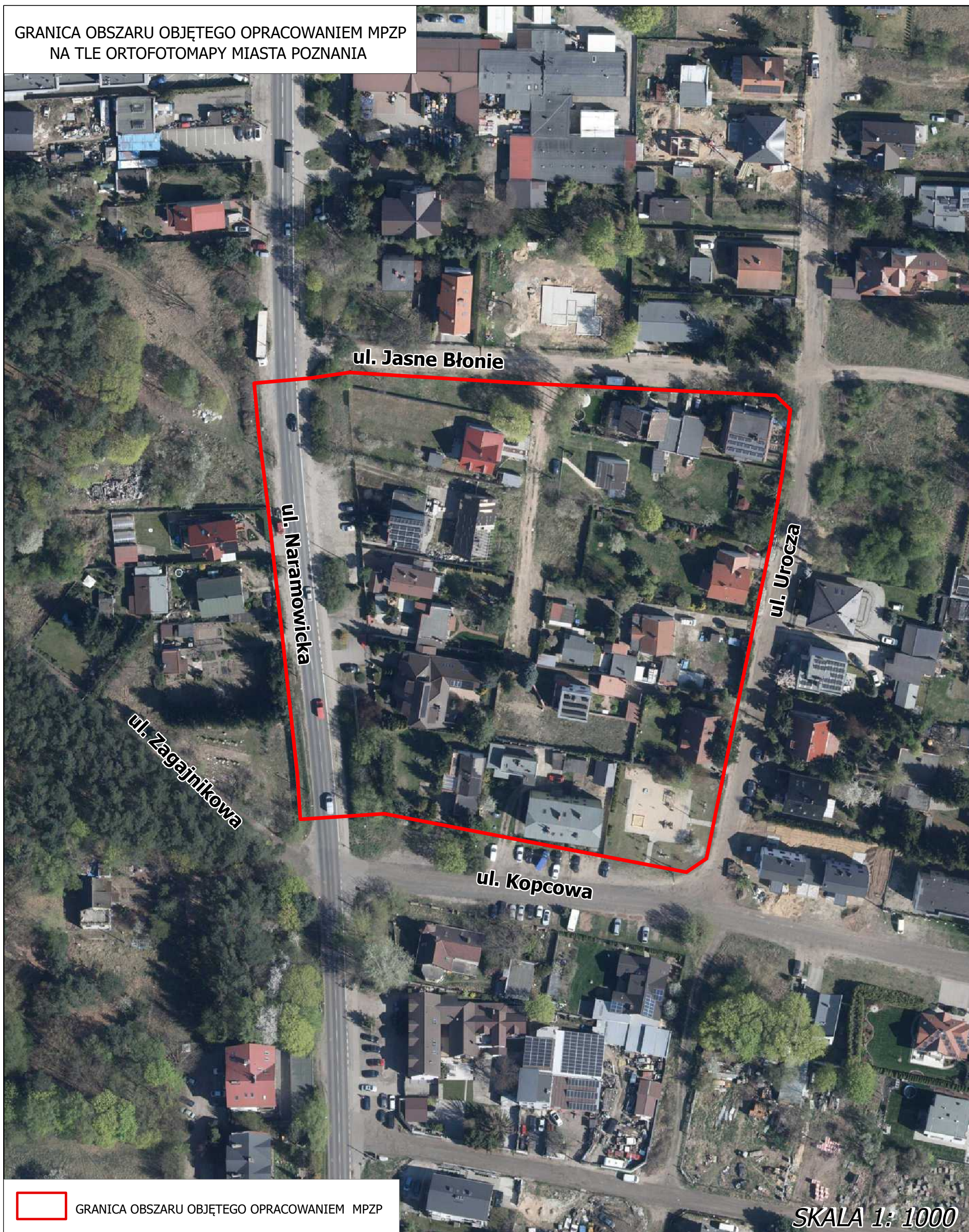
Biorąc pod uwagę propozycje posadzenia co najmniej drzew, bez ograniczania innych możliwości wykonania zieleni przyulicznej (np. nasadzeń krzewów), stwierdzono, że drugi przyjęty wariant projektu planu nie wymaga wskazania nowych rozwiązań alternatywnych w zakresie rozwiązań funkcjonalnych oraz ustaleń w zakresie ochrony środowiska i przyrody.

Nie ma zatem potrzeby proponowania innych rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie planu, a niniejsza prognoza nie przewiduje dodatkowej analizy alternatywnych rozwiązań minimalizujących lub eliminujących zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

UWARUNKOWANIA I POWIĄZANIA PRZYRODNICZE OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM MPZP

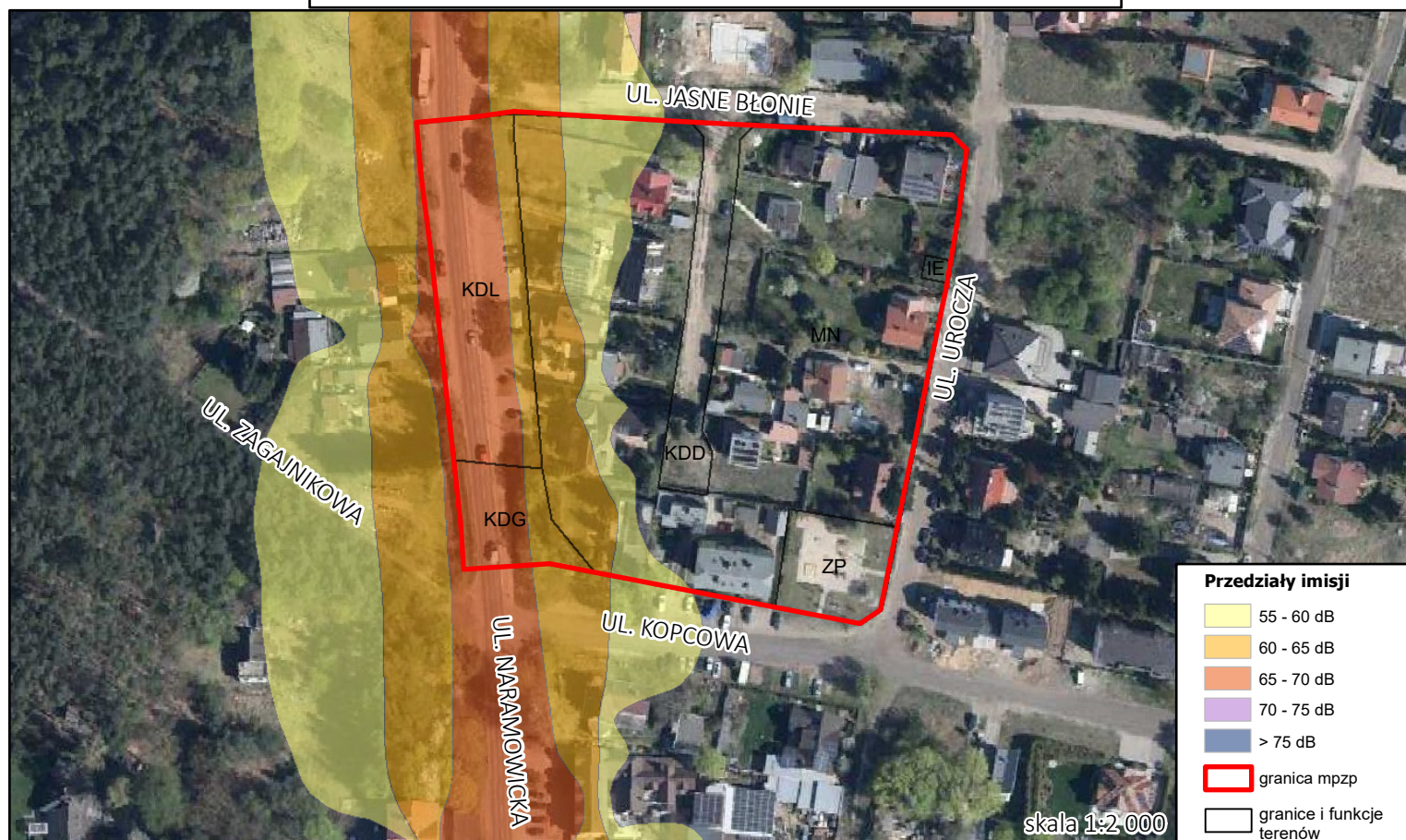
GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM MPZP
NA TLE ORTOFOTOMAPY MIASTA POZNANIA

GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM MPZP

SKALA 1: 1000

ZASIĘGI ODDZIAŁYWANIA HAŁASU SAMOCHODOWEGO
W PORZE DZIENNO-WIECZORNO-NOCNEJ (LDWN) - W STANIE ISTNIEJĄCYM W ROKU 2022

ZASIĘGI ODDZIAŁYWANIA HAŁASU SAMOCHODOWEGO
W PORZE NOCNEJ (LN) - W STANIE ISTNIEJĄCYM W ROKU 2022

Poznań, 12.09.2023 r.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że spełniam wymagania, o których jest mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

J. Zomerska